

Tulonjakotilasto 2003

Inkomstfördelningsstatistik

Income Distribution Statistics

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Tulonjakotilasto 2003

*Inkomstfördelningsstatistik
Income Distribution Statistics*

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

*Pekka Ruotsalainen
Airi Pajunen
(09) 17 341*

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

*www.tilastokeskus.fi/tulonjako
sähköposti: toimeentulo.tilastokeskus@tilastokeskus.fi*

Kansikuva – Pärbild – Cover photograph: Futureimagebank

© 2005 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISSN 0785-9880 (print)
ISBN 952-467-449-1 (print)
ISSN 1795-8121 (pdf)
ISBN 952-467-450-5 (pdf)*

Alkusanat

Tilastokeskus julkaisee tulonjakotilaston vuodelta 2003. Se on vuosittain laadittava tilasto, jonka tietosisältö perustuu kansainvälisiin tulonjakotilastosuosituksiin. Julkaisu on laadittu samoja periaatteita noudattaen kuin vuoden 2002 julkaisu.

Tehtyjä muutoksia on selostettu luvussa ”7. Tietojen vertailukelpoisuus”. Julkaisun laadinnasta ovat vastanneet Pekka Ruotsalainen, Airi Pajunen ja Pauli Ollila.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa kesäkuussa 2005

Jussi Simpura
Tilastojohtaja

Sisällys

Alkusanat	3	Kotitalouskohtaiset taulukot	
Taulukoissa käytetyt symbolit.	8	1. Kotitalouksien tulojen rakenne sosio-ekonomisen pääryhmän mukaan 2003.	43
1. Johdanto	9	2. Kotitalouksien tulojen rakenne desiili-ryhmittäin 2003. Desiili-ryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.	44
2. Tulonjaon kehitys vuonna 2003.	9	3. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2003. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen perusteella.	46
2.1. Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat suotuisasti	9	4. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2003. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien bruttotulojen perusteella.	48
2.2. Tuloerot kasvoivat vuonna 2003	11	5. Kotitalouksien tulojen rakenne sosio-ekonomisen aseman mukaan 2003.	50
2.3. Alimman ja ylimmän tulokymmenyksen tulokehitys parasta vuonna 2003	14	6. Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2003. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan.	52
2.4. Kotitalouksien tulokehitys väestöryhmittäin	14	7. Kotitalouksien tulojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2003.	56
2.5. Pienituloisten määrä edelleen kasvussa	18	8. Kotitalouksien tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2003.	60
3. Tulonsaajakohtainen tulokehitys vuonna 2002	22	9. Kotitalouksien tulotaso aikuisten ja lasten lukumäärän mukaan 2003.	62
3.1. Kokoaikatyössä olleiden palkkatulojen reaali- kasvu 2 prosenttia	22	10. Kotitalouksien tulotaso suuralueen ja kuntaryhmän mukaan 2003.	63
3.2. Palkkaerot ennallaan	22	11. Kotitalouksien tulotaso viitehenkilön koulutusasteen mukaan 2003.	64
3.3. Naisten palkat 80 prosenttia miesten palkoista	23	12. Kotitalouksien tulotaso asunnon hallintasuhteen ja suuralueen mukaan 2003.	65
4. Tutkimusmenetelmä	25	13. Viljelijätalouksien, maanviljelijätalouksien ja osa-aikaviljelijöiden tulotaso tilan pääasiallisen tuotantosunnan mukaan 2003.	66
4.1. Tiedonkeruu	25	14. Kotitalouksien kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen jakautuminen henkilöiden kesken 2003. Desiili-ryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.	67
4.2. Perusjoukko, otanta, kato ja painotus	25	15. Kotitalouksien prosenttijakauma desiili-ryhmittäin 2003. Desiili-ryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella.	68
4.2.1 Perusjoukko	25		
4.2.2 Otanta, vastanneet ja kato.	25		
4.2.3 Painotus	27		
5. Tietojen laatu.	28		
6. Käsitteet ja luokitukset	29		
6.1. Tulokäsitteet	29		
6.2. Muut käsitteet ja luokitukset	30		
7. Tietojen vertailukelpoisuus	33		
7.1. Aikaisemmat tulonjakotilastot	33		
7.2. Kulutustutkimus	34		
7.3. Tulo- ja varallisuustilasto	34		
7.4. Kansantalouden tilinpito	34		
8. Lisätiedot ja erityisselvitykset.	36		
Sammandrag.	37		
Summary	39		
Kotitalouskohtaiset taulukot.	41		
Tulonsaajakohtaiset taulukot	77		

16.	Saatujen tulonsiirtojen rakenne desiiliryhmittäin 2003. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.	71	22 a.	Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2003.	81
17.	Saatujen tulonsiirtojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2003.	72	22 b.	Palkansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.	81
18.	Saatujen tulonsiirtojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2003.	74	23 a.	Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2003.	82
19.	Kotitalouksien tulojen keskivirheet sosioekonomisen ryhmän mukaan 2003.	75	23 b.	Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.	83
Tulonsaajakohtaiset taulukot			24 a.	Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2003.	84
20.	Ammatissa toimivien lukumäärä ja tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2003.	78	24 b.	Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.	84
21 a.	Ammatissa toimivien tuotannontekijätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2003, desiilien ylärajat. Desiiliryhmät on muodostettu tuotannontekijätulojen perusteella.	80	25 a.	Palkansaajien tulotaso suuralueenl ja sukupuolen mukaan 2003.	85
21 b.	Ammatissa toimivien tuotannontekijätulojen jakautuminen desiiliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2003, desiilien ylärajat. Desiiliryhmät on muodostettu tuotannontekijätulojen perusteella.	80	25 b.	Palkansaajien tulotaso suuralueenl ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.	86

Innehåll

Sammandrag	37	16. De erhållna transfereringarnas struktur i decilgrupperna 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.	71
Symboler använda i tabellerna	8	17. De erhållna transfereringarnas struktur efter hushållens livsfas 2003.	72
Hushållstabeller			
1. Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk huvudgrupp 2003.	43	18. De erhållna transfereringarnas struktur efter socioekonomisk ställning 2003.	74
2. Hushållens inkomststruktur i decilgrupper 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.	44	19. Medelfel för hushållens inkomster efter socioekonomisk grupp 2003.	75
3. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens disponibla inkomst 2003.	46	Individual tables	
4. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens bruttoinkomst 2003.	48	20. Antal yrkesverksamma och inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2003.	78
5. Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk ställning 2003.	50	21 a. Fördelning av de yrkesverksammas faktorinkomster efter decilgrupp och socioekonomisk ställning år 2003, övre gränser för deciler. Decilgrupperna har bildats på basis av faktorinkomsterna.	80
6. Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2003. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma.	52	21 b. Fördelning av de yrkesverksammas faktorinkomster efter decilgrupp och socioekonomisk ställning år 2003, övre gränser för deciler. Decilgrupperna har bildats på basis av faktorinkomsterna.	80
7. Hushållens inkomststruktur efter hushållens livsfas 2003.	56	22 a. Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2003.	81
8. Hushållens inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2003.	60	22 b. Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.	81
9. Hushållens inkomstnivå efter antalet vuxna och barn 2003.	62	23 a. Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2003.	82
10. Hushållens inkomstnivå efter storområde och kommungrupp 2003.	63	23 b. Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.	83
11. Hushållens inkomstnivå efter referenspersonens utbildningsnivå 2003.	64	24 a. Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2003.	84
12. Hushållens inkomstnivå efter bostadens besittningsförhållande och storområde 2003.	65	24 b. Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.	84
13. Odlareshushållens, jordbrukarhushållens och deltidsodlarnas inkomstnivå efter gårdens huvudsakliga produktionsinriktning 2003.	66	25 a. Löntagarnas inkomstnivå efter storområde1 och kön 2003.	85
14. Fördelning av hushållens inkomster per konsumtionsenhet för personer 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel inkomst per konsumtionsenhet.	67	25 b. Löntagarnas inkomstnivå efter storområde1 och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.	86
15. Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.	68		

Contents

Summary	39	16. Current transfers received: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.	71
Symbols used in the tables	8	17. Current transfers received: structure by stage of life cycle 2003.	72
Household tables			
1. Household income: structure by socio-economic main group 2003.	43	18. Current transfers received: structure by socio-economic group 2003.	74
2. Household income: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.	44	19. Household income: standard errors by socio-economic group 2003.	75
3. Household income: structure by brackets ordered according to households' disposable income 2003.	46	Individual tables	
4. Household income: structure by brackets ordered according to households' gross income 2003.	48	20. Number and income level of economically active by socio-economic group 2003.	78
5. Household income: structure by socio-economic group 2003.	50	21 a. Distribution of factor income of economically active by decile group according to socio-economic group in 2003, upper limits of deciles. Decile groups were formed according to factor income.	80
6. Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2003.	52	21 b. Distribution of factor income of economically active by decile group according to socio-economic group in 2003, upper limits of deciles. Decile groups were formed according to factor income.	80
7. Household income: structure by stage of life cycle 2003.	56	22 a. Income level of employees by level of education and sex 2003.	81
8. Income level of households by socio-economic group 2003.	60	22 b. Income level of employees by level of education and sex 2003: full-time work, 12 months.	81
9. Income level of households by number of adults and children 2003.	62	23 a. Income level of employees by industry and sex 2003.	82
10. Income level of households by major region and municipal group 2003.	63	23 b. Income level of employees by industry and sex 2003: full-time work, 12 months.	83
11. Income level of households by level of education of reference person 2003.	64	24 a. Income level of employees by age and sex 2003.	84
12. Income level of households by tenure status of dwelling and major area 2003.	65	24 b. Income level of employees by age and sex 2003: full-time work, 12 months.	84
13. Income level of crop growing, farming and part-time farming households according to the farm's main line of production 2003.	66	25 a. Income level of employees by major region1 and sex 2003.	85
14. Distribution of household income per consumption unit between persons 2003. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit.	67	25 b. Income level of employees by major region1 and sex 2003: full-time work, 12 months.	86
15. Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2003. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.	68		

Taulukoissa käytetyt symbolit – Symboler i tabellerna – Explanation of symbols

<i>Ei yhtään – Värdet noll – Magnitude nil</i>	<i>.</i>	<i>-</i>
<i>Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä – Mindre än hälften av den använda enheten – Magnitude less than half of unit employed</i>		<i>0,0</i>
<i>Tieto liian epävarma esitettäväksi (ryhmään on otoksessa tullut alle 30 tapausta) – Uppgift alltför osäker för att anges (urvalsgruppen har omfattat färre än 30 fall) – Data too uncertain to be presented (less than 30 units per group in the sample)</i>		<i>..</i>
<i>Epävarma lukumäärätieto desiilien ja tuloluokkien rakennetta kuvaavissa taulukoissa (ryhmään on otoksessa tullut alle 10 tapausta) – Uppgift om antal osäker i tabeller över decil- och inkomstklassstruktur (i urvalet omfattar decilgruppen mindre än 10 fall) – Data of numbers uncertain in decile and income class tables (less than 10 units per group in the sample)</i>		<i>( )</i>

1. Johdanto

Tulonjakotilasto kuvaa sekä kotitalouksien että ammatissa toimivien henkilöiden tulojen määrää ja muutosta, tulojen rakennetta sekä niiden jakautumista. Tilaston tietosisältö perustuu kansainvälisiin tulonjakotilastosuosituksiin.¹

Kotitalouksien tuloja ja tulonmuodostusta on selvitetty jo usean vuosikymmenen ajan Suomessa. Varhaisimpia tietoja kotitalouksien tuloista on saatavissa kulutustutkimuksesta, joista ensimmäiset

koskevat vuosia 1966, 1971 ja 1976. Ensimmäinen varsinainen tulonjakotilasto on vuodelta 1977. Sen jälkeen tulonjakotilasto on tehty vuosittain lukuun ottamatta vuosia 1981 ja 1985, joilta vastaavia tietoja on saatavissa kulutustutkimuksesta.

Tilastokeskus julkaisee vuosittain myös koko väestön verotustietoihin perustuvaa tulo- ja varallisuustilastoa, josta saadaan tietoja tulonsaajien veronalaisista tuloista ja varallisuudesta.

2. Tulonjaon kehitys vuonna 2003

2.1. Kotitalouksien reaalitytulot kasvoivat suotuisasti

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kokonaismäärä oli 74,5 miljardia euroa vuonna 2003. Reaalisesti tämä oli 3,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kotitalouksia oli yhteensä 2 405 000, mikä on 7 500 kotitaloutta enemmän kuin vuonna 2002. Käytettävissä olevat tulot kotitaloutta kohti olivat 30 995 euroa. Lisäystä vuodesta 2002 oli reaalisesti 3,4 prosenttia. Vuotta aikaisemmin kotitalouksien reaalitytulojen kasvu oli prosenttiyksikön pienempi.

Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen mediaani oli 26 190 euroa vuonna 2003. Mediaanitulo on tulotaso, jota enemmän saa puolet ja jota vähemmän saa puolet kotitalouksista. Mediaanilla mitattuna kotitalouksien tulokehitys oli edellä kuvattuun nähden vähäisempää sillä mediaanitulo oli vuonna 2003 reaalisesti 2,8 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2002. Mediaanitulon keskiarvoa alhaisempi kasvu johtuu pääasiassa siitä, että tulojakauksen ääripäässä tulokehitys on ollut nopeampaa verrattuna keskituloisten tulokehitykseen.

Kotitalouksien pitkän aikavälin tulokehitystä kuvataan asetelmassa 1. Tulot on deflatoitu vuoden 2003 rahanarvoon elinkustannusindeksiin perustuvilla rahanarvokertoimilla. Asetelmassa on käytetty kahta tulokäsitettä: kotitaloutta kohti laskettuja tuloja ja ns. ekvivalentteja eli kulutusyksikköä kohti laskettuja tuloja.² Jälkimmäistä tulokäsitettä käytetään siksi, että se ottaa huomioon kotitalouksien koko- ja rakenne-eroja sekä

niissä tapahtuneita muutoksia. Tarkasteluajanjakson aikana on erityisesti yhden ja kahden hengen kotitalouksien lukumäärä lisääntynyt ja suurempien kotitalouksien lukumäärä vähentynyt. Kotitalouksien rakennemuutosten vuoksi kulutusyksikkökohtaiset muutosprosentit ovat yleensä olleet suurempia kuin kotitalouskohtaiset.

Laman vuoksi kotitalouksien käytettävissä olevat tulot alenivat selvästi 1990-luvun alkupuolella. Voimakkainta tulojen lasku oli vuonna 1992, jolloin kotitalouksien tulot alenivat reaalisesti edelliseen vuoteen nähden lähes 5 prosenttia. Yhtäjaksoisesti kotitalouksien tulot alenivat kolme vuotta vuosina 1992–1994. Uudelleen kotitalouksien tulot kääntyivät kasvuun 1990-luvun puolivälissä. Voimakkainta kotitalouksien reaalitytulojen kasvu oli vuosina 1997–1999, jolloin se oli etenkin tulojakauman yläpäässä voimakasta. Sen sijaan 2000-luvun alussa oli keskituloisten kotitalouksien tulokehitys parempaa kuin tulojakauman yläpäässä, mikä näkyy mediaanitulon nopeammasta kasvusta.

Kotitalouksien markkinoilta saamista palkka-, yrittäjä- ja omaisuustuloista käytetään yleisesti nimitystä tuotannontekijätulot. Näitä tuloja kotitaloudet saivat keskimäärin 30 854 euron edestä vuonna 2003. Reaalisesti tämä oli 2,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Palkkatuloja kotitaloudet saivat vuonna 2003 keskimäärin 23 062 euroa, missä lisäystä oli edellisvuoteen verrattuna prosentin verran. Yrittäjätuloja kotitaloudet saivat vuonna 2003 keskimää-

1 Expert Group on Household Income Statistics, The Canberra Group: Final Report and Recommendations. Ottawa 2001.

2 Kulutusyksiköistä ks. luku 6.2

Asetelma 1.

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot ja niiden muutokset vuosina 1987–2003. Reaalisisena, vuoden 2003 rahassa.

Vuosi	Käytettävissä olevat tulot/kotitalous				Käytettävissä olevat tulot/muunnettu OECD-kulutussyksikkö			
	Keskiarvo, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Mediaani, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Keskiarvo, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	Mediaani, euroa	Muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %
1987	23 650		21 772		14 603		13 856	
1988	24 060	1,7	22 068	1,4	14 960	2,4	14 094	1,7
1989	25 065	4,2	22 843	3,5	15 696	4,9	14 698	4,3
1990	26 451	5,5	24 107	5,5	16 563	5,5	15 454	5,1
1991	26 538	0,3	24 069	-0,2	16 765	1,2	15 772	2,1
1992	25 285	-4,7	22 961	-4,6	16 045	-4,3	14 994	-4,9
1993	24 705	-2,3	22 161	-3,5	15 760	-1,8	14 424	-3,8
1994	24 398	-1,2	21 508	-2,9	15 593	-1,1	14 319	-0,7
1995	24 919	2,1	21 951	2,1	15 975	2,5	14 559	1,7
1996	25 329	1,6	22 212	1,2	16 306	2,1	14 915	2,4
1997	26 325	3,9	22 571	1,6	17 011	4,3	15 240	2,2
1998	27 138	3,1	23 154	2,6	17 580	3,3	15 701	3,0
1999	28 368	4,5	23 642	2,1	18 374	4,5	16 111	2,6
2000	29 054	2,4	23 931	1,2	18 894	2,8	16 350	1,5
2001	29 292	0,8	24 581	2,7	19 036	0,8	16 787	2,7
2002	29 985	2,4	25 467	3,6	19 515	2,5	17 322	3,2
2003	30 995	3,4	26 190	2,8	20 221	3,6	17 919	3,4

Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1987–1992 ja 1993–2003 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

rin 2 199 euroa, eli 2,3 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Omaisuustuloja kotitaloudet saivat keskimäärin 5 593 euron edestä, mikä oli reaalisisesti 10,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002.

Tulonsiirtoja kotitaloudet saivat vuonna 2003 keskimäärin 10 108 euroa, mikä oli reaalisisesti 3,1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kotitalouksien bruttotulot olivat keskimäärin 40 962 euroa, mikä oli 2,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002.

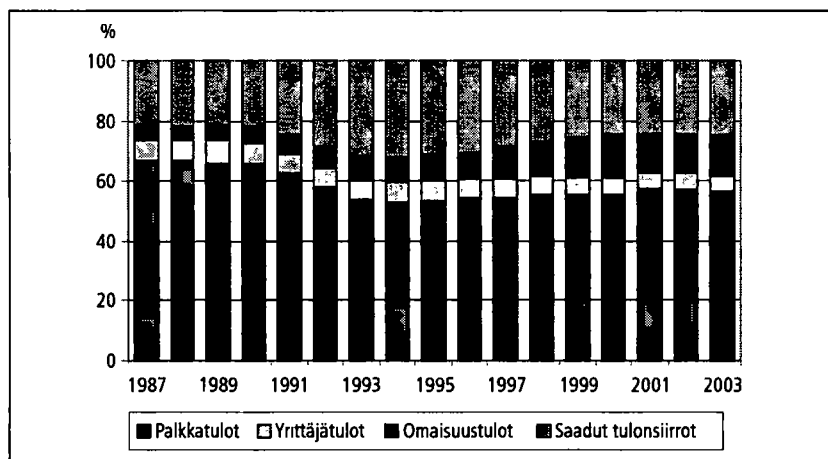
Välittömiä veroja ja veronluonteisia maksuja kotitaloudet maksoivat keskimäärin 9 967 euron edestä, mikä oli reaalisisesti vain kolme prosentin kymmenystä enemmän kuin vuonna 2002. Verojen ja veronluontoisten maksujen osuus kotitalouksien bruttotuloista oli 24,3 prosenttia, mikä oli 0,6 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2002. Verojen ja veronluontoisten maksujen osuus kotitalouksien bruttotuloista on alentunut yhtäjaksoisesti vuodesta 1996 vuoteen 2003 2,7 prosenttiyksiköllä.

Asetelma 2.

Kotitalouksien tulot ja tulojen rakenne vuosina 1987–2003. Tulot euroa/kotitalous, vuoden 2003 rahassa. Prosenttiosuudet on laskettu bruttotuloista.

Tulokäsité	1987	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1. Palkkatulot	21 348	23 094	18 192	18 911	19 436	20 456	21 333	21 805	22 454	22 833	23 062
%	67,1	65,6	53,4	54,5	54,5	55,5	55,5	55,4	57,3	57,2	56,3
2. Yrittäjätulot	2 141	2 482	2 317	2 070	2 238	2 235	2 247	2 308	2 218	2 250	2 199
%	6,7	7,1	6,8	6,0	6,3	6,1	5,8	5,9	5,7	5,6	5,4
3. Omaisuustulot	1 525	1 891	2 946	3 194	3 746	4 172	5 048	5 708	4 925	5 042	5 593
%	4,8	5,4	8,6	9,2	10,5	11,3	13,1	14,5	12,6	12,6	13,7
4. Tuotannontekijätulot (1+2+3)	25 016	27 468	23 454	24 174	25 421	26 863	28 627	29 821	29 597	30 125	30 854
%	78,6	78,1	68,9	69,7	71,3	72,9	74,5	75,7	75,5	75,5	75,3
5. Saadut tulonsiirrot	6 808	7 724	10 608	10 524	10 232	9 961	9 820	9 569	9 615	9 799	10 108
%	21,4	21,9	31,1	30,3	28,7	27,1	25,5	24,3	24,5	24,5	24,7
6. Bruttotulot (4+5)	31 824	35 192	34 062	34 698	35 654	36 824	38 446	39 390	39 212	39 924	40 962
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
7. Maksetut tulonsiirrot	8 175	8 741	9 143	9 372	9 330	9 686	10 079	10 336	9 920	9 939	9 967
%	25,7	24,8	26,8	27,0	26,2	26,3	26,2	26,2	25,3	24,9	24,3
8. Käytettävissä olevat tulot (6–7)	23 650	26 451	24 919	25 329	26 325	27 138	28 368	29 054	29 292	29 985	30 995

Vuosien 1987 ja 1990 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 1995–2003 tietojen kanssa tulonmikkeistössä tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Kuvio 1. Kotitalouksien tulojen rakenne 1987–2003. Tuloerän osuus (%) bruttotuloista.

Osinkotulojen ripeästä kasvusta johtuen kotitalouksien tulojen rakenteessa tapahtui vuonna 2003 pieniä muutoksia. Asetelmasta 2 voidaan havaita, että omaisuustulojen osuus kotitalouksien kaikista tuloista kasvoi vuonna 2003 runsaan prosenttiyksikön 13,7 prosenttiin. Vastaavasti sekä yrittäjä- että etenkin palkkatulojen osuudet alenivat. Korkeimmillaan omaisuustulojen osuus kotitalouksien kaikista tuloista on toistaiseksi ollut vuonna 2000, jolloin omaisuustulojen osuus bruttotuloista oli 14,5 prosenttia.

Laman aikana 1990-luvun alkupuolella kotitalouksien markkinoilta saamien tulojen – eli palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulojen – suhteellinen osuus aleni selvästi. Alimmillaan tämä tu-

lo-osuus oli vuonna 1994, minkä jälkeen osuus kääntyi kasvuun. Kuitenkin vielä vuonna 2003 tuotannontekijätulojen osuus kotitalouksien bruttotuloista oli selvästi pienempi kuin mitä se oli ennen 1990-luvun alun lamaa.

Samalla kun tuotannontekijätulojen osuus kotitalouksien tulonmuodostuksessa laman aikana aleni, saatujen tulonsiirtojen merkitys kasvoi selvästi. Saatujen tulonsiirtojen määrä kääntyi laskuun vuonna 1995 ja niiden osuus kotitalouksien tuloista on laskenut nopeasti. Saatujen tulonsiirtojen osuus bruttotuloista oli 24,7 prosenttia vuonna 2003. Osuus on kuitenkin edelleen selvästi suurempi kuin mitä se oli ennen lamaa 1990-luvun alussa.

2.2. Tuloerot kasvoivat vuonna 2003

Kotitalouksien väliset suhteelliset tuloerot kasvoivat vuonna 2003 jonkin verran pariin edellisvuoteen nähden. Käytettävissä olevien tulojen Gini-kertoimen arvo³ oli 25,8 vuonna 2003, kun se vuotta aikaisemmin oli kolme kymmenystä alhaisempi. Gini-kerroin on yleisesti käytetty tulojen hajonnan laajuutta kuvaava indikaattori, jossa tulojen hajonnan laajuutta kuvataan yhdellä lukuarvolla. Tarkasteltaessa tuloeroja asetelmasta 3 pitemmällä aikavälillä havaitaan, että tuloerojen kasvu voimistui selvästi 1990-luvun puolivälin jälkeen. Toistaiseksi korkeimmillaan oli Gini-kerroin vuonna 2000, jolloin se sai arvon 26,5. Vuonna 2001 Gini-kerroin aleni vajaan prosenttiyksikön ja vuonna 2002 kerroin pysyi lähes ennallaan.

Tulokymmenysten eli desiilien tulo-osuuksissa tuloerojen kasvu vuonna 2003 voidaan havaita siitä, että ylimmän tulokymmenyksen tulo-osuus kasvoi parilla prosentin kymmenysoisalla vuoteen 2002 nähden. Alimman desiilin tulo-osuus pysyi ennallaan. 1990-luvun jälkipuoliskon nopea ja voimakas tuloerojen kasvu voidaan havaita kahden ylimmän tulokymmenyksen tulo-osuuksien kasvuna. Selvästi voimakkainta kasvu on ollut ylimmässä desiilissä, jonka tulo-osuus on kasvanut 1980-luvun alhaisimmalta tasolta viitisen prosenttiyksikköä vuoteen 2003 mennessä. Samaan aikaan ovat muiden tulokymmenysten tulo-osuudet alentuneet. Alentuminen on ollut sitä voimakkaampaa mitä pienituloisemmasta desiilistä on kysymys.

3 Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet. Tässä julkaisussa Gini-kertoimet on kerrottu sadalla. Gini-kertoimen suurin mahdollinen arvo on sata. Tällöin suurituloisin tulonsaaja saisi kaikki tulot. Pienin mahdollinen Gini-kertoimen arvo on 0, jolloin kaikkien tulonsaajien tulot olisivat yhtä suuret.

Asetelma 3.

Desiilien tulo-osuudet vuosina 1971–2003. Desiilit on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

Vuosi	Tulo-osuus, %											Gini-kerroin	S80/S20 ¹
	Desiiliryhmä												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä		
1971	3,7	5,4	6,5	7,5	8,5	9,6	10,7	12,2	14,4	21,4	100,0	26,7	3,9
1976	4,5	6,2	7,2	8,1	9,1	10,0	11,0	12,1	13,6	18,4	100,0	21,5	3,0
1981	4,3	6,3	7,4	8,4	9,3	10,1	11,0	12,1	13,6	17,5	100,0	20,5	2,9
1987	4,8	6,6	7,5	8,3	9,2	10,0	10,9	11,9	13,4	17,6	100,0	19,7	2,7
1988	4,8	6,5	7,5	8,3	9,1	9,9	10,8	11,8	13,4	18,0	100,0	20,2	2,8
1989	4,8	6,4	7,4	8,2	9,1	9,9	10,8	11,9	13,4	18,2	100,0	20,4	2,8
1990	4,9	6,5	7,4	8,2	9,0	9,9	10,8	11,8	13,4	18,1	100,0	20,2	2,8
1991	4,8	6,6	7,5	8,3	9,1	9,8	10,7	11,8	13,4	18,1	100,0	20,1	2,8
1992	4,9	6,7	7,5	8,3	9,0	9,8	10,7	11,7	13,2	18,2	100,0	19,9	2,7
1993	4,9	6,6	7,4	8,1	8,8	9,6	10,6	11,7	13,3	19,1	100,0	20,9	2,8
1994	4,9	6,5	7,4	8,1	8,8	9,6	10,5	11,6	13,4	19,1	100,0	20,9	2,8
1995	4,8	6,4	7,3	8,0	8,8	9,6	10,5	11,7	13,4	19,6	100,0	21,7	2,9
1996	4,7	6,3	7,2	8,0	8,8	9,6	10,5	11,7	13,5	19,7	100,0	22,1	3,0
1997	4,6	6,1	7,0	7,8	8,6	9,5	10,5	11,7	13,5	20,7	100,0	23,5	3,2
1998	4,4	6,0	6,8	7,7	8,5	9,5	10,5	11,7	13,6	21,4	100,0	24,6	3,4
1999	4,4	5,8	6,8	7,6	8,4	9,3	10,3	11,5	13,3	22,7	100,0	25,8	3,5
2000	4,3	5,7	6,6	7,5	8,3	9,3	10,3	11,5	13,4	23,2	100,0	26,5	3,7
2001	4,2	5,8	6,7	7,7	8,5	9,4	10,4	11,7	13,5	22,1	100,0	25,6	3,6
2002	4,2	5,8	6,7	7,7	8,5	9,4	10,4	11,7	13,5	22,1	100,0	25,5	3,6
2003	4,2	5,8	6,7	7,6	8,5	9,4	10,4	11,6	13,6	22,3	100,0	25,8	3,6

Pöyristysten vuoksi tulo-osuudet eivät aina summaudu sataan. Tulokäsitteen muutosten vuoksi vuosien 1971–1981, 1987–1992 ja 1993–2003 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

¹ S80/S20 = ylimmän ja alimman tuloviiden kesken tulo-osuuksien suhde (keskitulojen suhde).

Asetelmassa 4 kuvataan Gini-kertoimilla käytettävissä olevien tulojen, tuotannontekijätulojen (palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulot) sekä bruttotulojen (tuotannontekijätulot ja saadut tulonsiirrot) jakaantumista. Tuotannontekijätulojen Gini-kerroin kuvaa tuloerojen tasoa kotitalouksien markkinoilta saamien tulojen näkökulmasta. Tällöin julkisen vallan välittömät tulontasaustointimenpiteet – tulonsiirrot – eivät ole vielä vaikuttaneet kotitalouksien välisiin tuloeroihin.

Kun tuotannontekijätuloihin lisätään kotitalouksien saamat tulonsiirrot, ollaan bruttotuloissa. Tähän tulokäsitteeseen sisältyy merkittävä osa julkisen vallan tulojen tasoittamistoimenpiteistä. Täydellisimpinä julkisen vallan tulonjakoa tasoittavat toimenpiteet näkyvät käytettävissä olevissa tuloissa, sillä ne sisältävät sekä saadut tulonsiirrot että maksetut tulonsiirrot.

Tuotannontekijätuloilla mitattuna tuloerot kasvoivat laman aikana 1990-luvun alkuvuosina selvästi. Tuloerojen kasvu pitkälti johtui sekä yritystoiminnan supistumisesta että työttömyyden nopeasta ja voimakkaasta kasvusta. Palkka- ja yrittäjätuloja saavien määrä aleni merkittävästi. Laman jälkeen, kun tuotantoon osallistuvien henkilöiden ja tuotannontekijätulojen määrä kääntyi nousuun, tuotannontekijätuloerojen kasvu hidastui. Laman jälkeinen tuotannontekijätuloerojen lievä kasvu selittyy eräiden omaisuustu-

loerojen (osinkotulojen ja luovutusvoittojen) määrän kasvulla ja myös niiden epätasaisella kohdentumisella. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tuotannontekijätuloerot supistuvivat vuonna 2001. Tämän jälkeen tuloerot ovat tuotannontekijätuloilla mitattuna pysyneet käytännössä ennallaan. Tuotannontekijätuloerot näyttävätkin jäävän pysyvämmiin korkealle tasolle sillä niiden taso on nykyisin selvästi korkeampi kuin mitä se oli ennen lamaa 1990-luvun alussa.

Bruttotuloilla mitattuna tuloerojen kehitys on ollut 1990-luvulla samansuuntaista kuin käytettävissä olevilla tuloilla – bruttotuloerojen kasvu alkoi vasta laman jälkeen 1990-luvun puolivälissä. Bruttotuloerojen kasvu ei kuitenkaan ole ollut aivan yhtä voimakasta kuin käytettävissä olevien tulojen erojen kasvu 1990-luvun jälkipuoliskolla. Tämä johtuu maksettujen tulonsiirtojen (välittömien tuloverojen ja veronluontoisten maksujen) tulonjakoa tasaavan vaikutuksen heikentymisestä (asetelma 4). Vuonna 2001 bruttotulojen jakautuminen muuttui edellisvuosiin nähden tasaisemmaksi, minkä jälkeen bruttotuloerot ovat pysyneet ennallaan.

Julkinen valta tasaa markkinoilla syntyneitä tuloeroja tulonsiirtojärjestelmillä. Tulonsiirrot muodostuvat saaduista tulonsiirroista sekä maksetuista

Asetelma 4.

Tuotannontekijätulojen, bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen Gini-kertoimet sekä tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus vuosina 1971–2003.

Vuosi	Gini-kerroin, %			Tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus ¹		
	Tuotannon- tekijätulot	Bruttotulot	Käytettävissä olevat tulot	Saadut tulon- siirrot	Maksetut tulon- siirrot	Yhteis- vaikutus
1971	38,5	30,9	26,7	19,8	13,4	30,6
1976	35,3	26,3	21,5	25,4	18,2	39,0
1981	35,8	25,2	20,5	29,4	18,7	42,6
1987	38,0	25,1	19,7	33,9	21,5	48,1
1988	38,8	25,8	20,2	33,4	21,8	47,9
1989	39,3	26,1	20,4	33,5	21,8	48,0
1990	38,9	25,6	20,2	34,2	20,8	47,9
1991	39,5	25,1	20,1	36,4	19,8	49,0
1992	42,1	25,2	19,9	40,1	21,1	52,8
1993	45,3	26,1	20,9	42,3	19,9	53,8
1994	46,1	26,1	20,9	43,5	19,8	54,7
1995	46,0	26,8	21,7	41,8	19,1	52,9
1996	46,3	27,4	22,1	41,0	19,2	52,3
1997	46,9	28,5	23,5	39,1	17,5	49,8
1998	46,7	29,5	24,6	36,9	16,5	47,3
1999	47,2	30,5	25,8	35,4	15,7	45,5
2000	47,2	31,2	26,5	34,0	15,0	43,8
2001	46,6	30,4	25,6	34,8	15,7	45,0
2002	46,2	30,2	25,5	34,6	15,6	44,8
2003	46,4	30,3	25,8	34,7	14,8	44,3

Tulokäsittelyn muutosten vuoksi vuosien 1971–1981, 1987–1992 ja 1993–2003 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

¹ Saadut tulonsiirrot: Gini-kertoimen suhteellinen muutos (%) siirryttäessä tuotannontekijätuloista bruttotuloihin.
Maksetut tulonsiirrot: Gini-kertoimen suhteellinen muutos (%) siirryttäessä bruttotuloista käytettävissä oleviin tuloihin.

Tulonsiirtojen yhteisvaikutus: Gini-kertoimen suhteellinen muutos (%) siirryttäessä tuotannontekijätuloista käytettävissä oleviin tuloihin.

tulonsiirroista eli välittömistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Saadut tulonsiirrot koostuvat ansio- ja kansaneläkkeistä ja muista sosiaaliturvaetuksista, sosiaaliavustuksista sekä muista saaduista tulonsiirroista. Muita sosiaaliturvaetuksia ovat mm. kuntoutusavustukset, sairaus- ja vanhempainpäivärahat, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaukset ja ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha. Sosiaaliavustuksia ovat mm. lapsilisät, pienten lasten hoidon tuki, sotilasavustus, toimeentulotuki, yleinen asumistuki, opinto- ja tutkimusavustukset sekä työttömyysturvan peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Asetelmassa 4 kuvataan myös sitä, miten tulonsiirrot ovat vaikuttaneet tuloeroihin. Lyhyesti sanottuna tulonsiirtojen vaikutus tuloeroihin riippuu kahdesta tekijästä: sekä niiden tulo-osuudesta, että niiden kohdentumisesta eli progressiivisuudesta.

Saatujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on laskenut selvästi 1990-luvun jälkipuoliskolla. Vuonna 2000 tasaava vaikutus aleni tasolle, jossa se oli edellisen kerran 1980-luvun loppupuolella. Saatujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus kasvoi jonkin verran vuonna 2001, jonka jälkeen vaikutus on pysynyt ennallaan. Saatujen tulonsiirtojen tasausvaikutuksen vähenemi-

nen on johtunut lähinnä siitä, että niiden merkitys kotitalouksien tulonmuodostuksessa on vähentynyt markkina- eli tuotannontekijätulojen määrän kasvun myötä.

Maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on jonkin verran vähentynyt 1990-luvun jälkipuoliskolla. Tarkasteluperiodin aikana vuosina 1987–2001 maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus on ollut alhaisimmallaan vuonna 2000. Vuonna 2001 maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus kääntyi kuitenkin lievään kasvuun. Vuonna 2002 vaikutus pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2001. Vuonna 2003 maksettujen tulonsiirtojen tuloeroja tasaava vaikutus kuitenkin aleni edellisvuosiin nähden selvästi. Tämä muutos saattaa johtua siitä, että ansiotuloja lievemmin verotettujen pääomatulojen määrä kasvoi selvästi vuonna 2003, jolloin verotuksen progressiivisuus on jonkin verran alentunut.

Saatujen ja maksettujen tulonsiirtojen yhteisvaikutus tulojen tasauksessa kasvoi jonkin verran vuosina 2001 ja 2002 mutta aleni vuonna 2003. Kuitenkin kaikkien tulonsiirtojen tasaava vaikutus oli vielä vuonna 2003 selvästi vähäisempää kuin mitä se oli ennen lamaa 1990-luvun alussa.

2.3. Alimman ja ylimmän tulokymmenyksen tulokehitys parasta vuonna 2003

Asetelmassa 5 kuvataan desiiliryhmien tulorajoja ja tulokeskiarvoja sekä niiden muutoksia. Asetelmasta voidaan havaita, että käytettävissä olevat tulot kasvoivat parhaiten vuonna 2003 edellisvuoteen nähden tulojakaumien ääripäissä. Ylimmän tulokymmenyksen keskimääräinen reaalityulo kasvoi 4,3 prosenttia, toiseksi ylimmässä kymmenyksessä kasvua oli 3,6 prosenttia. Alimmassa tulokymmenyksessä tulojen kasvu oli 3,7 prosenttia.

Vaikka suhteellisesti mitattuna alimman ja ylimmän desiilin tulokehitys oli vuonna 2003 lähes yhtä hyvää, absoluuttisesti mitattuna tulojen

kasvussa oli eroja ylimmän desiilin eduksi. Kun ylimmän desiilin ekvivalentti tulo kasvoi vuonna 2003 edellisvuoteen nähden reaalisesti runsaat 1 900 euroa, alimman desiilin tulojen kasvu oli runsaat 300 euroa.

Pidemmällä aikavälillä on desiilien tulokehitys ollut sitä parempaa mitä korkeammalle desiili tulojakaumassa sijoittuu. Aikavälillä 1995-2003 on ylimmän desiilin keskimääräinen tulo kasvanut reaalisesti keskimäärin 4,6 prosentin vuosivauhdilla. Alimmassa desiilissä vastaava muutos on ollut vain 1,2 prosenttia.

Asetelma 5.

Desiilien keskiarvot ja ylärajat vuosina 1995–2003. Vuoden 2003 rahassa, deflatoitu elinkustannusindeksillä. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä (muunnettu OECD) kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

Desiili-ryhmä	Yläraja, euroa/muunnettu OECD-kulutusyksikkö					Muutos, % 2002–2003	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1995–2003	Keskiarvo, euroa/muunnettu OECD-kulutusyksikkö					Muutos, % 2002–2003	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1995–2003
	1995	2000	2001	2002	2003			1995	2000	2001	2002	2003		
I	9 693	10 137	10 295	10 557	10 816	2,5	1,4	7 972	8 337	8 304	8 488	8 802	3,7	1,2
II	11 353	12 079	12 358	12 701	12 926	1,8	1,6	10 577	11 108	11 367	11 691	11 973	2,4	1,6
III	12 575	13 735	14 176	14 571	14 829	1,8	2,1	11 968	12 921	13 254	13 582	13 901	2,3	1,9
IV	13 841	15 368	15 869	16 345	16 696	2,1	2,4	13 209	14 566	15 038	15 465	15 790	2,1	2,3
V	15 127	17 067	17 531	18 078	18 549	2,6	2,6	14 469	16 226	16 668	17 191	17 603	2,4	2,5
VI	16 523	18 970	19 389	19 965	20 526	2,8	2,7	15 843	18 037	18 473	18 993	19 511	2,7	2,6
VII	18 109	21 016	21 631	22 163	22 831	3,0	2,9	17 275	19 969	20 510	21 036	21 695	3,1	2,9
VIII	20 422	23 762	24 467	24 930	25 682	3,0	2,9	19 242	22 349	22 946	23 476	24 128	2,8	2,9
IX	24 236	28 942	29 295	30 132	31 290	3,8	3,2	22 082	26 003	26 590	27 220	28 191	3,6	3,1
X	..	..	..	..	..	..	..	32 242	45 195	43 472	44 450	46 367	4,3	4,6

2.4. Kotitalouksien tulokehitys väestöryhmittäin

Suomessa oli 2 405 000 kotitaloutta vuonna 2003. Tämä ylitti 7 500 taloudella edellisen vuoden määrän. Kotitalouksista oli ammatissa toimivia – talouden viitehenkilö palkansaaja tai yrittäjä – yhteensä 1 438 100 eli 60 prosenttia kaikista kotitalouksista. Näistä palkansaajakotitalouksia oli 1 253 600 ja yrittäjäkotitalouksia 184 500. Ammatissa toimimattomia kotitalouksia – eläkeläisiä, työttömiä, opiskelijoita ja omaa kotitaloutta hoitavia – oli vuonna 2003 yhteensä 966 800 eli 40 prosenttia kaikista kotitalouksista. Kotitalouksien rakenteissa on tapahtunut merkittäviä vaihteluja viimeisten viidentoista vuoden aikana, sillä ammatissa toimimattomien kotitalouksien osuus oli 31 prosenttia vuonna 1987 ja lähes 45 prosenttia vuonna 1994. Samalla kotitalouksien

tilastollinen keskikoko on pienentynyt 2,35 henkilöstä (vuosi 1987) 2,14 henkilöön (vuosi 2003).

Kun väestöryhmien tulomuutoksia tarkastellaan poikkileikkausaineistoilla, on pidettävä mielessä se, että myös väestöryhmien rakennemuutoksilla saattaa olla vaikutusta. Jos esimerkiksi uudet eläkeläiset ovat työeläkejärjestelmän kehittymisen vuoksi keskimäärin suurituloisempia kuin aikaisemmin eläkkeelle siirtyneet, voi eläkeläistalouksien tulotaso nousta, vaikka eläkkeellä jo aiemmin olleiden tulotaso olisi pysynyt muuttumattomana. Vastaavaa tapahtuu myös muiden väestöryhmien, esimerkiksi työttömien talouksien, palkansaajatalouksien ja maatalousyrittäjien kohdalla.

Tuloksia on pidettävä lähinnä suuntaa antavina sillä otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun merkitys voi olla suuri ja vaikeuttaa erityisesti vuositason muutosten arviointia. 1990-luvun loppupuolelta lähtien on eräiden tuloerien voimakkaan kasvun myötä tulonjakotutkimuksen otoksiin tullut poikkeuksellisen suurituloisia kotitalouksia, jotka saattavat myös vaikuttaa tuloksiin. Tämän vuoksi keskimääräistä tulotasoa on keskiarvon lisäksi kuvattu mediaanilla (jakauman keskimäinen arvo), joka usein antaa luotettavamman kuvan tulojen muutoksesta.

Yrittäjäkotitalouksilla paras tulokehitys vuonna 2003

Sosioekonomisten ryhmien reaalisia tulomuutoksia on esitetty asetelmassa 6. Muutosluvut on laskettu sekä keskiarvo- että mediaaniluvuista. Lisäksi ne on esitetty sekä poikkileikkaus- että paneeliasetelmasta käsin. Poikkileikkausasetelmasta on kysymys silloin, kun tulomuutosta kuvataan kahden erillisen poikkileikkausaineiston pohjalta. Tällöin muutoksiin voivat vaikuttaa tuloissa tapahtuneiden muutosten lisäksi myös kotitalouksien rakenteissa tapahtuneet muutokset. Rakennemuutosten vaikutusta on pyritty eliminoidaan paneeliasetelmassa, jossa tulomuutokset on laskettu niiden kotitalouksien tuloista, jotka olivat mukana tutkimuksessa kahtena peräkkäisenä vuonna (sekä vuonna 2002 että vuonna 2003), ja joiden viitehenkilön sosioekonominen ryhmä oli pysynyt samana. Kuviossa 2 on esitetty kunkin sosioekonomisen ryhmän tulot suhteessa kotitalouksien keskimääräisiin käytettävissä oleviin tuloihin. Lisäksi kuviossa 3 on kuvattu tulojen koostumusta eri talouksissa vuonna 2003.

Asetelman 6 paneeliosiosta näkyy, että vuosina 2002–2003 selvästi keskimääräistä parempi tulokehitys oli kotitalouksilla, joiden pääasiallisesta toimeentulosta vastasi yrittäjä. Tämän ryh-

män reaalin tulotaso oli keskiarvolla mitattuna yhdeksän prosenttia korkeampi kuin edellisenä vuonna. Yrittäjätalouksien tulokehitys oli kuitenkin kaksijakoista, sillä maatalousyrittäjien tulojen kehitys oli selvästi muita yrittäjätalouksia heikompa. Heillä tulot pysyivät paneeliasetelman mukaan jotakuinkin edellisvuoden tasolla. Sitä vastoin poikkileikkausaineistossa maatalousyrittäjätalouksien tulojen kasvu oli edellistä parempaa sillä reaalitulojen muutos oli yli viisi prosenttia. Kuviossa 2 näkyy, että vuonna 2003 molempien yrittäjäryhmien tulotaso ylitti kotitalouksien keskimääräisen tulotason: maatalousyrittäjätalouksilla noin 10 prosentilla ja muilla yrittäjätalouksilla lähes 30 prosentilla.

Maatalousyrittäjätalouksien tulot muodostuivat monesta eri lähteestä vuonna 2003. Talouksien kokonaistulosta maa- ja metsätaloustulojen osuus oli selvästi alle puolet, 46 prosenttia. Muun yrittäjätulon osuus oli 10 prosenttia. Palkkatulojen, omaisuustulojen sekä saatujen tulonsiirtojen osuudet olivat 15 prosentin luokkaa. (Kuvio 3.)

Muilla yrittäjäkotitalouksilla yrittäjätulojen osuus oli vajaa neljännes vuonna 2003. Omaisuustulojen bruttotulo-osuus oli 39 prosenttia (33 % vuonna 2002) ja palkkatulojen osuus oli 29 prosenttia (32 % vuonna 2002). Loput tuloista eli vajaa kymmenes oli saatuja tulonsiirtoja.

Palkansaajakotitalouksilla reaalitulojen kasvu oli vuosina 2002–2003 paneeliasetelmassa yli 3 prosenttia keskiarvolla mitattuna ja prosenttiyksikön enemmän mediaanitulolla mitattuna. Palkansaajatalouksien alaryhmissä toimihenkilötalouksilla muutos oli suurempi mediaanilla mitattuna (+6,0 %) ja työntekijäkotitalouksilla keskiarvolla mitattuna (+4,0 %). Poikkileikkausasetelmassa palkansaajakotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat maltillisemmin, 2,5 prosenttia. Palkansaajatalouksien alaryhmissä tulokehitys oli tasaista sillä toimihenkilö- ja työnteki-

Asetelma 6.

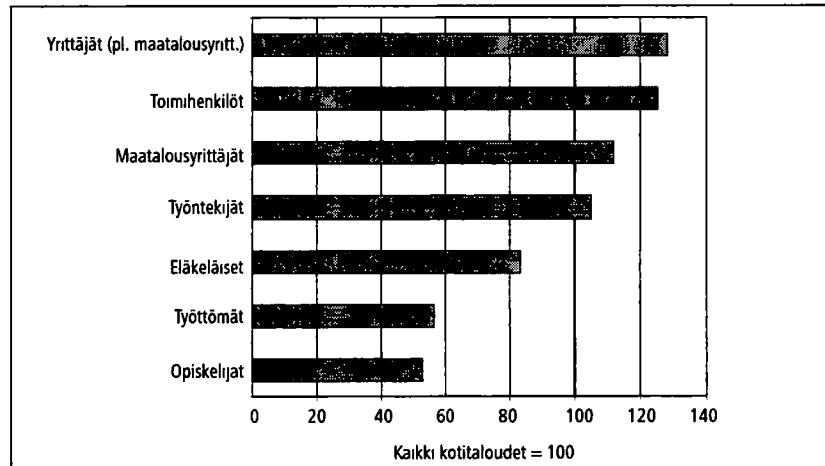
Reaaliset tulomuutokset kotitalouden sosioekonomisen ryhmän mukaan vuosina 1999–2003 ja 2002–2003. Kotitalouden käytettävissä olevat tulot /muunnettu OECD-kulutussyksikkö.

Viitehenkilön sosioekonominen ryhmä	Koko aineisto, poikkileikkausasetelma				Paneeliasetelma	
	Keskiarvo		Mediaani		Keskiarvo	Mediaani
	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1999–2003	Muutos, % 2002–2003	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1999–2003	Muutos, % 2002–2003	Muutos, % 2002–2003	Muutos, % 2002–2003
Yrittäjät	1,6	10,8	3,1	7,7	9,0	2,1
Maatalousyrittäjät	0,4	5,7	3,3	3,6	0,5	-1,1
Muut yrittäjät	1,7	11,6	3,5	8,5	11,4	7,5
Palkansaajat	2,8	2,5	2,9	2,9	3,4	4,6
Toimihenkilöt	2,8	2,3	2,4	3,5	3,1	6,0
Työntekijät	2,6	2,6	2,3	2,4	4,0	3,9
Eläkeläiset	2,0	2,4	2,6	1,7	1,9	1,1
Työttömät	1,6	11,1	1,0	6,1	5,1	4,4
Kaikki kotitaloudet	2,4	3,6	2,7	3,4	3,8	3,1

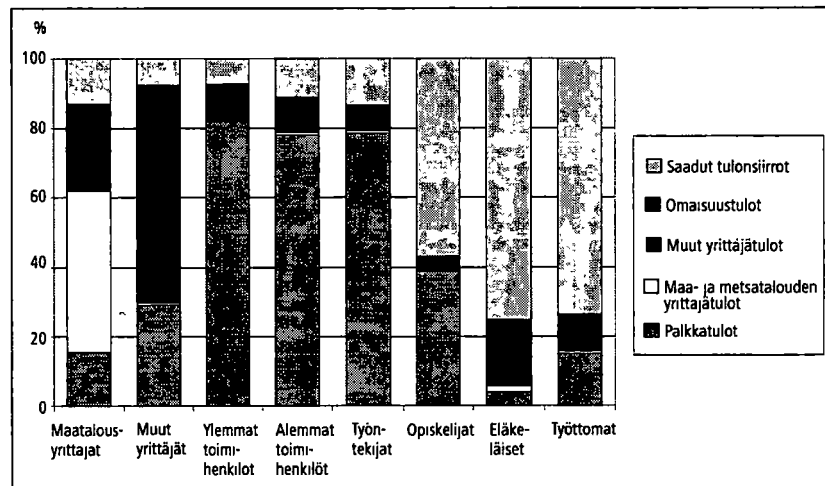
Kuvio 2.
Kotitalouksien suhteellinen
tulotaso sosio-
ekonomisen ryhmän mukaan
vuonna 2003.

Kaikki kotitaloudet = 100.

Tuloina kotitalouden
käytettävissä olevat
mediaanitulot
kulutusyksikköä kohti.

Kuvio 3.
Kotitalouksien tulojen
rakenne sosioekonomisen
ryhmän mukaan vuonna 2003.
Tuloerän osuus (%)
bruttotuloista.

jäkotitalouksien tulokehitys oli hyvin samanlainen. Mediaanilla mitattuna toimihenkilötalouksien reaalitytulot kasvoivat 3,5 prosenttia. Työntekijätalouksilla kasvu jäi kahteen ja puoleen prosenttiin.

Vuonna 2003 työntekijätalouksien tulotaso oli hyvin lähellä kaikkien kotitalouksien keskimääräistä tulotasoa. Sitä vastoin toimihenkilötalouksien tulotaso ylitti runsaalla 20 prosentilla keskitason. Palkansaajakotitalouksien tulot muodostuvat pääasiassa palkkatuloista, joiden osuus palkansaajatalouksien bruttotuloista on viime vuosina ollut 80 prosentin paikkeilla. Vuonna 2003 toimihenkilötalouksilla omaisuustulojen merkitys oli edelleen hivenen suurempi kuin työntekijätalouksilla mutta ero muihin palkansaajatalouksiin oli kaventunut vuodesta 2002. Omaisuustulojen osuus ylempien toimihenkilötalouksien kokonaistulosta oli 9 prosenttia, kun osuus työntekijätalouksilla jäi 7 prosenttiin. Saatujen tulonsiirtojen suhteellinen merkitys oli työntekijä- ja alemmilla toimihenkilötalouksilla suurempi kuin ylemmällä toimihenkilötalouksilla.

Eläkeläistalouksien tulokehitys oli vuosina 2002–2003 kaikilla mittareilla mitattuna hieman keskimääräistä hitaampaa. Paneeliaselmassa

vuosina 2002 ja 2003 eläkeläistalouksien keskimääräiset tulot kasvoivat 1,9 prosenttia ja mediaanitulot 1,1 prosenttia. Poikkileikkausasetelmassa eläkeläiskotitalouksien tulot kasvoivat keskiarvolla mitattuna runsaat kaksi prosenttia ja mediaanilla mitattuna tulojen kasvu oli runsaat puoli prosenttiyksikköä pienempi. Kuviosta 2 näkyy, että eläkeläistalouksien keskimääräinen tulotaso jäi vuonna 2003 selvästi alle kaikkien kotitalouksien keskimääräisen tason, ollen noin 80 prosenttia keskimääräisistä tuloista.

Sosioekonomisena ryhmänä eläkeläistaloudet on suuri, sillä kaikista kotitalouksista eläkeläistalouksien osuus on lähes kolmannes. Vuonna 2003 noin kolme neljäsosaa eläkeläistalouksien tuloista tuli saaduista tulonsiirroista, luonnollisesti lähinnä ansio- ja kansaneläkkeistä. Omaisuustulojen osuus eläkeläiskotitalouksien bruttotuloista oli 18 prosenttia, palkka- ja yrittäjätulojen osuus neljä prosenttia.

Työttömien kotitalouksissa tulojen kehitys oli keskimääräistä nopeampaa sekä paneeliaselmalla että erityisesti poikkileikkausaineistolla mitattuna vuosina 2002–2003. Työttömiksi luokiteltujen kotitalouksien keskimääräiset tulot kasvoivat poikkileikkausasetelman mukaan reaali-

sesti noin 11 prosenttia. Mediaanilla mitattuna tulot nousivat edellistä vähemmän, kuutisen prosenttia. Niiden kotitalouksien, jotka luokiteltiin työttömiksi sekä vuoden 2002 että vuoden 2003 tutkimuksissa, keskimääräiset tulot kasvoivat runsaat viisi prosenttia. Mediaanitulolla mitattuna tulojen kasvu oli työttömien talouksilla paneeliasetelmassa yli neljä prosenttia. Poikkileikkausasetelman suuremmat luvut saattavat johtua siitä, että työttömäksi siirtyneillä talouksilla tulot olivat suuremmat kuin työttömien talouksissa aiemmin. Tilastossa kotitalous luokiteltiin työttömäksi, jos talouden pääasiallisesta toimeentulosta vastaava henkilö oli vuoden aikana vähintään 6 kuukautta työttömänä.

Kuviosta 2 näkyy, että suotuisasta tulokehityksestä huolimatta työttömien talouksien keskimääräinen tulotaso jäi selvästi kotitalouksien keskimääräisestä tulotasosta vuonna 2003, alle 60 prosenttiin. Työttömien kotitalouksien tulot muodostuvat pääasiassa saaduista tulonsiirroista, joiden osuus talouksien kokonaistuloista oli vuonna 2003 noin 75 prosenttia. Palkkatulojen osuus työttömien talouksien tulojen rakenteessa oli vajaat 15 prosenttia ja omaisuustulojen osuus lähes 10 prosenttia. Omaisuustuloista pääosa oli laskennallista omistusasunnosta tulevaa netto-asuntotuloa.

Tarkasteltaessa sosioekonomisten ryhmien tulo muutoksia pidemmällä aikavälillä 1999–2003 voidaan asetelmasta 6 havaita, että paras tulokehitys on ollut palkansaajakotitalouksilla. Tulojen vuosikasvu on palkansaajakotitalouksilla keskiarvolla mitattuna 2,8 prosenttia ja mediaanilla mitattuna 2,9 prosenttia. Yrittäjäkotitalouksien vuosittainen tulokehitys on mediaanituloilla mitattuna

vielä tätäkin parempi eli 3,1 prosenttia. Sitä vastoin keskiarvolla mitattuna yrittäjätalouksien tulojen kasvu on selvästi vähäisempää: vain runsaat puolitoista prosenttia vuodessa. Yrittäjät ovat sängen heterogeeninen ryhmä, jonka tulokehitykselle on viime vuosina ollut tyypillistä suuret vuosittaiset vaihtelut. Eläkeläistalouksilla pitemmän aikavälin tulojen kasvuvauhti on ollut maltillista sillä keskiarvotulot ovat kasvaneet tällä ryhmällä keskimäärin 2 prosentin vuosivauhdilla. Työttömien talouksien tulojen kasvuvauhti on ollut vuosina 1999–2003 eläkeläistalouksia laimeampaa sillä tulot ovat kasvaneet keskimäärin yhden prosentin vuodessa.

Sosioekonomisten ryhmien tuloja ja tulojen rakennetta kuvataan tämän julkaisun liitetaulukoissa 5, 15 ja 18. Kotitalouksien tulotasoa verrattaessa on huomioitava, että kotitalouksien keskikoko ja rakenne vaihtelevat ryhmien välillä. Esimerkiksi eläkeläistalouksissa oli vuonna 2003 keskimäärin 1,48 henkilöä, kun maatalousyrittäjien talouksissa oli keskimäärin 3,33 henkilöä. Kotitalouden keskikoko oli 2,14 henkilöä vuonna 2003.

Yksin asuvien tulokehitys hyvä mutta tulot pienet

Asetelmassa 7 on kuvattu käytettävissä olevien tulojen reaali muutoksia eri kotitaloustyypeissä vuosina 2002–2003 ja 1999–2003. Lisäksi kuviossa 4 on esitetty näiden ryhmien tulotaso suhteessa kaikkien kotitalouksien keskimääräiseen tulotasoon. Paras tulokehitys vuosina 2002–2003 oli yhden hengen talouksilla. Ryhmän reaalitytulot olivat runsaat kuusi prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna. Tulokehitys oli lähes yhtä

Asetelma 7.

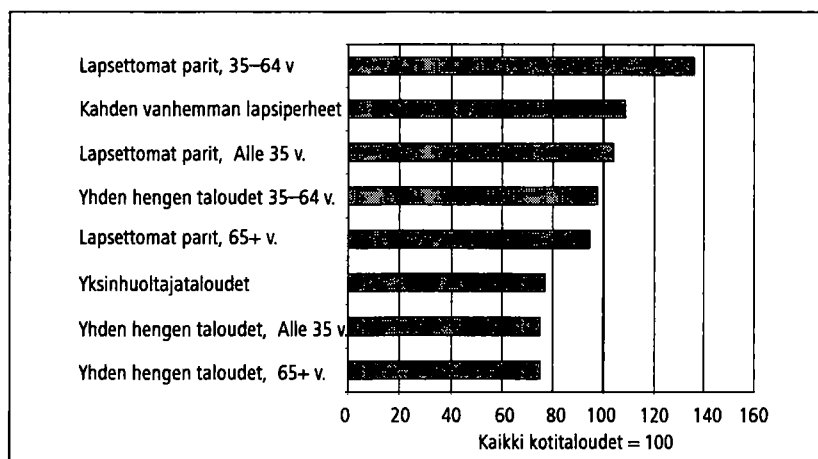
Reaaliset tulomuutokset kotitalouden elinvaiheen mukaan vuosina 1999–2003 ja 2002–2003.

Käytettävissä oleva tulo/muunnettu OECD-kulutussyksikkö.

Elinvaihe	Keskiarvo		Mediaani	
	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1999–2003	Muutos, % 2002–2003	Keskimääräinen vuosimuutos, % 1999–2003	Muutos, % 2002–2003
Yhden henkilön taloudet	3,1	6,3	2,3	3,7
län mukaan				
–34 vuotta	2,8	5,7	1,7	9,6
35–64 vuotta	3,4	6,0	2,6	3,4
65– vuotta	3,1	6,8	2,8	2,8
Lapsettomat parit	1,4	0,1	2,3	1,3
Viitehenkilön iän mukaan				
–34 vuotta	1,7	–2,1	1,8	1,1
35–64 vuotta	1,7	2,3	2,3	1,8
65– vuotta	–0,6	–2,5	1,6	–1,0
Parit, joilla lapsia	1,7	3,3	2,1	4,0
Nuorimman lapsen iän mukaan				
Kaikki lapset alle 7 vuotta	2,5	2,8	2,1	3,8
Nuorin lapsi alle 7 vuotias	1,0	0,8	0,6	–2,9
Nuorin 7–17 vuotias	1,4	4,2	2,1	5,7
Yksinhuoltajat	1,2	1,4	0,5	–3,7
Kaikki kotitaloudet	2,4	3,6	2,7	3,4

Kuvio 4.
Kotitalouksien suhteellinen tulotaso elinvaiheen mukaan vuonna 2003.

Kaikki kotitaloudet = 100.
 Tuloina kotitalouden käytettävissä olevat mediaanitulot kulutusyksikköä kohti.

suotuisaa sekä vanhemmilla että nuoremmilla yksin asuvilla. Mediaanitulolla mitattuna vastaava tulojen kasvu oli yli kaksi prosenttiyksikköä vähäisempää mutta kehitys oli selvästi parempi nuoremmilla alle 35-vuotiailla kuin 65 vuotta täyttäneillä yksin asuvilla. Yhden hengen talouksien hyvä tulokehitys näkyi myös pidemmällä 1999–2003 ajanjaksolla. Kuviosta 4 näkyy, että muita paremmasta tulokehityksestä huolimatta yksin asuvista erityisesti alle 35-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden käytettävissä olevat tulot olivat selvästi talouksien keskimääräistä tulotasoa pienemmät vuonna 2003.

Pariskunnilla, joilla oli lapsia, reaalitytulot kasvoivat vuosina 2002–2003 yli kolme prosenttia, vastaava mediaanitulo vajaan prosenttiyksikön enemmän. Ryhmän sisällä selvästi heikointa tulojen kasvu oli niillä pariskunnilla, joilla nuorin lapsi oli alle 7-vuotias ja parasta niillä, joilla nuorin lapsi oli 7–17-vuotias. Yhden huoltajan lapsiperheiden tulojen kasvu oli muihin talouksiin verrattuna vaatimatonta. Heidän keskiarvotulonsa kasvoivat runsaan prosentin ja mediaanitulot alenivat lähes neljä prosenttia. Vuonna 2003

kahden vanhemman lapsiperheiden suhteellinen tulotaso oli väestön keskitasoa hieman parempi. Sitä vastoin yhden vanhemman lapsiperheiden tulotaso jäi alle 80 prosenttiin kotitalouksien keskimääräisestä tulotasosta.

Lapsettomien parien ryhmässä tulokehitys oli vuosina 2002–2003 selvästi keskimääräistä vaatimattomampaa. Lisäksi kehitys oli kaksijakoista sillä alle 35-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden parien reaalitytulot laskivat muutaman prosenttiyksikön samaan aikaan kun 35–64-vuotiaiden tulot kasvoivat reilut kaksi prosenttiyksikköä. 35–64-vuotiaiden lapsettomien parien tulotaso oli selvästi keskimääräistä korkeampi vuonna 2003. Sen sijaan tätä nuorempien ja vanhempien lapsettomien parien tulotaso vastasi lähinnä koko väestön keskimääräistä tulotasoa.

Pidemmällä aikavälillä yhden hengen talouksien tulokehitys on ollut muihin ryhmiin nähden parempaa. Keskimääräistä heikommin pidemmän aikavälin tulovertailussa ovat pärjänneet yksinhuoltajat, joilla keskimääräinen tulojen vuosikasvu on ollut 1999–2003 yhden prosentin luokkaa.

2.5. Pienituloisten määrä edelleen kasvussa

Pienituloisuutta voidaan tarkastella useilla erilaisilla mittareilla, jotka antavat usein myös erilaisen kuvan ilmiöstä. Kansainvälisissä vertailuissa tuloköyhyyden raja määritellään usein suhteessa väestön keskimääräiseen tulotasoon. Näin määriteltyjen pienituloisten osuutta väestöstä kutsutaan myös suhteelliseksi köyhyysasteeksi ja tulo-rajaa köyhyysrajaksi. Käytännössä pienituloisuuden raja määritellään prosenttiosuutena ekvivalenttien (kulutusyksikköä kohti laskettujen) nettotulojen mediaanista tai keskiarvosta.

Suomessa ei ole varsinaista virallista köyhyysrajaa tai pienituloisen määritelmää. Euroopan unionin tilastolaitoksen Eurostatin suosituksen mukaan pienituloiseksi määritellään henkilö, joka kuuluu kotitalouteen, jonka tulot ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kotitalouksien kulutusyksikköä (ns. OECD:n muunnettu kulutusyksikkömääritelmä) kohden lasketusta mediaanitulosta. Kyseiseen määritelmään perustuen asetelmassa 8 on laskettu pienituloisten osuudet ja lukumäärät Suomessa vuosina 1990–2003. Asetelmassa 9 esitetään köyhyysasteita muilla määritel-

Asetelma 8.

Pienituloisten henkilöiden osuus (%) ikäryhmistä ja toimeentulotukea saaneiden lukumäärät vuosina 1990–2003.

Pienituloiset: 60 % ekvivalenttitulon mediaanista, muunnettu OECD:n kulutusyksikkö

	Pienituloisten henkilöiden osuus, %														Pienituloisten henkilöiden lukumäärä vuonna 2003
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Kaikki	7,9	7,8	7,1	6,3	6,5	7,3	8,3	8,3	9,7	9,8	10,4	10,8	11,0	11,2	574 500
Henkilön ikä															
–15	5,0	5,5	4,7	4,9	4,0	4,7	5,6	6,0	8,0	8,2	10,8	10,7	11,0	11,8	116 000
16–24	11,2	15,2	17,2	14,5	16,2	18,9	21,9	21,7	20,8	21,8	19,7	23,2	22,9	23,1	132 500
25–49	4,6	5,3	5,0	5,2	5,4	6,1	7,2	7,7	8,4	8,1	9,0	8,9	10,0	9,7	169 400
50–64	8,7	7,0	5,4	4,7	4,9	5,7	6,0	5,5	7,4	7,7	7,4	7,5	7,0	6,6	70 100
65–	18,7	13,7	10,9	6,6	7,4	7,2	6,9	6,3	9,5	9,2	9,9	10,5	9,6	11,0	86 500
Lapset, alle 18 vuotta	4,9	5,6	4,8	5,0	4,0	5,0	5,7	6,2	8,1	8,4	10,6	10,8	11,0	11,9	131 000
Pienituloisia, 1 000 henkilöä	395	389	356	316	329	370	418	423	494	498	532	555	564	575	
Pienituloisen raja, euroa/kulutusyksikkö	7 650	8 080	7 870	7 700	7 760	7 990	8 230	8 550	8 930	9 300	9 730	10 285	10 750	11 130	
Toimeentulotukea saaneita ¹ , 1 000 henkilöä	314	396	465	528	577	584	610	594	535	493	454	443	440	424	

Tulokäsittelyn muutosten vuoksi vuosien 1990–1992 ja 1993–2003 luvut eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Pienituloisuusrajat ovat kunkin vuoden rahassa.

¹ Toimeentulotukitietojen lähde: Sosiaali- ja terveysalan tutkimuskeskus Stakes. Toimeentulotukiaineiston kotitalouskäsite poikkeaa tulonjakotilaston kotitalouskäsitteestä. Esimerkiksi 18 vuotta täyttänyt muodostaa oman talouden, vaikka asuisi vanhempiensa luona.

millä. Pienituloiseksi määritetty henkilö, joka kuuluu kotitalouteen, jonka tulot ovat pienemmät kuin 40, 50, 60 ja 70 prosenttia kotitalouden kulutusyksikköä kohden lasketusta mediaanitulosta. Asetelmissa on käytetty tulokäsittelynä käytettävissä olevia tuloja. Tulokäsite sisältää laskennallisia tuloeria, kuten asuntotulon, joka perustuu kotitalouden saamaan etuuteen omistusasunnossa asumisesta.

Asetelman 8 mukaan pienituloisten henkilöiden lukumäärä on selvästi kasvanut 1990-luvun jälkipuoliskolta lähtien. Euroopan unionin käytetyn määritelmän mukaan Suomessa oli vuonna 2003 noin 574 500 tuloköyhää henkilöä, mikä on noin 10 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja 80 000 henkilöä enemmän kuin viisi vuotta aikaisemmin. Henkilöiden pienituloisuusaste oli 11,2 prosenttia eli pari prosentin kymmenystä enemmän kuin vuonna 2002. Pienituloisten kotitalouksiin kuului alle 18-vuotiaita lapsia 131 000 vuonna 2003, mikä oli hiukan enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lapsiköyhyysaste oli 11,9 prosenttia vuonna 2003, mikä on yli kaksinkertainen osuus verrattuna 1990-luvun puoliväliin ja vajaan prosenttiyksikön korkeampi kuin vuonna 2002.

Nuoruus on ikävaihe, jolloin henkilön pienituloisuusriski on suurimmillaan. Asetelmasta 8 näkyy, että 16–24-vuotiaiden ikäryhmässä on ollut pienituloisia selvästi enemmän kuin muissa ikäryhmissä aina 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Lähes joka neljäs 16–24-vuotias oli Eurostatin virallisen määritelmän mukaan pienituloinen vuonna 2003. Nuorille pienituloisuus ei ole pysy-

vä tila vaan useimmiten elämänvaiheeseen liittyvä tilapäinen vaihe. Vähiten pienituloisia (6,6 %) oli 50–64-vuotiaiden ikäryhmässä. 65 vuotta täyttäneistä pienituloisuusrajan alittaneiden osuus väheni merkittävästi 1990-luvun alkupuolella mutta kääntyi kasvuun jälleen 1990-luvun lopussa. Vuonna 2003 65 vuotta täyttäneistä oli pienituloisia 11 prosenttia, mikä ei poikennut väestön keskimääräisestä pienituloisuusasteesta.

Asetelmasta 9 voidaan havaita se, miten eri pienituloisuusmittarit antavat erilaisen kuvan pienituloisuudesta. Aiemmin Suomessa oli yleisesti käytössä määritelmä, jossa köyhyysraja määriteltiin 50 %:iin mediaanituloista. Tämän määritelmän mukaan pienituloisten osuus oli vuonna 2003 alle 5 prosenttia, mikä on lähes puoli prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2002. Myös 40 prosentin köyhyysraja mediaanista osoittaa lievää pienituloisuuden vähenemistä. Sen sijaan muut asetelman 9 mittarit (60 ja 70 prosenttia mediaanituloista) osoittavat pienituloisuuden lievää kasvua vuonna 2003 edelliseen vuoteen nähden.

Suhteellista tuloköyhyyttä kuvaavat mittarit eivät riipu tulotasosta vaan tuloeroista ja tulojakaumasta. Sen vuoksi suhteellisen pienituloisuuden rajan muutokset tai muuttumattomuus näyttävät joskus yllättäviltä. Esimerkiksi tulotason voimakas lasku syvimmän laman aikana ei näy tuloköyhyyttä kuvaavissa mittareissa. Suhteellisella laskentatavalla pienituloisten lukumäärä muuttuu, jos tuloerot tulojakauman ala- ja keskiosassa olevien välillä muuttuvat. Mediaanitulon lasku voi vähentää pienituloisten määrää, jos kes-

Asetelma 9.

Pienituloisuusasteet (%) erilaisilla määritelmillä vuosina 1990–2003. Pienituloisten osuus koko väestöstä. % ekvivalenttitulon mediaanista, muunnettu OECD:n kulutusyksikköasteikko.

Määritelmä	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Pienituloisuusraja suhteessa kunkin vuoden mediaanituloon														
40% mediaanista	1,3	1,6	1,4	1,3	1,1	1,3	1,4	1,6	1,7	1,5	1,5	1,9	2,0	1,8
50% mediaanista	3,4	3,7	3,2	2,8	2,8	3,0	3,5	3,7	4,1	4,1	4,3	4,9	5,1	4,7
60% mediaanista	7,9	7,8	7,1	6,3	6,5	7,3	8,3	8,3	9,7	9,8	10,4	10,8	11,0	11,2
70% mediaanista	16,1	15,6	14,0	13,6	14,3	14,8	16,4	17,2	19,2	19,0	19,3	19,7	19,8	20,3

kituloisten tulot laskevat enemmän kuin pienituloisten. Näin tapahtui 1990-luvun alussa.

Mediaanitulon nousu nostaa pienituloisuuden rajaa mutta ei lisää pienituloisten määrää, jos pienituloisimpien tulot lisääntyvät vähintään yhtä paljon. Toisaalta suurituloisten tulot voivat myös kasvaa voimakkaasti ilman, että niillä on vaikutusta mediaanituloon ja suhteelliseen tuloköyhyyteen.

Toimeentulo-ongelmia kokeneiden määrää kuvaa toisesta näkökulmasta asetelman 8 tieto toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien lukumäärästä. Tiedot perustuvat Stakesin toimeentulotukitilastoon. Asetelman lukuja tarkasteltaessa on huomioitava, että tulonjakotilaston kotitalouskäsite poikkeaa toimeentulotukitilaston kotitalouskäsitteestä. Toimeentulotukitietojen mukaan kotitalouksien toimeentulo-ongelmat olivat suurimmillaan vuonna 1996, jolloin toimeentulotuen saajien määrä oli korkeimmillaan. Tämän jälkeen toimeentulotuen saajien määrä on ollut tasaisessa laskussa. On kuitenkin huomattava, että toimeentulotukea saavien määrään voivat vaikuttaa ihmisten toimeentulossa tapahtuneiden muutosten lisäksi myös tuen myöntämisperusteisiin tehdyt muutokset.

Pienituloisten joukossa paljon opiskelijoita, työttömiä ja yksin asuvia

Se keitä ja kuinka paljon henkilöitä pienituloisiin kotitalouksiin lukeutuu, riippuu paljolti siitä, mitä prosenttirajaa mittauksissa käytetään. Asetelmassa 10 kuvataan pienituloisten talouksia sosioekonomisen aseman ja elinvaiheen mukaan. Koska yrittäjä- ja eläkeläistalouksien sisällä tuloerot ovat suuria, ryhmät on tässä tarkastelussa jaoteltu vielä alaryhmiin. Yrittäjät on jaettu alaryhmiin sen mukaan, onko heillä palkattuja työntekijöitä, vai ovatko he yksinäisyrittäjiä tai ammatinharjoittajia. Eläkeläistalouksien jaotelu on tehty sen mukaan, mikä oli viitehenkilön sosioekonominen asema ennen eläkkeelle siirtymistä.

Euroopan unionin suositteleman pienituloisuusmittarin (60 % mediaanitulosta, muunnettu OECD-kulutusyksikkö) mukaan pienituloisten ryhmä koostuu pääasiassa kotitalouksista, joiden viitehenkilö on ammatissa toimimaton. Noin kaksi kolmasosaa pienituloisista kuuluu ammatissa toimimattomien kotitalouksiin. Eläkeläiskotitalouksien edustus pienituloisten joukossa oli merkittävä (23 %), mikä johtuu pienien tulojen lisäksi siitä, että eläkeläistaloudet on ryhmänä suuri. Opiskelijoiden osuus pienituloisista oli 16 prosenttia ja työttömien 21 prosenttia vuonna 2003.

Asetelma 10.

Pienituloiset henkilöt kotitalouden viitehenkilön sosioekonomisen ryhmän mukaan vuosina 1990–2003 ja pienituloiset henkilöt vuonna 2003.

Pienituloiset: 60 % ekvivalenttitulon mediaanista, muunnettu OECD:n kulutusyksikköasteikko.

Viitehenkilön sosioekonominen ryhmä	Pienituloisten henkilöiden osuus, %						Pienituloiset henkilöt vuonna 2003	
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	Lukumäärä	Rakenne, %
Maatalousyrittäjä	13	9	13	12	16	15	24 000	4
Tyonantajayrittäjä	6	10	6	9	7	8	16 600	3
Yksinäisyrittäjä	12	16	17	24	20	21	37 300	6
Palkansaaja	2	1	3	3	3	4	116 900	20
Opiskelija	64	54	63	72	71	65	91 300	16
Eläkkellä oleva maatalousyrittäjä	34	15	19	20	23	23	33 300	6
Eläkkellä oleva muu yrittäjä	20	6	19	11	7	14	9 500	2
Eläkkeellä oleva toimihenkilö	5	2	3	3	4	4	17 500	3
Eläkkeellä oleva työntekijä	20	7	13	14	10	13	55 500	10
Muu eläkeläinen	51	28	37	42	35	44	15 900	3
Työtön	40	29	52	58	63	55	120 900	21
Muu ammatissa toimimaton	40	25	66	50	58	46	35 900	6
Kaikki	8	7	10	11	11	11	574 500	100

Asetelma 11.

Pienituloisten henkilöiden osuus elinvaiheen mukaan vuosina 1990–2003 ja pienituloiset henkilöt vuonna 2003. Pienituloiset: 60 % ekvivalenttitulon mediaanista, muunnettu OECD:n kulutusyksikköasteikko.

Elinvaihe	Pienituloisten henkilöiden osuus, %						Pienituloiset henkilöt vuonna 2003	
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	Lukumäärä	Rakenne, %
Yhden hengen taloudet	25	20	24	25	25	25	224 400	39
län mukaan								
–35 vuotta	25	34	33	40	41	36	81 300	14
35–64 vuotta	17	18	21	22	20	20	75 700	13
65– vuotta	33	13	19	21	18	21	67 400	12
Lapsettomat parit	6	5	5	5	5	6	80 200	14
Viitehenkilön iän mukaan								
–35 vuotta	6	12	13	12	16	16	49 000	9
35–64 vuotta	3	3	3	3	3	2	17 600	3
65– vuotta	8	2	3	3	3	4	13 600	2
Kahden vanhemman lapsiperheet	4	4	8	8	9	9	155 800	27
Yksinhuoltajataloudet	10	9	24	23	22	23	46 700	8
Muut taloudet	5	5	6	7	8	8	67 500	12
Kaikki	8	7	10	11	11	11	574 500	100

Edellä mainituissa ammatissa toimimattomien ryhmissä myös pienituloisuusriski, eli pienituloisten osuus kaikista ryhmän talouksissa asuvista henkilöistä, nousi muita ryhmiä suuremmaksi. Opiskelijatalouksissa riski joutua pienituloisten ryhmään oli kaikista korkein eli 65 prosenttia vuonna 2003. Osa opiskelijoiden pienituloisuudesta selittyy sillä, että tulonjakoaineistossa opintolainat eivät kuulu mukaan tulokehikkoon. Sitä vastoin opiskelijoiden muilta kotitalouksilta saamat tulonsiirrot on kysytty haastattelussa. Työttömissä kotitalouksissa asuvista oli määritelmän mukaan pienituloisia yli puolet, 55 prosenttia. Eläkeläisten ryhmässä riski joutua pienituloisten joukkoon vaihteli vajaasta viidestä prosentista (eläkkeellä oleva toimihenkilö) 44 prosenttiin (muu eläkeläinen).

Lähes joka viides kaikista pienituloisista henkilöistä asui palkansaajataloudessa vuonna 2003. Näinkin korkea osuus selittyy pitkälti ryhmän suurella koolla, sillä pienituloisten osuus kaikista palkansaajakotitalouksissa asuvista henkilöistä oli vain neljä prosenttia. Yrittäjäkotitalouksilla pienituloisuusaste vaihteli työnantajayrittäjien kahdeksasta prosentista yksinäisyrittäjien 21 prosenttiin.

Asetelmassa 11 on kuvattu pienituloisten henkilöiden osuuksia ja rakennetta talouden elinvaiheen mukaan. Vuonna 2003 yhden hengen taloudet muodostivat lukumääräisesti suurimman pienituloisten ryhmän. Tämän lisäksi kahden vanhemman lapsiperheissä asuvat muodostivat reilun neljänneksen (27 %) pienituloisista lähinnä ryhmän suuren koon vuoksi, sillä pariperheissä asuvien pienituloisuusriski oli keskimääräistä pienempi. Yksinhuoltajien perheissä asuvien osuus pienituloisista oli varsin pieni, vain 8 prosenttia.

Vuonna 2003 pienituloisten osuus oli keskimääräistä suurempi yksin asuvilla ja yksinhuoltajien talouksissa asuvilla. Alle 35-vuotiaista yksin asuvista peräti 36 prosenttia luokiteltiin vuonna 2003 pienituloisiksi. Myös vanhempien yksin asuvien joukossa pienituloisia oli joka viides. Huomiota herättää yksinhuoltajatalouksissa asuvien pienituloisuuden nopea kasvu. Vielä 1990-luvun puolivälissä yksinhuoltajaperheissä asuvista oli pienituloisia vajaa 10 prosenttia, kun osuus 2000-luvun alussa on ollut yli kaksinkertainen. Myös kahden huoltajan lapsiperheissä oli 1990-luvun alussa ja vielä puolivälissäkin sangen vähän pienituloisia. Mutta osuus kuitenkin kasvoi nopeasti 2000-luvulla kaksinkertaiseksi.

3. Tulonsaajakohtainen tulokehitys vuonna 2003

3.1 Kokoaikatyössä olleiden palkkatulojen reaali- kasvu kaksi prosenttia

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneitä palkansaajia oli vuonna 2003 noin 1,39 miljoonaa. Heistä noin 660 000 oli naisia ja noin 740 000 miehiä. Miespalkansaajia oli 20 000 vähemmän ja naispalkansaajia lähes 10 000 enemmän kuin edellisellä vuonna. Kokoaikaisessa työsuhteessa 12 kuukautta olleita palkansaajia oli vuonna 2003 edelleen noin 200 000 vähemmän kuin vuonna 1990. Sen sijaan lukumäärä on pysynyt vuodesta 2000 lähes samansuuruisena.

Vuodesta 2000 lähtien kaikkien palkansaajina palkkatuloa saaneiden henkilöiden – osa-aikaiset ja osan vuotta työskennelleet mukaan lukien – määrä on pysytellyt noin 1,9 miljoonassa. Kaikista palkkatuloa saaneista miehistä 79 prosenttia, naisista 69 prosenttia toimi kokoaikatyössä 12 kuukautta vuonna 2003. Vuonna 1990 vastaavat osuudet olivat 84 ja 77 prosenttia.

Vuonna 2003 kokoaikatoimisten, koko vuoden työskennelleiden palkansaajien mediaanipalkka oli 27 100 euroa, joka on reaalisesti 2,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Palkkakehitys oli nopeampaa kuin edellisellä vuonna. Silloin reaalinousu oli 1,3 prosenttia. Mediaanilla mitaten palkkatulot nousivat enemmän kuin keskiarvolla

mitaten. Keskiarvo, joka mediaania herkemmin heijastelee jakauman ääripäiden arvoja, kasvoi reaalisesti enemmän, noin 2,7 prosenttia. Vuosipalkkojen keskiarvo oli 31 000 euroa.

Tulonjakotilaston palkkatulotieto muodostuu vuoden mittaan kertyvistä palkkana maksetuista tuloista (vrt. 6.1, Tulokäsitteet) ⁴. Vuosipalkan määrään vaikuttavat muun muassa työllisyyden vaihtelut vuoden aikana, lomautukset, palkalliset ja palkattomat työstä poissaolot, ylityöt, palkanmuutokset, ylimääräiset palkkiot ja monet muut vuoden mittaan palkkoja muovaavat tekijät. Tieto kuvaa sitä, missä määrin tulonsaajaryhmille kertyy palkkana maksettavaa tuloa bruttona vuoden mittaan. Varsinkin työssäolon ja työstä poissaolon vaihtelut vaikuttavat lukuihin voimakkaasti. Tulonsaajien ansioita tarkastellaan liitetaulukoissa 20–21 kaikkien ansiotuloja saaneiden kannalta ja taulukoissa 22–25 palkkatuloja saaneiden kannalta. Palkkatuloja koskevien tulosten tulkinnan helpottamiseksi taulukoissa 22b–25b tarkasteltava joukko rajataan koko vuoden kokoaikatyötä tehneisiin palkansaajiin. Yrittäjätulojen rajaaminen samalla tavalla ei ole mahdollista.

3.2 Palkkaerot ennallaan

Asetelmassa 12 on esitetty tietoja palkansaajien välisistä palkkaeroista yhteensä sekä sukupuolen mukaan. Vuonna 2003 sekä ylin että alin palkkatulokymmenen kasvatti hieman osuuttaan palkkoista. Muut palkkahajonnan tunnusluvut kertovat palkkaerojen pysyneen ennallaan tai hienoisesti kaventuneen. Palkkaerot olivat kuitenkin edelleen miehillä huomattavasti suuremmat kuin naisilla. Ylimpään palkkatulokymmenykseen kuuluivat vuonna 2003 kokopäivätoimiset palkansaajat, joiden bruttovuosipalkka oli enemmän kuin 46 694 euroa vuodessa.

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna voidaan todeta, että palkkaerot eivät juuri muuttuneet 1980-luvulla, 1990-luvun alussa ne kaventuivat, 1990-luvun puolestavälistä vuoteen 2001 ne jonkin verran kasvoivat sillä ylin palkkatulokymmenen kasvatti tulo-osuuttaan 1,2 prosenttiyksikköä. Myös palkansaajien palkkatuloista laskettu Gini-kerroin nousi samalla aikavälillä 1,7 prosenttiyksikköä. Desiilisuhteiden mukaan jakauman yläpää kasvatti etäisyyttään keskipalkkaiisiin. Vuosittaisista vaihteluista huolimatta palkkatuloeroissa näyttäisi olleen kasvava trendi

4 Palkkakehityksen seuranta varten Tilastokeskus julkaisee vuosittain palkkarakennetilastoa sekä alakohtaisia palkkatilastoja yleensä poikkileikkajankohdan kuukausi- ja tuntipalkkatietoina. Palkkatilastojen tietoja ei voi kovin tarkalla tasolla verrata tulonjakotilaston vuosipalkkatuloihin. Tulonjakotilaston palkkatiedon ominaislaatu on siinä, että palkkatuloja voidaan tutkia osana tulonsaajan koko vuosituloa ja käytettävissä on myös kohtuullisen vertailukelpoinen aikasarja alkaen vuodesta 1978.

Asetelma 12.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden palkansaajien tulo-osuudet desiliiryhmittäin, tulonsaajien lukumäärät, keskimääräiset palkkatulot ja palkkahajonnan tunnuslukuja sukupuolen mukaan vuosina 1980–2003.

Desiili-ryhmä	Tulo-osuudet, %																	
	Yhteensä						Miehet						Naiset					
	1980	1990	1995	2000	2002	2003	1980	1990	1995	2000	2002	2003	1980	1990	1995	2000	2002	2003
I	5,1	5,3	5,6	5,5	5,2	5,4	5,2	5,1	5,4	5,2	5,0	5,1	5,7	5,9	6,2	6,2	5,9	6,0
II	6,5	6,5	6,8	6,6	6,6	6,6	6,6	6,4	6,6	6,5	6,3	6,4	7,3	7,1	7,3	7,3	7,2	7,2
III	7,2	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1	8,0	7,8	7,9	7,8	7,8	7,8
IV	7,9	7,8	7,9	7,8	7,8	7,8	8,0	7,9	8,0	7,8	7,8	7,7	8,5	8,3	8,4	8,4	8,4	8,4
V	8,6	8,5	8,5	8,5	8,4	8,4	8,6	8,5	8,6	8,5	8,5	8,4	9,1	8,9	8,9	8,8	8,8	8,8
VI	9,3	9,3	9,3	9,2	9,2	9,1	9,3	9,3	9,3	9,2	9,2	9,2	9,7	9,5	9,5	9,4	9,4	9,4
VII	10,2	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,1	10,2	10,2	10,1	10,2	10,2	10,4	10,3	10,2	10,1	10,1	10,1
VIII	11,4	11,4	11,4	11,3	11,4	11,4	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,4	11,3	11,3	11,3	11,1	11,2	11,1
IX	13,3	13,4	13,3	13,4	13,5	13,4	13,2	13,6	13,3	13,5	13,5	13,5	12,7	12,9	12,8	12,7	12,8	12,8
X	20,4	20,4	19,7	20,5	20,6	20,7	20,5	20,7	19,9	20,7	21,0	21,1	17,2	18,0	17,5	18,4	18,4	18,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lukumäärä, 1 000 henkilöä	1 433,8	1 609,7	1 202,1	1 386,1	1 411,8	1 394,2	782,4	837,1	626,2	748,2	761,2	736,1	651,3	772,6	575,9	638,0	650,6	658,2
Keskiarvo*	8,1	23,4	23,7	27,8	29,9	31,0	9,4	26,6	26,8	31,1	33,5	34,8	6,6	19,8	20,4	23,9	25,8	26,8
Mediaani*	7,3	20,8	21,1	24,4	26,3	27,1	8,4	23,7	24,1	27,4	29,4	30,6	6,2	18,2	18,7	21,8	23,4	24,5
Gini-kerroin	21,9	22,1	20,5	21,5	22,1	21,9	21,6	22,6	21,1	22,3	23,0	23,0	16,8	17,9	16,6	17,3	17,9	17,7
D9/D1**	2,45	2,48	2,33	2,40	2,45	2,43	2,43	2,57	2,41	2,53	2,55	2,53	2,02	2,10	2,01	2,00	2,08	2,07
D9/D5**	1,65	1,70	1,66	1,71	1,71	1,72	1,67	1,72	1,66	1,73	1,72	1,71	1,47	1,54	1,53	1,53	1,56	1,55
D5/D1**	1,48	1,46	1,41	1,41	1,44	1,41	1,46	1,49	1,45	1,46	1,47	1,48	1,38	1,37	1,32	1,31	1,33	1,33

Vuosien 2000–2003 palkat eivät sisällä työsuhdeoptioita.

Pyörästysten vuoksi desiliiryhmien tulo-osuudet eivät aina summaudu sataan.

* 1000 euroa, tiedot esitetään kunkin vuoden rahan arvossa.

** D9/D1 = ylimmän desiliiryhmän alarajan suhde alimman desiliiryhmän ylärajaan.

D9/D5 = ylimmän desiliiryhmän alarajan suhde mediaanipalkkaan.

D5/D1 = mediaanipalkan suhde alimman desiliiryhmän ylärajaan.

1990-luvun jälkipuoliskolla kaikkien palkansaajien sekä mies- että naispalkansaajien välillä. Vuonna 2002 tuloerot jäivät vuoden 2001 tasolle. Vuoden 2003 tiedot näyttävät, että erot olisivat pysyneet samana tai hienoisesti kaventuneet. Vuosivaihtelut ovat kuitenkin sangen pieniä ja alttiita satunnaisvaihtelulle. Yhden vuoden muutosten perusteella ei vielä voi päätellä, onko trendin suunta todella muuttunut 2000-luvulle tultaessa.

Tulonjakotilastossa käytetty palkkatulokäsite sisältää työsuhdeoptioista saadut tulot. Tulonsaa-

jakohtaisista palkkatiedoista työsuhdeoptiot (vuodet 1998–2003, liitetaulukot 20–25) on poistettu, koska ne heikentävät tutkimusaineiston luotettavuutta. Käytännössä työsuhdeoptiot vaikuttaisivat asetelmassa 12 keskiarvoihin ja koko jakauman huomioon ottavaan Gini-kertoimeen. Sen sijaan palkkojen mediaaniin sekä palkkahajontaa kuvaaviin muihin tunnuslukuihin työsuhdeoptioilla ei juuri ole vaikutusta.

3.3 Naisten palkat 80 prosenttia miesten palkoista

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden miesten vuosipalkkojen mediaani oli 30 600 euroa, joka on reaalisesti runsaat kolme prosenttia edellisvuotta enemmän. Naisilla vastaava luku oli 3,5 prosenttia edellisvuotta korkeampi eli 24 500 euroa vuodessa. Sukupuolten väliset palkkaerot supistuivat hieman edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2003 naisten mediaanipalkka oli 79,9 prosenttia miesten mediaanipalkasta, kun suhde vuonna 2001 oli 79,6 prosenttia. Vuosimuutokset sukupuolten välisissä mediaanipalkkaeroissa

ovat olleet pieniä: kymmenen vuoden aikana palkkasuhde on vaihdellut kolmen prosenttiyksikön sisällä. Alimmillaan se on ollut 76,9 (1994) ja ylimmillään 79,9 (2003). Vuodesta 1996 lähtien palkkasuhde on pysynyt 79 prosentin tuntumassa eli ollut naisten kannalta hieman edullisempi kuin 1990-luvun alkupuolella.

Koko vuoden kokoaikatyötä tehneiden naisten palkkatulojakauma on paitsi matalampi, myös huomattavasti tasaisempi kuin miesten. Palkkatulojakauman epätasaisuutta kuvaava

Asetelma 13.**Naisten palkat miesten palkoista vuosina 1980–2003, %. Koko vuoden kokoaikatyössä olleet palkansaajat.**

	Kokopäivätoimiset palkansaajat														
	1980	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Palkkasuhde:															
keskiarvo	69,9	74,5	75,3	76,7	75,8	74,6	76,2	78,4	76,9	75,7	77,3	77,0	75,7	77,0	77,0
mediaani	73,6	77,1	78,5	79,7	77,9	76,9	77,6	79,4	78,7	79,2	78,3	79,6	78,8	79,6	79,9

Gini-kerroin oli naisilla 17,7, mutta miehillä se oli 23,0 vuonna 2003 (asetelma 12). Sukupuolten väliset tulotasoerot ovat suurimmat tulojakauman suurituloisessa päässä. Suuripalkkaisia naisia on paljon vähemmän kuin suuripalkkaisia miehiä.

Kun kokoaikatyötä koko vuoden tehneet naiset jaetaan tulokymmenyksiin, eniten ansaitse-

vassa kymmenyksessä mediaanipalkka oli noin 45 800 euroa. Miesten eniten ansaitsevassa tulo-kymmenyksessä mediaanipalkka oli noin 64 300 euroa. Palkkasuhde oli siis 71 prosenttia. Yhdeksännessä eli toiseksi suurituloisimmassa desiilissä naisten mediaanipalkka oli 73 prosenttia miesten 9. desiilin mediaanipalkasta. Pienituloisimmassa desiilissä palkkasuhde oli 90 prosenttia.

4. Tutkimusmenetelmä

Julkaisun tiedot perustuvat vuosittain kerättävään otosaineistoon, joka sisältää yksityiskohtaista tietoa kotitalouksien ja henkilöiden tuloista ja muista taloudelliseen toimeentuloon vaikuttavista

tekijöistä. Aineistossa on lisäksi runsaasti haastattelu- ja rekisteritietoihin perustuvia luokittelutietoja.

4.1. Tiedonkeruu

Perustiedot kerätään yhdistämällä kotitalouksilta haastattelemalla kerättyjä tietoja ja rekisteritietoja. Pääosa kotitalouksien luokittelutiedoista sekä ne tulotiedot, joita ei ole saatu rekistereistä, on kerätty haastattelemalla.

Haastattelut

Haastatteluista on vastannut Tilastokeskuksen haastatteluorganisaatio. Haastattelut on tehty tietokoneavusteisesti Blaise-lomakeohjelmiston avulla. Tietokoneavusteiseen haastatteluun siirryttiin vuoden 1993 tulonjakotilastossa. Haastattelu tehdään haastateltavan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi.

Haastattelut tehdään nykyään valtaosin puhelinhaastatteluina. Käyntihaastatteluja oli I paneelissa 3,6 % ja II paneelissa 1,7 %.

Vuodesta 2003 alkaen tulonjakotilaston tiedonkeruun yhteydessä kerätään myös eurooppalaisessa tulo- ja elinolotutkimuksessa (EU-SILC) tarvittavat tiedot⁵. Tutkimuksen tulokäsitteistö on suurelta osin sama kuin kansallisen tulonjakotilaston, mutta erilaisten toimintaa ja elinoloja

kuvaavien tietojen keruu kasvatti keskimääräistä haastattelu-aikaa noin puoleen tuntiin, kun aikaisemmin tulonjakotilaston haastattelu kesti vain 20 minuuttia.

Rekisterit

Suuri osa tutkimuksen tiedoista saadaan hallinnollisista rekistereistä ja tilastorekistereistä.

Tulonjakotilaston rekisterilähteitä ovat:

- Eläketurvakeskuksen eläketapahtumarekisteri
- Kansaneläkelaitoksen eläkevakuutus-, sairausvakuutuskorvaus- ja kuntoutusrekisteri, opintotukirekisteri sekä asumistukirekisteri
- Koulutusrahaston tiedostot
- Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen maatilarekisteri
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämissäkeskuksen (Stakes) toimeentulotukirekisteri
- Valtiokonttorin sotilasvammakorvausjärjestelmän tietokanta
- Verohallituksen verotietokanta
- Väestörekisterikeskuksen väestön keskusrekisteri
- Tilastokeskuksen tutkintorekisteri

4.2. Perusjoukko, otanta, kato ja painotus

4.2.1 Perusjoukko

Tilaston kohdeperusjoukon muodostavat Suomessa vakinaisesti asuvat yksityiskotitaloudet eli ns. kotitalousväestö. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät pysyvästi ulkomailla asuvat, osoitteettomat ja laitospöytä (esimerkiksi pitkäaikaisesti vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa, vankiloissa tai sairaaloissa asuvat). Varusmiehet luetaan tilaston

perusjoukkoon kuuluviksi. Kuhunkin kotitalouteen kuuluvat henkilöt määritettiin haastattelun perusteella tilastovuoden lopun (31.12.2003) tilanteen mukaan.

4.2.2 Otanta, vastanneet ja kato

Tulonjakotilasto perustuu kiertävään paneeliotokseen, jossa sama kotitalous on mukana

5 Eurooppalainen tulo- ja elinolotutkimus tehdään EU:n komission puitelain (1177/2003) nojalla kaikissa EU:n jäsenmaissa. Jäsenmaiden kesken on yhteisesti sovittu mitä tietoja kerätään ja toimitetaan yhteisön tilastovirastolle Eurostatille.

otoksessa kahtena peräkkäisenä vuotena. Noin puolet otoksesta on uusia, ensimmäistä kertaa tutkimuksessa mukana olevia kotitalouksia (I tutkimuskerta). Noin puolet lopulliseen otokseen tulleista kotitalouksista oli mukana jo vuoden 2002 tutkimuksessa (II tutkimuskerta).

Tulonjakotilaston otanta-asetelma on kaksi-vaiheinen ositettu otanta. Ensimmäisessä vaiheessa on muodostettu ns. master-otos poimimalla Tilastokeskuksen väestöä koskevista tietokannoista systemaattisella otannalla noin 50 000 vähintään 16 vuotta täyttäneitä kohdehenkilöä. Ikäraja on muutettu aiempien tulonjakotilastojen viidestätoista kuuteentoista sovitettaessa kansallisen tulonjakotilaston ja uuden, Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin edellyttämän tulo- ja elinolotutkimuksen (EU-SILC) toteuttamiskäytäntöjä. Otokseen poimittujen henkilöiden kanssa samassa asutokunnassa asuvat yhdistettiin kohdehenkilöihin kotipaikkatunnuksen avulla. Otannan ensimmäisessä vaiheessa kotitalouden todennäköisyys sisältyä otokseen on suoraan verrannollinen 16 vuotta täyttäneiden jäsenten lukumäärään.

Toisessa vaiheessa on poimittu ositteittain varsinainen tulonjakotilaston otos master-otoksesta. Ositteet on muodostettu edellisen vuoden verotietojen perusteella. Ositteet on määritelty master-otoksen kohdehenkilön kotitalouden sosioekonomisen ryhmän ja tuloluokan (valtionveron alaiset tulot) mukaan, kun aiemmin luokittelu tehtiin kohdehenkilön mukaan. Kotitalouden yhteensä lasketut palkka-, yrittäjä-, eläke- sekä muut tulot (keskinäinen vertailu) sekä kotitalouden jäsenten sosioekonomiset ryhmät ovat ositteiden muodostuksen pohjana. Käytännössä kotitalouden ryhmä on melko usein sama kuin suurituloisim-

man ryhmä mutta muodostussäännöt aiheuttavat tähän myös poikkeuksia (esim. aviopareilla henkilön yrittäjäyys priorisoidaan, vaikka puoliso olisi suurempituloinen). Ositeluokittelun muutos perustuu otanta-asetelmilla tehtyihin testeihin, joissa todettiin kotitalouteen perustuvan luokittelun olevan estimoinnin kannalta tehokkaamman kuin henkilöön perustuvan. Ositteita oli yhteensä 13. Verorekisterin tietojen perusteella muodostetut sosioekonomiset ryhmät olivat palkansaajat, maatalousyrittäjät, muut yrittäjät, eläkeläiset ja muut. Toista kertaa mukana olevien (II paneeli) otanta-asetelma edellisvuonna erosi siis ikärajan (silloin 15 vuotta) ja osituksen (silloin henkilön sosioekonominen ryhmä ja tuloluokka, myös 13 kpl) osalta. Tämä on luonnollisesti otettu huomioon II paneelin painotusta rakennettaessa.

Tietoja vuoden 2003 tulonjakotilaston ensimmäisen tutkimuskerran otoksesta ja kadosta ositteittain on esitetty taulukossa 1. Ositteiden määrittelyssä on otettu huomioon tulonjakotutkimuksen erityistarpeet. Yrittäjillä ja suurituloisilla oli muita väestöryhmiä suurempi todennäköisyys sisältyä otokseen. Ositteen sisällä kunkin kotitalouden sisällysmistodennäköisyys riippuu osituskriteerien ohella 16 vuotta täyttäneiden jäsenten lukumäärästä. Poimintaluokassa oleva numero kuvaa tuloluokkaa, esimerkiksi palkansaajat (ositteet 1-4) on jaettu valtionveron alaisten tulojen mukaan neljään luokkaan. Luokittelun muutos kohdehenkilöstä kohdehenkilön kotitalouteen on muuttanut frekvenssijakaumaa verrattuna edellisvuoteen, erityisesti vaikeasti luokiteltavien ("Muut 1", "Muut 2" ja "Ei verotietueita") määrä on vähentynyt selkeästi.

Otoskoosta, vastanneista ja kadosta koko otoksessa on esitetty tietoja alla olevassa taulu-

Taulukko 1.

Tulonjakotilaston I paneelin brutto-otoksen jakautuminen ositteittain vuonna 2003 sekä ostotietoa vuodelta 2002.

Osite	Vuosi 2003						Vuosi 2002			
	Master-otoksen koko	Brutto-otos	Hyväksytyt kotitalouksia	Kato	Ylipeitto	Brutto-otos %	Kato, %	Master-otoksen koko	Brutto-otos	Hyväksytyt kotitalouksia
Palkansaajat 1	9 848	999	794	199	6	13,3	13,0	12 970	925	751
Palkansaajat 2	9 087	900	727	170	3	12,0	11,1	6 684	790	663
Palkansaajat 3	7 965	849	692	151	6	11,3	9,9	4 754	734	597
Palkansaajat 4	3 731	750	579	165	6	10,0	10,8	1 946	580	453
Yrittäjät 1	1 887	699	536	156	7	9,3	10,2	987	524	418
Yrittäjät 2	955	501	387	109	5	6,7	7,2	485	389	321
Maanviljelijät 1	1 604	561	481	72	8	7,5	4,7	908	525	456
Maanviljelijät 2	971	441	401	38	2	5,9	2,5	490	382	346
Eläkeläiset 1	6 310	576	418	125	33	7,7	8,2	8 364	680	533
Eläkeläiset 2	4 165	573	435	125	13	7,6	8,2	3 802	580	468
Muut 1	2 268	399	258	135	6	5,3	8,8	5 636	580	469
Muut 2	276	201	141	58	2	2,7	3,8	705	210	172
Ei verotietueita	138	51	24	24	3	0,7	1,6	1 480	105	75
Yhteensä	49 205	7 500	5 873	1 527	100	100,0	100,0	49 211	7 004	5 722

Taulukko 2.
Tulonjakotilaston otoskoko ja vastauskato vuonna 2003.

Tulonjakotilasto 2003	Koko otos	I paneeli	II paneeli
Brutto-otos, kotitalouksia	13 222	7 500	5 722
– Ylipeitto	159	100	59
= Netto-otos	13 063	7 400	5 663
– Kato	1 863	1 527	336
josta: kieltäytyneitä	1 356	1 117	239
josta: ei tavoitettu	455	367	88
josta: muu syy	52	43	9
Hyväksytyt kotitalouksia	11 200	5 873	5 327
Nettokato, % (kato/netto-otos)	14,3	20,6	5,9

kossa 2. Otokoko oli yhteensä 13 222 kotitaloutta, joista osa paljastui haastateltaessa kohdeperusjoukkoon kuulumattomiksi. Tällaisia ylipeittotapauksia ovat esimerkiksi kotitaloudet joiden kohdehenkilö on muuttanut pysyvästi ulkomaille tai laitokseen tai kuollut. Ylipeiton poistamisen jälkeen otoskooksi tuli 13 063 taloutta.

Ensimmäistä kertaa osallistuvilla vastauskato oli 20,6 prosenttia. Toista kertaa osallistuvien kato oli 5,9 prosenttia. Toisen tutkimuskerran kato on taulukossa laskettu ehdolla, että kotitalous osallistui tutkimukseen ensimmäisenä vuonna. Ensimmäisellä haastattelukerralla kadoksi jääneet kotitaloudet eivät tulonjakotilastossa ole mukana tutkimuksessa toisella haastattelukerralla. II tutkimuskerran kato paneelin alusta lukien oli 22,4 prosenttia.

Verrattuna muutamaaan edelliseen vuoteen kato oli vuoden 2003 tulonjakotilastossa hiukan nousut. Tähän on saattanut vaikuttaa EU-SILC –tutkimuksen tuoma lisä sekä kysymyksiin että tuleviin haastatteluihin: osaa uusista kohteista on tarkoitus haastatella kolmen ja osaa neljän vuoden ajanjaksoilla vuosittain. Saatujen vastausten lukumäärä oli I tutkimuskerralla 5 873 kotitaloutta ja II tutkimuskerralla 5 327 kotitaloutta. Yhteensä vastanneiden

lukumäärä oli 11 200 kotitaloutta. Näissä kotitalouksissa oli kaikkiaan 29 070 henkilöä.

Taulukossa 3 on tarkastelu katon jakautumista poimintaluokittain ensimmäisellä tutkimuskerralla vuosina 1997–2003. Katoprosentit on laskettu otostasolla, painottamattomista luvuista. Pääsääntöisesti katoprosentit lähes kaikissa ryhmissä ovat hiukan nousseet. On huomattava, että vuonna 2003 käytetty luokittelu siis pohjautuu kohdehenkilön kotitalouteen eikä kohdehenkilöön, ja hankalasti luokiteltaviin kolmeen viimeiseen ryhmään on jäänyt selkeästi vähemmän havaintoja kuin aikaisempina vuosina. Vuoden 1998 muita vuosia selvästi korkeammat katoluvot selittyvät tulonjakotilaston yhteydessä tuolloin tehdyllä varallisuustutkimuksella.

Katon vaikutusta tuloksiin on pyritty pienentämään asetelmapainojen kalibroinnilla (ks. jakso 4.2.3).

4.2.3 Painotus

Hyväksytysti osallistuneet kotitaloudet ja henkilöt saavat painon, jolla niiden tiedot korotetaan edustamaan perusjoukon tietoja.

Taulukko 3.
Nettokato (%) otostasolla tulonjakotilaston I paneelin eri ositteissa vuosina 1997–2003.

Osite	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Palkansaajat 1	17,6	31,1	19,4	15,7	17,8	18,2	20,0
Palkansaajat 2	17,7	29,5	20,3	16,7	20,5	15,9	19,0
Palkansaajat 3	15,0	31,1	18,6	15,3	17,9	18,6	17,9
Palkansaajat 4	18,7	30,0	19,5	16,9	18,1	21,5	22,2
Yrittäjät 1	23,2	39,4	19,5	20,1	18,2	19,9	22,5
Yrittäjät 2	21,4	31,2	22,8	18,8	20,8	17,3	22,0
Maanviljelijät 1	16,5	23,4	13,9	11,1	11,2	12,8	13,0
Maanviljelijät 2	14,1	23,8	15,8	11,8	8,7	9,2	8,7
Eläkeläiset 1	23,7	37,6	23,2	20,7	21,3	17,5	23,0
Eläkeläiset 2	22,0	35,1	23,3	17,0	19,3	16,9	22,3
Muut 1	19,5	34,3	20,8	19,7	20,1	18,4	34,4
Muut 2	24,5	31,2	22,1	15,2	20,7	18,1	29,1
Ei verotietueita	19,2	32,3	23,5	18,0	15,2	25,0	50,0
Yhteensä	19,1	31,8	19,9	16,8	18,0	17,4	20,6

Kotitalouksille on aluksi muodostettu asetelmapainot käyttäen hyväksi kunkin kotitalouden todennäköisyyttä sisältyä otokseen. Tämän jälkeen hyväksytyn otoksen asetelmapainoille on tehty ns. katokorjaus kertomalla ne poimintaluokittain hyväksytysti vastanneiden osuuden käänteisluvulla. Nämä otostason tietojen perusteella katokorjatut painot on tämän jälkeen kalibroitu CALMAR-makrolla vastaamaan perusjoukon keskeisiä tunnettuja reunajakaumia. Tällä menettelyllä pyritään pienentämään kadon viinouden aiheuttama harhaa ja tuottamaan mahdollisimman tarkkoja estimaatteja tärkeimmille tulomuuttujille.

Vuoden 2003 aineiston painojen kalibroinnissa on käytetty seuraavia tietoja:

- alue (maakuntajako, jossa Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu erikseen ja tilastollinen kuntaryhmitys)
- asuntokunnan koko
- jäsenten ikä- ja sukupuoliryhmät
- keskeisten tuloerien kokonaissummat: palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulot, työttömyyspäivärahat (peruspäiväraha ja työmarkkinatuki, ansiosidonnainen osuus), eläkkeet, asunto- ja opintolainojen korot; tulonsaajien lukumäärät (työttömyyspäivärahat, palkkatulot, eläketulot).

Kohdeperusjoukkoon kuulumattoman väestön (ns. laitosväestön) osuus on poistettu kalibroinnissa käytetyistä tulosummista ja tulonsaajien lukumääristä.

5. Tietojen laatu

Koska tulonjakotilasto perustuu otantaan, sen tuloksiin sisältyy otannasta aiheutuvaa satunnaisvaihtelua. Tämän takia otoskoon asettamat rajoitukset on aina otettava huomioon tuloksia tarkasteltaessa. Taulukoissa ei ole julkaistu tulotietoja, mikäli ryhmään on otoksessa tullut vähemmän kuin 30 kotitaloutta tai tulonsaajakohtaisissa taulukoissa vähemmän kuin 30 tulonsaajaa. Desiili-ryhmien ja tuloluokkien rakennetta kuvaavissa taulukoissa on lukumäärät merkitty sulkuihin, mikäli ryhmään on otoksessa tullut vähemmän kuin 10 havaintoa.

Otostutkimuksissa ilmenevän satunnaisvaihtelun suuruutta voidaan arvioida keskivirheen avulla. Keskivirheen suuruuteen vaikuttavat otoskoko ja perusjoukon varianssi eli muuttujan arvojen vaihtelu. Ryhmissä, joissa otokseen on tullut vähän havaintoja, keskivirhe saattaa olla suuri ja tulokset sen vuoksi epävarmoja.

Keskivirheen avulla voidaan tutkimuksen kullekin tulosluvulle laskea luottamusväli, jolla perusjoukon todellinen arvo on tietyllä luotettavuustasolla. Esimerkiksi käytettävissä olevien tulojen kotitalouskohtaisen keskiarvon estimaatti vuonna 2003 oli 30 995 euroa ja suhteellinen keskivirhe 1,04 prosenttia. Suhteellinen keskivirhe eli variaatiokerroin kuvaa keskivirheen prosentuaalista osuutta keskiarvosta. Kun keskivirhe kerrotaan luottamusvälin kertoimella (1,96), saadaan käytettävissä olevien tulojen keskiarvoksi 95 prosentin luotettavuustasolla 30 350 – 31 640 euroa vuodessa.

Liitetaulukossa 19 on esitetty eräiden kotitalouskohtaisten ja taulukoissa 20–25 henkilökoh-

taisten tulomuuttujien keskiarvojen suhteellisia keskivirheitä kotitalouden sosioekonomisen aseman mukaan. Muita keskivirhelaskelmia voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Henkilökohtaisia taulukoita ja tuloksia tarkasteltaessa on huomattava, että kotitalouspohjainen otanta-asetelma voi aiheuttaa harhaa hajontalukuihin. Harha syntyy kotitalouksien jäsenten välisestä sisäkorrelaatiosta, jonka vaikutusta useimmat tilasto-ohjelmistot eivät kykene poistamaan. Sen vuoksi luotettavuustarkastelut tehdään Tilastokeskuksessa otanta-asetelman huomioon ottavalla ohjelmistolla.

Tulosten laatuun vaikuttavat satunnaisvaihtelun lisäksi vastaamatta jättäminen, vastaajien kielteinen asennoituminen, osittainen kieltäytyminen ja unohtaminen sekä aineiston käsittelyvirheet. Osa näistä virhelähteistä voi tuottaa systemaattisia virheitä.

Tulonjakotilaston vastauskadosta (yksikkökato) on kerrottu kohdassa 4.2.2. Vastauskadon lisäksi tulosten laatuun vaikuttavat eri haastattelukysymyksiin liittyvä osittaiskato (eräkato) sekä mitausvirheet. Ongelma koskee lähinnä haastatteluilla kerättäviä tuloeria, joiden osuus on vajaat 10 prosenttia kaikista tuloista. Erityisen huomattava on haastatteluilla kerättäviin korkotuloihin liittyvä ali-peitto. Tällaisia korkotuloja ovat lähdeverolain alaiset korkotulot. Korkotulojen osittaiskadosta johtuvaa ali-peittävyyttä on osittain korjattu tilastollisin menetelmin ("hot deck"-imputoinnilla).

Kielteisestä asennoitumisesta tai osittaisesta kieltäytymisestä johtuvia systemaattisia virheitä voidaan arvioida kokonaistason tulosten tietojen

perusteella vertaamalla niitä muiden tilastojen vastaaviin tietoihin. Vertailuja tehdään vuosittain ja niitä voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Aineiston käsittelyvirheiden vähentämiseksi on suoritettu sekä koneellisia että muita tarkistuksia. Tarkistuksilla on pyritty vähentämään virheellisten haastattelutietojen ja atk-kirjoitusvirheiden määrää sekä varmistamaan haastattelu- ja

rekisteritietojen keskinäinen loogisuus. Tietokoneavusteisen haastattelun käyttäminen pienentää osaltaan merkintävirheiden määrää. Haastattelutietojen lisäksi on korjattu myös rekisteritiedoissa havaittuja puutteita ja virheitä.

Tulonjakotilaston SVT-julkaisun mukainen laatuseloste on luettavissa osoitteessa <http://tilastokeskus.fi/tulonjakotilasto>.

6. Käsitteet ja luokitukset

6.1. Tulokäsitteet

Tulonjakotilaston keskeisin tulokäsite on käytävissä olevat tulot, joiden muodostumista voidaan kuvata seuraavasti:

+ palkkatulot
+ yrittäjätulot
+ omaisuustulot

= tuotannontekijätulot
+ saadut tulonsiirrot

= bruttotulot
- maksetut tulonsiirrot

= käytävissä olevat tulot

Tuotannontekijätuloja ovat kotitalouksien tuotantotoimintaan osallistumisesta palkkoina, yrittäjätuloina ja omaisuustuloina saamat korvaukset.

Palkkoihin luetaan kotitalouksille palkkana – joko rahana tai luontoisetuina – maksetut tulot. Luontoisetujen verotusarvoja on käytetty sellaisenaan vuoden 2003 aineistossa. Palkkatuloista on vähennetty niiden hankkimiskustannukset, ei kuitenkaan matkakustannuksia. Osa ulkomaan palkkatuloista saadaan haastattelusta, muut palkkatulot on saatu verorekisteristä.

Tulot työsuhdeoptioista sisältyvät tulokäsitteessä luontoisetuihin ja siten palkkoihin. Julkaisun tulonsaajakohtaisissa liitetaulukoissa palkkatuloista ja palkka- ja yrittäjätuloista on kuitenkin poistettu tulot työsuhdeoptioista. Työsuhdeoptiot ovat mukana palkkatuloissa kotitalouskohteisissa liitetaulukoissa.

Tulonjakotilastossa käytetty palkkatulojen käsite sisältää säännöllisen työajan palkkatulojen ja palkkioiden lisäksi mm. ylityökorvaukset sekä sivutoista saatavat tulot. Tilastokeskuksen julkaisema ansiotasoindeksi sitä vastoin perustuu säännöllisen työajan kuukausiansioihin.

Yrittäjätuloihin luetaan tulot maa- ja metsätaloudesta, elinkeinon harjoittamisesta ja yhtymästä sekä tekijänoikeuspalkkiot. Maatalouden yrittäjätuloihin lasketaan myös erilaiset tuet ja korvaukset kuten tuotantopalkkiot, Euroopan unionin maataloustuet ja satovahinkokorvaukset. Maataloudesta saatuihin tuloihin ei ole laskettu omaan käyttöön otetuista tuotteista saatua laskennallista tuloa. Yrittäjätulot perustuvat metsätalouden kustannuksia lukuun ottamatta verorekisterin tietoihin.

Omaisuustuloja ovat kotitalouksien saamat vuokra-, korko- ja osinkotulot, laskennallinen nettovuokra omistusasunnosta, omaisuuden veronalainen luovutusvoitto ja yksityiseen vakuutukseen perustuvat eläkkeet ja muut tulot. Osinkotuloiksi on luokiteltu kaikki yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavat osinko- ja korkotulot. Osinkotuloihin sisältyy myös yhtiöveron hyvitys. Se sisältyy myös maksettuihin tulonsiirtoihin eikä siten vaikuta käytävissä olevaan tuloon. Muut verotusaineistosta saatavat osinko- ja korkotulot on luokiteltu osinkotuloihin. Lähdeverolain alaiset korkotulot sisältyvät korkotuloihin bruttomääräisinä. Niistä maksetut lähdeverot sisältyvät maksettuihin tulonsiirtoihin. Henkilön itsensä ottamaan vapaaehtoiseen henkilövakuutukseen perustuvien tulojen lisäksi myös työnantajan maksamaan ryhmä- tai yksilölliseen vakuutukseen perustuvat tulot ovat käytännön syistä mukana omaisuustuloissa.

Saadut tulonsiirrot koostuvat ansio- ja kansaneläkkeistä ja muista sosiaaliturvaetuuksista, sosiaalivastuksista sekä muista saaduista tulonsiirroista. Muita sosiaaliturvaetuuksia ovat mm. kuntoutusavustukset, sairaus- ja vanhempainpäivärahat, lakisäateisen tapaturmavakuutuksen korvaukset ja ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha. Sosiaalivastuksia ovat mm. lapsilisät, pienten lasten hoidon tuki, sotilasavustus, toimeentulotuki, yleinen asumistuki, opinto- ja tutkimusavustukset sekä työttömyysturvan peruspäiväraha ja työmarkkinatuki. Muita saatuja tulonsiirtoja ovat mm. kotitalouksien väliset saadut tulonsiirrot.

Maksetut tulonsiirrot koostuvat välittömistä veroista ja sosiaaliturvamaksusta. Lisäksi maksettuihin tulonsiirtoihin luetaan pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut ja maksettu elatusapu. Maksettuihin veroihin ei ole kuitenkaan laskettu kirkollisveroa, vapaaehtoisia yksilöllisiä vakuutusmaksuja eikä välillisiä veroja. Maksetut tulonsiirrot perustuvat korkotuloista maksettuihin lähdeverojen lukuun ottamatta rekisteritietoihin.

Bruttotulot saadaan, kun kotitalouden tuotannontekijätuloihin lisätään kotitalouden saamat tulonsiirrot.

Tulonjakotilaston keskeisimpään käsitteeseen käytävissä olevat tulot päästään, kun bruttotuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot. Negatiiviset käytävissä olevat tulot nollataan. Vuoden 2003 aineistossa kahdella kotitaloudella oli

negatiivisia käytettävissä olevia tuloja. Nollaamisen vaikutus oli 38 140 euroa.

Rahatulot saadaan, kun kotitalouden bruttutulosta vähennetään laskennalliset tuloerat kuten esimerkiksi omassa käytössä olevasta omistusasunnosta saatavat laskennalliset tulot. Rahatulot sisältävät työsuhteeseen liittyvät luontoisedut.

Käytettävissä olevat rahatulot saadaan, kun rahataloista vähennetään maksetut tulonsiirrot. Työsuhteeseen liittyvät luontoisedut ja niistä maksetut verot sisältyvät käytettävissä oleviin rahataloihin. Jos käytettävissä olevat rahatulot olivat negatiiviset niiden arvoksi asetettiin 1. Tällaisia kotitalouksia oli vuoden 2003 aineistossa kaksi.

6.2. Muut käsitteet ja luokitukset

Kotitalous

Kotitalouden muodostavat kaikki ne henkilöt, jotka asuvat ja ruokailevat yhdessä tai jotka muuten käyttävät yhdessä tulojaan. Kotitalous on siis laajempi käsite kuin perhe. Kotitalous eroaa hieinan myös asutokunnasta, joka muodostuu samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvista henkilöistä.

Tulonjakotilaston kotitalouskäsite vastaa muiden Tilastokeskuksen tutkimusten kotitalouskäsitettä (mm. kulutustutkimus). Toiminnallisen määritelmän mukaan kotitalouteen kuuluvat mm.

- varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavat
- toisella paikkakunnalla tai ulkomailla tilapäisesti työssä olevat
- sairaalahoidossa tilapäisesti olevat sekä lomalla tai matkoilla olevat
- toisella paikkakunnalla opiskelevat koululaiset ja opiskelijat, jos he elävät pääosin vanhempiensa tuloilla

Kotitalouteen eivät kuulu

- toisella paikkakunnalla tai omassa asunnossa asuvat opiskelijat, mikäli he elävät pääasiassa omilla tuloilla tai opintolainoilla
- yhdessä (esim. soluissa) asuvat opiskelijat, paitsi jos he ovat naimisissa tai avoliitossa

Kotitalouden viitehenkilö

Huomattava osa kotitalouskohtaisista luokittelutiedoista on muodostettu niin sanotun viitehenkilön tietojen perusteella. Yleensä kotitalouden viitehenkilöksi valitaan se kotitalouden jäsen, jonka henkilökohtaiset tulot ovat suurimmat. Henkilökohtaiset tulot on määritetty tulonjakotilaston rekisteri- ja haastattelutietojen avulla ja viitehenkilö on muodostettu haastattelujen jälkeen, tietojen käsittelyn yhteydessä.

Vaikka periaatteessa tulot ovat viitehenkilön määräävä kriteeri, tietyissä tapauksissa (mm. yrittäjätaloudet) koko kotitalouden toiminta otetaan huomioon. Poikkeus on myös eläkeläisvanhempi-

en ja näiden lasten (myös täysi-ikäisten) vertailu, jolloin vanhemmista suurituloisempi merkitään viitehenkilöksi, jos vanhempien yhteenlasketut tulot ylittävät selvästi lapsen tulot.

Viitehenkilöstä on varhaisemmissa tulonjakojulkaisuissa käytetty nimitystä kotitalouden päämies. Määrittämissä perusteet ovat kuitenkin pysyneet muuttumattomina.

Lapsi

Lapsiksi on luokiteltu alle 18-vuotiaat kotitalouden jäsenet ellei kyseessä ole kotitalouden viitehenkilö tai tämän puoliso.

Kulutussyksikkö

Eri kokoisten kotitalouksien tulojen vertailussa on käytetty kulutussyksikköjä, joilla kokoerojen lisäksi pyritään ottamaan huomioon ns. yhteiskulutushyötyjä. Kotitalouskohtaisten tulojen vertailu ei ota huomioon kotitalouksien koon vaihtelua. Jäsenten lukumäärään perustuva tulovertailu ei taas ota huomioon sitä, että kotitalouden kulu-tustarve ei kasva suoraviivaisesti jäsenten lukumäärän kasvaessa, koska suuremmat kotitaloudet saavuttavat niin sanottuja yhteiskulutushyötyjä pienempiin kotitalouksiin verrattuna. Jäsentä kohti lasketut elinkustannukset ovat suuressa kotitaloudessa alhaisemmat kuin pienessä taloudessa, vaikka molempien kotitalouksien jäsenten tarpeet tulisivat yhtä hyvin tyydytettyä. Jäsenkohtainen tarkastelu ei myöskään ota huomioon eroja kulu-tustarpeissa, koska sekä aikuinen että lapsi saavat saman painon.

Tilastovuodesta 2002 alkaen tulonjakotilastossa käytetään pääasiallisesti ns. muunnettua OECD-asteikkoa (modifioitu OECD-asteikko). Siinä talouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet henkilöt painon 0,5 ja 0–13-vuotiaat lapset painon 0,3.

Aiemmin tulonjakotilastossa on käytetty pääasiallisesti ns. vanhaa OECD-asteikkoa, jossa talouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1,

muut aikuiset painon 0,7 ja 0–17-vuotiaat lapset painon 0,5.

Muunnettu OECD-asteikko on Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin käyttämä. Tilastokeskus siirtyy raportoinnissa muunnettuun OECD-asteikkoon, jotta kansallisia tutkimustuloksia ja EU:n julkaisemia tutkimustuloksia voitaisiin helpommin vertailla toisiinsa. Tulonjakotutkimuksen tietoja muilla kulutusyksikköasteikoilla voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Kulutusyksikköasteikolla on merkittävä vaikutus tulotasoihin ja eri väestöryhmien sijoittumiseen tulojakoumassa. Muunnetun OECD-asteikon mukaan yhteiskulutusyödyt ovat suuremmat kuin vanhalla OECD-asteikolla. Tämän vuoksi monijäsenisten kotitalouksien toimeentulo näyttää aiempaa paremmalta. Ajallinen muutos ei yleensä poikkea merkittävästi eri kulutusyksikköasteikkoja käytettäessä.

Kulutusyksikköasteikon muutoksen vaikutusta tulonjakotutkimuksen tuloksiin on esitetty mm. seuraavissa Tilastokeskuksen julkaisemissa lähteissä:

- Hannele Sauli & Törmälehto, Veli-Matti: "Luokkakuvat uusiksi". Hyvinvointikatsaus 2/2001. Tilastokeskus.
- Veli-Matti Ritakallio: "Tilastointikäytännön muutos muuttaa kuvaa eurooppalaisesta köyhyydestä". Hyvinvointikatsaus 4/2001. Tilastokeskus.
- Tulonjakotilasto 1999. Tulot ja kulutus 2001:16. Tilastokeskus. Helsinki, 2001.

Julkaisun kotitalouskohtaisissa liitetaulukoissa on käytetty muunnettua OECD:n kulutusyksikköasteikkoa.

Sosioekonominen asema

Sosioekonomisen aseman määrittämiseksi henkilöt on ensin jaettu ammatissa toimiviin ja ammatissa toimimattomiin. Ammatissa toimiviksi on pääsääntöisesti luokiteltu kaikki tutkimusvuonna vähintään kuutena kuukautena tuotantotoimintaan osallistuneet. Ammatissa toimivat on edelleen jaettu yrittäjiin ja palkansaajiin haastattelussa ilmoitettujen tietojen perusteella. Tämän johdosta yrittäjiksi on luokiteltu myös sellaisia henkilöitä, joita verotuksessa on verotettu palkansaajina (tyypillisesti yrittäjä, joka työskentelee palkansaajana omassa yrityksessään). Ammatissa toimimattomat on ryhmitelty opiskelijoihin, eläkeläisiin, työttömiin ja muihin. Työttömiksi on laskettu henkilöt, jotka ovat olleet vuoden aikana vähintään 6 kk työttömänä.

Sosioekonomista asemaa muodostettaessa on vuoden 2003 tulonjakotilastossa sovellettu vuoden 2001 ammattiluokitusta (Ammattiluokitus

2001, Käsikirjoja 14, Tilastokeskus, Helsinki, 2001). Kotitalouden sosioekonomisen aseman mukaan. Luokitusta on kuvattu tarkemmin julkaisussa Sosioekonomisen aseman luokitus 1989 (Tilastokeskus, Käsikirjoja Nro 17, Helsinki 1989).

Alueluokitukset

Pääasiallisena alueluokituksena on käytetty Euroopan unionia varten laadittua tilastollista suuraluejakoa, joka perustuu maakuntaluokitukseen. Vuoden 2002 tulonjakotilastosta alkaen on käytetty 11.7.2003 voimaan tullutta suuraluejakoa. Suuralueet (NUTS 2 -alueet) ovat:

- Etelä-Suomi, josta pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) on taulukoitu erikseen,
- Länsi-Suomi
- Itä-Suomi
- Pohjois-Suomi
- Ahvenanmaa

Ahvenanmaata koskevat luvut voivat olla epäluotettavia otoksen pienuuden vuoksi.

Osassa aluetietoa sisältävistä taulukoista on käytetty tilastollista kuntaryhmitystä kuvaamaan kuntia kaupunkimaisuuden ja maaseutumaisuuden mukaan. Lisätietoja alueluokituksista on julkaisussa "Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot" (Tilastokeskus, Käsikirjoja nro 28). Kotitalouden asuinpaikka on määritelty haastattelun perusteella, joten se saattaa olla eri kuin kotitalouden jäsenen henkikirjoituskunta.

Tulokymmenykset eli desiiliryhmät

Tulojen jakautumista kuvataan fraktiilien avulla. Tulonjakotilastossa on käytetty kymmenystä eli desiiliä. Desiiliryhmittäisessä tarkastelussa perusjoukko jaetaan valittujen tulojen suuruuden perusteella kymmeneen lukumäärältään yhtä suureen ryhmään. Ensimmäiseen desiiliryhmään tulee pienituloisin kymmenesosa ja kymmenenteen suurituloisin kymmenesosa perusjoukosta.

Desiiliryhmät on muodostettu jakamalla kotitalouden tulot kulutusyksiköillä (muunnettu OECD-asteikko). Nämä ns. ekvivalentit tulot on jaettu jokaiselle kotitalouden jäsenelle siten, että jokaisella jäsenellä on sama ekvivalentti tulo. Henkilöt on järjestetty tämän jälkeen ekvivalenttien tulojen mukaan järjestykseen ja jaettu kymmeneen yhtä suureen osaan. Jokaisessa desiiliryhmässä on siten 10 prosenttia väestöstä eli vuonna 2003 noin 510 000 henkilöä.

Desiiliryhmien tulo-osuudet osoittavat, kuinka suuren osan kyseessä olevien tulojen kokonais-

summasta desiiliryhmät saavat. Kun desiiliryhmät on muodostettu kulutusyksikköä kohti lasketun tulon perusteella, myös kunkin tuloerän tulo-osuudet on laskettu kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen perusteella.

Koulutusaste

Koulutusaste perustuu Tilastokeskuksen tutkintorekisterin tietoon henkilön koulutusasteesta. Vuodesta 1998 alkaen tulonjakotilastossa on käytetty uutta vuoden 1997 koulutusluokitusta (Koulutusluokitus 1997, 11. uusittu laitos, Käsikirjoja 1, Helsinki 1999). Koulutusastetieto ei vuosien 1998–2003 tilastoissa ole vertailukelpoinen aiempien tulonjakotilastojen kanssa. Vertailukelpoisia tietoja voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Toimiala

Toimialaluokitus perustuu vuoden 2002 toimialaluokitukseen (Toimialaluokitus TOL 2002, Käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimiala on määritetty haastattelusta saatujen pääasiallisen toimen työpaikan nimen ja lajin perusteella. Pääasiallinen toimi on se toimi, jota henkilö on hoitanut pisimpään tai josta saadut tulot ovat suurimmat vuoden aikana.

Viljelijätaloudet

Viljelijätalouksiksi on luokiteltu kaikki kotitaloudet, joiden tilan viljelty pinta-ala haastattelutietojen mukaan on yli 2 hehtaaria. Kotitaloutta ei ole luettu viljelijätaloudeksi, jos pääasialliseksi

tulonlähteeksi on ilmoitettu peltojen vuokraus, korvaus maataloustuotannon supistumisesta tai lopettamisesta tai jos tilalta ei ole saatu lainkaan tuloa. Pinta-alaa laskettaessa on huomioon otettu myös toisilta vuokrattu osuus.

Viljelijätaloudet on edelleen jaettu maanviljelijätalouksiin ja osa-aikaviljelijätalouksiin kotitalouden sosioekonomisen aseman mukaan. Maanviljelijätalouksiksi on määritelty ne taloudet, joiden sosioekonominen asema on maatalousyrittäjä. Kaikkia maatalousyrittäjätalouksia ei kuitenkaan ole luokiteltu viljelijätalouksiksi.

Tuotantosuunta

Tilan pääasialliseksi tuotantosuunnaksi on haastattelutietojen perusteella määritelty se toiminta, josta saadut tulot olivat suurimmat.

Asunnon hallintasuhde

Asunnon hallintasuhde on määritetty haastattelussa.

Kokopäivätoiminen palkansaaja

Kokopäivätoiminen palkansaaja on henkilö, jonka sosioekonominen asema on palkansaaja ja joka on ollut kokopäivätyössä (ml. palkallinen sairausloma) 12 kuukautta vuodessa. Lisäksi vuonna 2003 on rajattu pois alle 8 409 euroa vuodessa palkkatuloa saaneet 12 kuukautta työskennelleet kokopäiväiset palkansaajat. Tällaisia henkilöitä oli aineistossa otostasolla 4 ja perusjoukon tasolla noin 700.

7. Tietojen vertailukelpoisuus

7.1. Aikaisemmat tulonjakotilastot

Tulokäsite

Tulonjakotilaston tulokäsitteisiin ei ole tehty oleellisia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia muutoksia vuoden 2000, jolloin tulonjakotilastossa tulokäsitettä muutettiin vastaamaan paremmin kansainvälisiä suosituksia⁶. Muutoksia on selitetty tarkemmin vuoden 2000 tulonjakotilaston menetelmäkuvauksessa. Muutosten vuoksi vuosien 2000–2003 tulonjakotilastojulkaisujen tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia aiempien vuosien tilastojulkaisujen kanssa.

Tulonjakotilaston tulokäsite poikkeaa edelleen uusista kansainvälisistä suosituksista jonkin verran. Tärkein ero on realisoitujen hallussapitovoittojen käsittely. Tulonjakotilastossa veronalaiset luovutusvoitot ovat omaisuustuloa, kun suositusten mukaan niitä ei pitäisi laskea mukaan käytettävissä olevaan tuloon.

Aiempina vuosina oleellisia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia muutoksia on tehty vuosina 1995 ja 1993. Yksityiskohtaisempia tietoja vuosien 1993 ja 1995 muutoksista on aiemmissa tulonjakotilaston julkaisuissa. Lisäksi vuoden 1996 tulonjakotilaston tiedot⁷ ovat teknisen virheen vuoksi virheellisiä.

Tämän julkaisun aikasarjatiedoissa tulokäsitettä on yhdenmukaistettu siten, että valtaosa tulokäsitteessä vuosina 1993, 1995 ja 2000 tapahtuneista muutoksista on kyetty ottamaan huomioon. Merkittävin vertailukelpoisuutta heikentävä tuloerä on laskennallinen asuntotulo, jonka laskentamenetelmä muuttui vuoden 1995 tulonjakotilastossa. Asuntotulo on kuitenkin laskettu uudella tavalla myös vuosille 1993 ja 1994.

Luokitukset ja menetelmät

Tulonjakotilastoissa on vuodesta 2002 lähtien käytetty suuralueluokitusta (NUTS 2), joka on 11.7.2003 voimaan tulleen suosituksen mukainen.

Vuoden 2002 tulonjakotilastosta lähtien on tilastossa ollut käytössä uudistetut kulutusyksiköt. Aiemmin käytetyn OECD-asteikon asemesta on tulonjakotilastossa otettu käyttöön ns. muunnettu OECD-asteikko (ks. edellä jakso 6.2 "Kulutusyksiköt"). Muutoksella on merkittävä vaikutus erityisesti eri väestöryhmien sijoittumiseen tulojakaumassa. Tulonjakotilaston vuosijulkaisujen 2002 ja 2003 liitetaulukoiissa esitettäviä kulutusyksiköiden keskimäärätietoja ei siis voi verrata vuoden 2001 ja sitä vanhemmissa vuosijulkaisuissa esiintyviin vastaaviin tietoihin.

Samalla liitetaulukoiissa on luovuttu kotitalouspainotuksista tulokymmenysten (desiiliryhmien) muodostamisessa. Julkaisussa käytetään vain yhtä tulokymmenysten muodostamistapaa, jossa perusjoukon henkilöt jaetaan kymmeneen yhtä suureen luokkaan (ns. henkilöpainotus). Aiemmin liitetaulukoiissa käytettiin pääasiassa tulokymmenyksiä, joissa **kotitaloudet** jaettiin kymmeneen yhtä suureen luokkaan (ks. edellä jakso 6.2 "Tulokymmenykset eli desiiliryhmät").

Asteikkovaihdoksen ja kotitalouspainotuksesta luopumisen seurauksena liitetaulukot 2, 14, 15, 16 ja 17 eivät ole lainkaan vertailukelpoisia aikaisempina vuosina julkaistuihin liitetaulukoihin.

Tilastokeskuksessa on valmiudet muokata aikaisemmin julkaistuja tietoja nykyisen esittämistavan mukaisiksi ajassa taaksepäin aina vuoteen 1990. Niitä voi tarvittaessa tiedustella kohdassa 8 mainituilta yhteyshenkilöiltä.

6 Expert Group on Household Income Statistics, The Canberra Group: Final Report and Recommendations. Statistics Canada, Ottawa, 2002.

7 Tulonjakotilasto 1996, Tilastokeskus, SVT Tulot ja kulutus 1999:14, Helsinki. Korjatut liitetaulukot vuodelta 1996 ovat saatavilla tämän julkaisun kansilehdellä mainitusta internet-osoitteesta. Vuosien 1997-2003 tulonjakotilastoissa esiintyvät vuotta 1996 koskevat tiedot ovat korjattuja.

7.2. Kulutustutkimus

Tulonjakotilaston ja kulutustutkimuksen (aikaisemmin kotitaloustiedustelu) välillä ei ole merkittäviä käsitteellisiä eroja. Molemmat noudattavat kansainvälisten suositusten mukaista käytettävissä olevan tulon määrittelyä.

Kulutustutkimuksen tulokäsite perustuu pääasiassa rekisteritietoihin eikä sisällä eräitä tuloja,

joista saadaan tietoa vain haastattelemalla. Tärkeimpiä tällaisia tuloeriä ovat lähdeveron alaiset korkotulot ja kotitalouksien väliset tulonsiirrot (mm. saatu elatusapu).

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi tilastojen tiedot saattavat erota otanta- ja tuotantomenetelmistä johtuvista syistä.

7.3. Tulo- ja varallisuustilasto

Verotustietoihin perustuvasta tulo- ja varallisuustilastosta saadaan tiedot luonnollisten henkilöiden veronalaisista tuloista, vähennyksistä ja veroista sekä varoista. Sen kuvaama ilmiöalue on suppeampi kuin tulonjakotilaston. Tulo- ja varallisuustilastosta ei saada kotitalouskohtaisia tietoja vaan tilastoyksikkö on tulonsaaja tai aviopari. Sen

ulkopuolelle jää myös osa kotitalouksien saamista yrittäjä- ja omaisuustuloista (mm. lähdeveron alaiset korkotulot) sekä tulonsiirroista (mm. osa kansaneläkkeistä sekä tapaturmavahinkoturvaan perustuvista etuuksista, sotilasvammalakiin perustuvat eläkkeet, asumistuet, toimeentulotuki sekä lapsilisät).

7.4. Kansantalouden tilinpito

Tulonjakotilasto kuvaa kotitaloussektorin tuloja ja tulonsiirtoja ja on siten kansantalouden tilinpidon kotitaloussektorin tulo- ja tulonkäyttötilin laajennus. Verrattaessa tulonjakotilaston koko maan tulosummia kansantalouden tilinpidon tulo- ja tulonkäyttötilin eriin on otettava huomioon erot sektorin rajaamisessa, eräissä määritelmässä ja tilastojen laatimismenetyksessä. Erojen johdosta kansantalouden tilinpidon ja tulonjakotilaston luvut esimerkiksi kotitalouksien käytettävissä olevan tulon vuosimuutoksista saattavat erota tuntuvastikin toisistaan.

Tulonjakotilaston perusjoukon muodostavat yksityiset kotitaloudet. Kansantalouden tilinpidossa kotitaloussektoriin luetaan myös ns. laitostaloudet. Vuonna 2003 kansantalouden tilinpidon aikasarjoja tarkistettiin siten, että kotitaloussektoriin luetaan myös asunto-osakeyhtiöt siltä osin kuin kotitaloudet ovat asunto-osakkeiden omistajia (eli suurimmalta osin).

Tulonjakotilaston tiedot kerätään kotitalouskohtaisesti, kun taas kansantalouden tilinpidon tuloerät saadaan summattietoina eri lähteistä. Tulonjakotilaston summatiedot jäävät pienemmiksi mm. siksi, että kotitalouksille ei voida kohdistaa osaa kuolinpesien tuloista.

Haastatteluilta kerättävien tulotietojen peittävyttä voi tulonjakotilastossa heikentää myös tietojenkeruumenetelmään liittyvä osittaiskato.

Poikkeuksellisen huomattavaa osittaiskato on korkotuloissa.

Tulonjakotilaston ja kansantalouden tilinpidon välillä on mm. seuraavia käsitteellisiä eroja: Kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämä ja sekatalo ovat laajempi käsite kuin yrittäjätulot. Tähän erään sisältyvät sekatalo vuokraustoiminnasta ja toimintaylijäämä asuntojen omistuksesta, kun taas tulonjakotilastossa vuokratulot ja laskennallinen asuntotulo omistusasunnoista luetaan omaisuustuloihin.

Kansantalouden tilinpidossa tuloiksi luetaan myös omatoimisen rakentamisen arvo (sekatalossa), tulo omaan käyttöön tuotetuista tuotteista (sekatalossa) ja vakuutusentiteettien omaisuustulo eli laskennallinen tulo henki- ja eläkevakuutuksesta (omaisuustuloissa). Menoiksi luetaan kulutusluottojen korot (omaisuusmenoissa) ja maanvuokrat.

Realisoidut veronalaiset luovutusvoitot luetaan tulonjakotilastossa omaisuustuloksi. Työsuhteoptioista saatu tulo luetaan palkkatuloksi. Sekä optioista että luovutusvoitoista maksetut verot sisältyvät maksettuihin tulonsiirtoihin. Kansantalouden tilinpidossa luovutusvoitot ja optiotulot eivät sisälly kotitalouksien tuloihin vaan ne tulkitaan hallussapitovoitoiksi. Niistä maksetut verot sen sijaan sisältyvät kotitaloussektorin maksamiin veroihin.

Maksettuihin tulonsiirtoihin luetaan kansantalouden tilinpidossa myös tulonsiirrot voittoa tavoittelemattomille yhteisöille, tulonsiirrot ulkomaille, vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut ja vapaaehtoiset maksut sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassoille. Nämä erät eivät sisälly tulonjakotilastoon.

Kansantalouden tilinpito ei sisällä kotitalouksien välisiä tulonsiirtoja. Tulonjakotilastossa ovat mukana kotitalouksien väliset saadut tulonsiirrot ja maksetuista tulonsiirroista elatusmaksut ja toistuvaisavustukset.

Maksetut tuloverot kirjataan kansantalouden tilinpidossa kassaperusteisina mutta ajoituskorjattuina ja muut välittömät verot kassaperusteisina, kun tulonjakotilastossa verotiedot kirjataan maksuunpanoperusteisina. Veronpalautusten ja jälkikannon ajoittumisessa tapahtuvat muutokset voivat aiheuttaa eroa kotitaloussektorin käytettävissä olevan tulon vuosimuutoksessa kansantalouden tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Metsänmyyntitulot ajoittuvat kansantalouden tilinpidossa hakkuuajan mukaan, kun taas tulonjakotilastossa maksun saantihetken perusteella.

8. Lisätiedot ja erityisselvitykset

Tämän julkaisun taulukot edustavat ainoastaan pientä osaa tulonjakotilaston tietokannan tietovarannosta. Tietokannassa on yksityiskohtaisten tulotietojen lisäksi runsaasti erilaista kotitaloutta tai kotitalouden jäseniä koskevaa taustatietoa. Lisäksi tietokanta sisältää tietoja mm. asumis- ja päivähoitomenoista ja velkaantumisesta. Tietokanta tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet erilaisen selvitysten ja tutkimusten tekoon.

Lisätietoja antavat:

Pekka Ruotsalainen

puh. (09) 1734 2610

Airi Pajunen

puh. (09) 1734 3408

Sähköposti:

toimeentulo.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

Tulonjakotilaston internet-sivut:

<http://tilastokeskus.fi/tulonjakotilasto>

Sammandrag

Inkomstfördelningsstatistiken ger uppgifter om hushållens och de yrkesverksammas inkomster, vad inkomster består av och hur de fördelas. Inkomststatistiken för år 2003 bygger på ett urval av 11 200 hushåll. Primärmaterialet har samlats in genom intervjuer och ur administrativa register. Begreppen och definitioner i statistiken är till

väsentliga delar desamma som i förra årens publikationer.

Uppgifterna om Landskapet Åland följer i tabellerna efter storområdena. I denna publikation är det Statistikcentralen som står för Ålandsmaterialiet.

Inkomstskillnaderna ökade år 2003

Medeltalet för hushållens disponibla inkomster var 30 995 euro och medianen 26 190 euro år 2003. Reellt sett ökade genomsnittsinkomsten med 3,4 procent och medianinkomsten med 2,8 procent från året innan. Hushållens genomsnittliga löneinkomster var 23 062 euro och företagarinkomsterna 2 199 euro per hushåll. Hushållens löneinkomster ökade reellt med i medeltal en procent, medan företagarinkomsterna år 2003 minskade med 2,3 procent jämfört med året innan. Hushållens kapitalinkomster uppgick i medeltal till 5 593 euro, vilket är reellt sett 10,9 procent mer än år 2002.

De erhållna inkomstöverföringarna var i medeltal 10 108 euro per hushåll, vilket är reellt sett 3,1 procent mer än år 2002. I medeltal betalade hushållen 9 967 euro i skatter och avgifter av skattenatur, vilket är 0,3 procent mer än år 2002. Andelen betalade inkomstöverföringar av bruttointkomsterna var 24,3 procent, dvs. en minskning från föregående år med 0,4 procentenheter.

Det fanns totalt 2 405 000 hushåll i Finland år 2003. Av dessa utgjorde 1 253 600 löntagarehushåll och 184 500 företagarhushåll. Antalet yrkesverksamma hushåll var totalt 1 438 100, vilket var 60 procent av alla hushåll. År 2003 var antalet icke-yrkesverksamma hushåll – pensionärer, arbetslösa, studerande och personer som sköter sitt eget hushåll – totalt 966 800, dvs. 40 procent av alla hushåll.

År 2003 ökade inkomstskillnaderna något jämfört med föregående år. Värdet på den Gini-koefficient som mäter skillnaderna i de disponibla inkomsterna var 0,258, medan värdet året innan var 0,255.

De personer som bodde i företagarhushåll hade en bättre inkomstutveckling än genomsnittet. Deras realinkomster ökade år 2003 med drygt 10 procent jämfört med föregående år. Mätt med median var inkomstökningen omkring åtta procent. I löntagarehushållen ökade genomsnittsin-

komsten reellt sett med omkring två och en halv procent och medianinkomsten med omkring tre procent. Genomsnittsinkomsten bland pensionärshushållen ökade med omkring två och en halv procent, mätt med medianinkomsten var inkomstökningen drygt en och en halv procent.

Inkomstutvecklingen bland de högre inkomstgrupperna har under de senaste åren varit bättre än bland grupperna med lägre inkomster och medelinkomster. Under perioden 1995–2003 har medelinkomsten för den högsta inkomstdecilen reellt sett ökat med i medeltal 4,6 procent per år, då motsvarande siffra i den lägsta inkomstdecilen var bara 1,2 procent.

År 2003 uppgick antalet lågavlönade personer i Finland till omkring 574 500, dvs. 11,2 procent av befolkningen. Dessa hushålls inkomster var lägre än den relativa fattigdomsgränsen (60 procent av medianen för den disponibla ekvivalentsinkomsten). År 2002 var 11,0 procent av befolkningen lågavlönade. Fattigdomsgraden har under de fem senaste åren ökat med drygt en procentenhet, dvs. med omkring 80 000 personer. Den relativa fattigdomsriskens störst i åldersgruppen 16–24 år. År 2003 var nästan var fjärde 16–24-åring enligt definitionen låginkomsttagare. I åldersgruppen 50–64-åringar fanns det minsta antalet låginkomsttagare. Av de personer som fyllt 65 år utgjorde låginkomsttagarna 11 procent, vilket inte avvek från den genomsnittliga fattigdomsgraden för befolkningen. Av barn under 18 år var 11,9 procent inplacerade bland låginkomsthushåll år 2003. Bland de socioekonomiska grupperna fanns det relativt sett flest lågavlönade personer i studerandehushåll (65 %) och hushåll med arbetslösa (55 %). Det lägsta antalet lågavlönade fanns i löntagarehushåll (4%), men på grund av löntagargruppen är så stor är deras andel av alla lågavlönade nästan en femtedel.

Hur allmänt det var med låga inkomster varierade också efter livsskede. År 2003 var andelen

lågavlönade personer i genomsnitt högre bland de personer som bodde ensamma och i ensamförsörjarfamiljer. Andelen låginkomsttagare bland de personer som bor ensamma har varit synnerligen stabil fr.o.m. början av 1990-talet. Däremot har andelen låginkomsttagare i barnfa-

miljer (både ensamförsörjare och de som bor i barnfamiljer med två vårdnadshavare) ökat med det dubbla jämfört med början av 1990-talet.

Löneskillnaderna mellan heltidsanställda löntagare oförändrade

Medianen för årslönen för heltidsanställda löntagare var 27 100 euro år 2003. Reellt sett var detta 2,0 procent mer än år 2002. Männens medianlön var 30 600 euro och kvinnornas medianlön 24 500 euro. Männens medianlöner per år steg reellt sett med 3,1 procent, de kvinnliga löntagarnas medianlön steg med 3,5 procent. Kvinnornas medianlönsandel var 79,9 procent av männens medianlön år 2003. Mätt med medeltalet var den motsvarande andelen 77,0 procent.

Löneinkomstskillnaderna bland heltidsanställda löntagare var år 2003 på samma nivå som året innan. Både den högsta och den lägsta löneinkomstdecilen ökade sin andel av lönerna något och också andra nyckeltal i lönespridningen avslöjar att inkomstskillnaderna varit oförändrade eller minskat något. Löneskillnaderna var dock fortfarande betydligt större bland männen än bland kvinnorna.

Summary

This publication describes the level, formation, and distribution of income among households and the economically active population in 2003. The data are based on a sample of 11,200 households. Interviews and administrative records were used in primary data collection. The con-

cepts and definitions used are much the same as in the previous publications.

The data of the Autonomous Territory of Åland Islands are placed after the data of the provinces. The data on Åland in this publication have been compiled by Statistics Finland.

Income differentials grew in 2003

In 2003, the average disposable income of households amounted to EUR 30,995, while their median income was EUR 26,190. In real terms, the average income rose by 3.4 per cent and the median income by 2.8 per cent from the year before. The average earnings amounted to EUR 23,062 and entrepreneurial income to EUR 2,199 per household. In real terms, households' earnings increased by one per cent, on average, and entrepreneurial income fell by 2.3 per cent in 2003 when compared with the year before. Households received EUR 5,593 of property income, on average, which is 10.9 per cent more in real terms than in the year 2002.

The average amount of current transfers received by households was EUR 10,108, which was in real terms 3.1 per cent more than in 2002. On average, households paid EUR 9,967 in taxes and similar revenues in 2003, which was 0.3 per cent more than in 2002. The proportion of current transfers paid of gross income was 24.3 per cent, down by 0.4 per cent from the previous year.

There were altogether 2,405,000 households in Finland in 2003. Of these, 1,253,600 were employee households while 184,500 were entrepreneur households. The total number of economically active households was 1,438,000, which was 60 per cent of all households. The total number of economically inactive households – pensioners, unemployed, students and persons performing domestic work – was 966,800, or 40 per cent of all households in 2003.

In 2003 income differentials grew slightly compared with the previous year. The value of the Gini index, which measures the differences in disposable income, was 0.258 in 2003, whereas one year before it stood at 0.255.

Income development was better than average among those living in entrepreneur households, whose real income increased by good ten four per cent in 2003 from the previous year. Mea-

sured by median income, growth was around eight per cent. The average income of employee households grew by approximately two and a half per cent in real terms and their median income by around three per cent. The average income of pensioner households grew by about two and a half per cent in 2003, and measured by median income, it increased by good one and a half per cent.

In recent years income development has been better in the highest income receiver decile than in the lowest and medium income deciles. From 1998 to 2003 the average income of the highest income receiver decile grew per year in real terms by 4.6 per cent, on average, whereas the corresponding percentage for the lowest income receiver decile was just 1.2 per cent.

Altogether 574,000 persons, or 11.2 per cent of the population, were classified as low-income recipients in 2003. The income of their households was below the relative poverty line (60% of the median of equivalent disposable income). In 2002, the proportion of low-income recipients was 11.0 per cent of the population. The proportion of low-income recipients has increased by good one percentage point, or around 80,000 persons, in the last five years. In relative terms, the low-income risk is the highest for the age group of 16 to 24-year-olds. In 2003 nearly every fourth person aged 16 to 24 was a low-income earner according to the definition. The number of low-income recipients was smallest among people aged 50 to 64. Of those aged 65 or over, 11 per cent were low-income earners, which did not differ from the average low-income rate of the population. In all, 11.9 per cent of children aged under 18 were living in low-income households in 2003. Among socio-economic groups, the number of low-income recipients was the highest for those living in student households (65%) and unemployed households (55%). The number of low-income recipients was the lowest

in employee households (4%), but due to the large size of the employee group their proportion was one fifth of all low-income recipients.

The reasons for the generality of low-income earners also varied by stage in life. In 2003 the proportion of low-income recipients was larger than average among those living alone and in sin-

gle-parent families. Among singles low-income earning has stayed fairly steady since the early 1990s. In contrast, the proportion of low-income recipients living in families with children (both those living in single-parent and two-parent families) has doubled compared with the early 1990s.

Pay differentials of full-time employees unchanged

The median annual wages and salaries of full-time employees amounted to EUR 27,100 in 2003. In real terms, this was 2.0 per cent more than in 2002. Men's median pay was EUR 30,600 and women's EUR 24,500. In real terms, the median annual wages and salaries of men grew by 3.1 per cent and those of women by 3.5 per cent. The median pay of women was about 79.9 per cent of that of men in 2003. Calculated with average wages and salaries, the corresponding percentage was 77.0.

Pay differentials among employees in full-time employment stayed at the previous year's level in 2003. Both the highest and lowest income receiver deciles raised slightly their proportion of wages and salaries. Other parameters on pay distribution indicate that growth in pay differentials had remained unchanged or contracted slightly. However, income differentials were still considerably larger among men than women.

*Kotitalouskohtaiset taulukot
Hushållstabeller
Household tables*

1. **Kotitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen pääryhmän mukaan 2003.**
Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk huvudgrupp 2003.
Household income: structure by socio-economic main group 2003.

Kokonaisarvo – Totalvärde – Total value, 1 000 000 €

	Palkansaajat Löntagare Employees	Yrittäjät Företagare Employers and own-account workers	Ammatissa toimimattomat icke yrkesverksamma Economically inactive	Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	5 588	2 297	3 315	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	1 253,6	184,5	966,8	2 405,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,48	2,94	1,55	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,81	2,05	1,44	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,67	0,88	0,11	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,64	1,84	1,26	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,47	1,64	0,05	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	50 429,2	3 365,5	1 669,8	55 464,4
joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	678,3	149,2	6,0	833,5
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	869,1	3 890,9	528,7	5 288,7
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	108,9	869,8	78,8	1 057,5
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	214,0	423,4	326,3	963,7
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagaverksamhet – From other industries	546,2	2 597,7	123,7	3 267,5
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	5 334,9	4 393,1	3 722,4	13 450,4
3.1 Korot – Räntor – Interest income	142,9	64,6	148,5	356,0
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	948,9	2 800,2	399,3	4 148,5
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	258,8	313,9	242,2	815,0
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner-occupied dwellings	3 202,5	740,7	2 186,2	6 129,4
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	665,6	392,5	396,3	1 454,4
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	116,1	81,1	349,9	547,2
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	56 633,2	11 649,5	5 920,8	74 203,6
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	6 452,0	1 094,0	16 763,2	24 309,2
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 727,6	338,6	11 116,6	13 182,7
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	377,7	93,6	2 123,7	2 595,0
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	1 474,0	226,8	1 073,1	2 773,9
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	2 340,8	383,9	2 019,7	4 744,4
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	531,9	51,1	430,1	1 013,1
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	63 085,3	12 743,5	22 684,0	98 512,8
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	16 920,1	3 309,8	3 740,6	23 970,6
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	5 506,7	1 776,3	997,8	8 280,8
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	8 101,7	1 187,6	2 363,6	11 652,9
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	3 311,7	345,9	379,2	4 036,8
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	46 165,2	9 433,7	18 943,4	74 542,2
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	59 820,4	11 998,1	20 373,9	92 192,4
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	42 900,3	8 688,4	16 633,3	68 222,0
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskatningen – Income subject to state taxation	57 466,6	11 356,5	18 289,6	87 112,7

2. Kotitalouksien tulojen rakenne desiiliryhmittäin 2003. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.
Hushållens inkomststruktur i decilgrupper 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Household income: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.

Keskisarvo – Medeltal – Mean, €	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	1 106	892	923	967	985	1 022	1 058	1 130	1 359	1 758	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	305,1	270,8	250,8	235,0	218,5	223,1	218,9	215,1	232,8	234,9	2 405,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållens medelstorlek – Average size of households	1,69	1,90	2,05	2,19	2,35	2,31	2,35	2,39	2,21	2,19	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,31	1,43	1,55	1,66	1,79	1,77	1,84	1,93	1,84	1,88	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,38	0,47	0,50	0,53	0,57	0,54	0,51	0,46	0,37	0,31	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsen- heter i medeltal – Average number of consumption units	1,28	1,38	1,45	1,52	1,59	1,57	1,59	1,63	1,55	1,55	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksam- ma i medeltal – Average number of economically active household members	0,26	0,38	0,54	0,72	0,98	1,06	1,25	1,40	1,44	1,49	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	2 809	5 914	9 161	14 129	19 584	23 949	30 273	35 988	42 503	57 491	23 062
joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	13	13	32	66	81	158	234	383	583	2 045	347
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	409	564	940	960	1 931	1 655	1 917	2 692	3 395	8 384	2 199
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	85	167	295	264	463	431	624	635	594	1 029	440
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	21	12	105	108	156	258	249	485	625	2 156	401
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagarverksamhet – From other industries	303	386	541	589	1 312	966	1 044	1 573	2 175	5 199	1 359
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	753	1 332	2 198	2 655	3 250	3 363	4 119	4 754	5 993	29 400	5 593
3.1 Korot – Räntor – Interest income	27	44	71	97	107	109	144	109	197	625	148
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	26	53	80	133	157	214	295	573	842	15 366	1 725
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	43	23	69	76	194	149	232	291	425	2 012	339
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	613	1 117	1 871	2 205	2 477	2 661	3 078	3 315	3 750	5 356	2 549
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	26	34	32	52	125	76	185	284	445	4 970	605
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersätningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	19	61	75	93	190	155	184	182	333	1 070	228

(2. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	3 971	7 810	12 300	17 744	24 765	28 967	36 310	43 434	51 891	95 276	30 854
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	8 500	11 244	11 626	11 923	10 723	10 733	9 321	9 156	8 477	9 505	10 108
5.1 Ansoeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 355	4 507	5 757	7 361	6 342	6 738	5 884	5 719	5 688	6 999	5 481
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	1 584	2 189	1 678	1 293	806	702	446	611	502	491	1 079
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsformåner – Other social security benefits	810	1 147	1 253	1 040	1 343	1 362	1 505	1 148	1 097	973	1 153
5.4 Sosiaalivastukset – Socialbidrag – Social assistance allowances	4 412	2 966	2 494	1 817	1 760	1 443	1 140	1 215	788	602	1 973
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	339	435	444	411	471	488	346	462	402	440	421
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	12 471	19 053	23 926	29 667	35 488	39 699	45 631	52 590	60 368	104 781	40 962
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	1 279	2 575	3 815	5 739	7 477	9 047	11 054	13 320	16 741	32 968	9 967
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	92	277	563	1 104	1 707	2 257	3 047	4 095	5 811	17 030	3 443
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	920	1 803	2 495	3 554	4 350	5 059	5 919	6 773	8 013	11 605	4 845
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	267	496	757	1 081	1 419	1 730	2 088	2 452	2 918	4 333	1 679
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	11 193	16 478	20 111	23 928	28 011	30 652	34 576	39 270	43 627	71 813	30 995
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	11 785	17 796	21 922	27 332	32 945	36 970	42 493	49 245	56 583	99 384	38 334
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	10 507	15 221	18 108	21 593	25 468	27 923	31 439	35 926	39 842	66 416	28 367
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	9 049	15 398	19 781	25 686	31 196	35 357	41 009	47 436	55 021	95 759	36 222

3. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2003. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen perusteella. Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens disponibla inkomst 2003.
Household income: structure by brackets ordered according to households' disposable income 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income, €											Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	– 6 999	7 000 – 10 999	11 000 – 14 999	15 000 – 19 999	20 000 – 24 999	25 000 – 29 999	30 000 – 39 999	40 000 – 49 999	50 000 – 59 999	60 000 – 74 999	75 000 –	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	199	468	721	966	1 133	1 140	2 143	1 788	1 159	809	674	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1 000	43,9	182,7	299,8	315,6	304,3	254,1	404,5	286,9	159,9	88,7	64,7	2 405,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,08	1,05	1,14	1,46	1,85	2,18	2,63	3,06	3,24	3,51	3,28	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,05	1,03	1,09	1,31	1,57	1,78	1,97	2,15	2,28	2,35	2,32	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,04	0,03	0,06	0,15	0,28	0,40	0,66	0,92	0,95	1,16	0,96	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtions-enheter i medeltal – Average number of consumption units	1,04	1,02	1,06	1,21	1,38	1,52	1,71	1,89	1,98	2,09	2,01	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,18	0,13	0,23	0,48	0,63	0,85	1,24	1,65	1,78	1,85	1,78	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	1 122	1 634	3 345	9 061	13 247	17 642	27 904	42 264	53 346	66 054	76 402	23 062
joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	0	2	8	24	45	88	248	427	956	1 396	4 440	347
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	149	198	211	389	671	1 352	2 231	3 780	5 108	7 200	16 541	2 199
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	44	26	39	87	155	254	472	851	1 119	1 684	2 114	440
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	18	16	19	7	93	169	276	652	1 134	1 396	4 285	401
2.3 Muusta yrittäjätöiminnasta – Av annan företagar verksamhet – From other industries	87	157	153	296	423	929	1 483	2 278	2 855	4 121	10 141	1 359
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	309	698	1 478	1 928	2 557	3 322	4 013	5 414	7 837	12 541	78 774	5 593
3.1 Korot – Räntor – Interest income	29	31	59	62	109	107	134	140	236	345	1 370	148
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	11	16	54	67	120	159	355	592	1 338	3 361	49 573	1 725
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	6	14	47	80	90	197	303	363	509	1 030	4 579	339
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owneroccupied dwellings	257	609	1 218	1 586	1 990	2 440	2 776	3 678	4 735	5 862	7 128	2 549
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	1	11	17	38	124	184	244	380	687	1 588	13 796	605

(3. jatk. - forts. - cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income, €											Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
	- 6 999 10 999	7 000 – 14 999	11 000 – 19 999	15 000 – 24 999	20 000 – 29 999	25 000 – 39 999	30 000 – 39 999	40 000 – 49 999	50 000 – 59 999	60 000 – 74 999	75 000 –	
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurance	6	18	83	95	123	234	201	262	333	355	2 328	228
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	1 580	2 531	5 034	11 378	16 475	22 317	34 148	51 458	66 291	85 795	171 717	30 854
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	3 696	7 866	9 829	10 071	11 576	12 677	11 326	8 469	8 855	8 397	10 357	10 108
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	13	1 998	5 505	5 847	6 738	7 513	6 467	4 259	4 576	4 084	6 664	5 481
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	219	2 155	1 744	1 248	1 334	999	715	571	507	596	434	1 079
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	82	583	568	741	1 062	1 638	1 804	1 456	1 393	974	986	1 153
5.4 Sosiaaliavustukset – Socialbidrag – Social assistance allowances	3 030	2 879	1 628	1 767	1 977	2 036	1 938	1 797	1 976	2 160	1 760	1 973
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	351	250	385	466	464	491	402	387	404	583	514	421
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	5 276	10 397	14 863	21 449	28 051	34 994	45 475	59 927	75 147	94 193	182 073	40 962
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	381	932	1 923	3 896	5 593	7 504	10 678	15 313	20 926	28 076	59 089	9 967
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	11	22	170	720	1 233	1 832	2 900	4 793	7 723	11 733	36 090	3 443
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	273	717	1 417	2 458	3 333	4 333	5 776	7 663	9 653	11 884	16 423	4 845
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	97	192	335	718	1 027	1 340	2 002	2 857	3 549	4 458	6 576	1 679
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	4 896	9 465	12 941	17 553	22 458	27 490	34 796	44 614	54 221	66 117	122 985	30 995
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	4 916	9 701	13 511	19 724	25 961	32 484	42 658	56 209	70 365	88 319	174 931	38 334
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	4 538	8 770	11 588	15 828	20 368	24 979	31 979	40 896	49 439	60 244	115 842	28 367
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	3 410	7 754	11 881	18 214	24 243	30 611	40 812	53 905	67 589	84 666	166 908	36 222

4. Kotitalouksien tulojen rakenne tuloluokittain 2003. Tuloluokat on muodostettu kotitalouksien bruttotulojen perusteella.
Hushållens inkomststruktur i inkomstklasser efter hushållens bruttoinkomst 2003.
Household income: structure by brackets ordered according to households' gross income 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income, €											Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	- 7 999 12 999	8 000 – 17 999	13 000 – 24 999	18 000 – 29 999	25 000 – 31 999	32 000 – 41 999	42 000 – 51 999	52 000 – 64 999	65 000 – 79 999	80 000 – 99 999	100 000 –	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	217	540	688	1 057	1 160	1 576	1 510	1 570	1 177	855	850	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1 000	51,4	222,1	273,5	316,3	303,5	334,8	283,2	264,1	167,8	101,4	86,7	2 405,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of house- holds	1,07	1,06	1,23	1,60	1,90	2,27	2,64	2,98	3,17	3,30	3,18	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medel- tal – Average number of adults	1,04	1,03	1,15	1,40	1,58	1,80	1,96	2,13	2,24	2,26	2,24	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,03	0,03	0,07	0,20	0,32	0,47	0,68	0,85	0,93	1,04	0,94	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,03	1,02	1,10	1,27	1,40	1,56	1,71	1,86	1,95	2,00	1,95	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,16	0,11	0,21	0,47	0,66	0,96	1,30	1,64	1,78	1,81	1,77	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	1 050	1 359	3 019	7 907	12 938	19 899	29 350	40 883	51 418	64 039	80 269	23 062
joista: luontoisedut ja työsuhte- optiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	0	2	9	23	38	96	246	396	618	1 424	4 117	347
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	171	139	219	482	865	1 626	2 643	3 558	4 960	6 135	12 537	2 199
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	37	17	50	108	195	373	586	848	987	1 344	1 481	440
2.2 Metsätaloudesta – Av skogs- bruk – From forestry	16	11	21	31	160	191	480	794	863	1 186	2 554	401
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagar verksam- het – From other industries	119	112	149	343	510	1 062	1 577	1 916	3 110	3 605	8 502	1 359
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	286	878	1 635	2 029	2 706	3 424	4 244	5 187	7 378	10 024	61 782	5 593
3.1 Korot – Räntor – Interest income	25	41	59	67	122	119	119	153	181	286	1 127	148
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	9	25	51	78	121	189	414	539	1 249	2 124	38 275	1 725
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	5	19	45	88	103	211	360	314	555	758	3 619	339
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owneroccupied dwellings	239	760	1 370	1 662	2 074	2 478	2 911	3 460	4 590	5 158	6 422	2 549
3.5 Myyntivoitot – Realisations- vinst – Realised capital gains	1	9	17	44	130	224	198	487	529	1 386	10 440	605

(4. jatk. - forts. - cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income, €											Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All house- holds
	- 7 999 12 999	8 000 – 17 999	13 000 – 24 999	18 000 – 31 999	25 000 – 31 999	32 000 – 41 999	42 000 – 51 999	52 000 – 64 999	65 000 – 79 999	80 000 – 99 999	100 000 –	
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	7	24	93	90	156	203	241	234	274	312	1 899	228
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	1 507	2 377	4 873	10 418	16 509	24 948	36 237	49 629	63 755	80 198	154 588	30 854
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	4 082	8 497	10 486	11 243	11 881	11 869	10 609	8 575	7 872	8 057	9 221	10 108
5.1 Ansieläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	87	2 459	5 735	6 436	7 041	7 107	6 021	4 565	3 914	4 227	5 930	5 481
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	727	2 478	1 780	1 371	1 235	691	687	568	384	475	272	1 079
5.3 Muut sosiaaliturvaukset – Övriga socialskyddsformåner – Other social security benefits	108	447	663	850	1 122	1 743	1 800	1 388	1 392	967	998	1 153
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	2 759	2 787	1 885	2 046	2 012	1 874	1 713	1 769	1 784	1 884	1 610	1 973
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	400	326	423	540	471	454	388	285	398	504	410	421
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	5 588	10 874	15 359	21 661	28 391	36 817	46 846	58 204	71 628	88 255	163 809	40 962
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	312	870	1 871	3 611	5 534	8 016	11 095	14 741	19 615	26 116	54 985	9 967
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	10	20	133	573	1 139	1 954	3 055	4 554	6 889	10 538	31 899	3 443
7.2 Kunnallisvero – Kommunal-skatt – Municipal tax	221	691	1 423	2 384	3 385	4 592	5 942	7 400	9 262	11 392	16 525	4 845
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	81	158	316	654	1 010	1 470	2 099	2 787	3 465	4 187	6 561	1 679
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	5 277	10 004	13 488	18 049	22 856	28 801	35 751	43 463	52 012	62 139	108 823	30 995
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	5 261	9 971	13 844	19 848	26 253	34 273	43 907	54 711	67 018	83 043	157 376	38 334
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	4 951	9 101	11 972	16 236	20 718	26 257	32 812	39 971	47 403	56 926	102 390	28 367
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	3 542	7 894	12 063	18 054	24 383	32 575	41 901	52 586	64 571	79 307	152 529	36 222

5. Kottitalouksien tulojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2003.
Hushållens inkomststruktur efter socioekonomisk ställning 2003.
Household income: structure by socio-economic group 2003.

Keskisarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimitenhenkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	Alemmat toimitenhenkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	Työntekijät Arbetare Workers	Maatalousyrittäjät Jordsbruksföretagare Employers and own-account workers in agriculture	Muut yrittäjät Övriga företagare Other employers and own-account workers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unemployed	Muut Övriga Others	Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	2 008	1 705	1 875	942	1 355	2 397	467	451	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	367,1	421,8	464,7	48,3	136,2	713,6	129,0	124,2	2 405,0
Kotitalouden keskimääräinen koko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,67	2,34	2,46	3,33	2,80	1,48	1,70	1,75	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,88	1,73	1,83	2,34	1,95	1,46	1,36	1,38	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,78	0,61	0,63	0,99	0,85	0,02	0,34	0,37	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,71	1,58	1,63	2,03	1,77	1,24	1,30	1,31	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,56	1,43	1,45	1,78	1,59	0,05	0,05	0,04	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	57 702	33 959	32 108	8 181	21 803	994	2 616	5 015	23 062
joista: luontoisedut ja työsuhteoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	1 401	320	62	53	1 076	6	8	8	347
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	839	673	597	30 116	17 886	685	192	119	2 199
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	65	66	123	17 395	220	99	24	41	440
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	156	193	162	7 811	339	440	82	13	401
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagarsamhet – From other industries	618	414	311	4 910	17 326	146	86	65	1 359
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	6 551	3 900	2 764	8 457	29 247	4 748	1 779	844	5 593
3.1 Korot – Räntor – Interest income	223	82	56	328	358	188	78	34	148
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	1 402	866	148	1 595	19 988	494	148	223	1 725
3.3 Vuokratulot – Hyresinkomster – Rental income	415	152	92	580	2 099	307	127	56	339
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owneroccupied dwellings	3 292	2 325	2 180	4 729	3 761	2 787	1 127	421	2 549
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	1 109	355	234	927	2 552	506	215	59	605

(5. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimi- henkilöt Högre tjänstemän Upper- level salaried employees	Alemmat toimi- henkilöt Lägre tjänstemän Lower- level salaried employees	Työntekijät Arbetare Workers	Maatalous- yrittäjät Jordsbruksfö- retagare Employers and own- account wor- kers in agri- culture	Muut yrittäjät Övriga företagare Other employers and own- account wor- kers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unemployed	Muut Övriga Others	Kaikki kotita- loudet Samtliga hushåll All house- holds
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	111	120	54	299	489	466	83	52	228
4 Tuotantotekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	65 092	38 533	35 469	46 754	68 936	6 427	4 587	5 978	30 854
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	5 135	4 845	5 430	6 898	5 585	19 474	12 813	9 772	10 108
5.1 Ansioeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 564	1 444	1 171	2 008	1 774	15 356	831	412	5 481
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	277	214	400	1 295	228	2 803	450	528	1 079
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	1 081	1 056	1 359	1 155	1 256	572	3 852	1 352	1 153
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	1 628	1 720	2 189	2 304	2 001	403	7 358	6 302	1 973
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	584	410	311	137	326	339	322	1 178	421
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	70 227	43 378	40 899	53 652	74 520	25 901	17 400	15 750	40 962
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	21 634	10 687	9 618	10 346	20 627	4 509	2 378	1 739	9 967
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	8 509	3 021	2 385	4 506	11 441	1 318	278	170	3 443
7.2 Kunnallisvero – Kommunal-skatt – Municipal tax	9 374	5 419	5 110	4 459	7 137	2 787	1 743	1 207	4 845
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	3 751	2 247	2 123	1 381	2 049	404	357	361	1 679
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	48 593	32 691	31 280	43 306	53 894	21 392	15 022	14 011	30 995
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	66 895	41 016	38 649	48 893	70 736	22 988	16 144	15 191	38 334
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	45 261	30 329	29 030	38 548	50 110	18 479	13 766	13 452	28 367
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	64 584	39 195	37 063	42 363	68 341	21 541	12 389	10 624	36 222

6. Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2003. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan.
Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2003. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma.
Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult		Ammatissa toimiva yksinhuoltaja, 1 lapsi Yrkesverksamma ensamförsörjare, 1 barn Economically active singleparent, 1 child	2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults			2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 children	
	Ammatissa toimimaton Icke yrkesverksam Economically inactive	Ammatissa toimiva Yrkesverksam Economically active		Ei ammatissa toimivia Inga yrkesverksamma Economically inactive	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economically active	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economically active
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	1 298	1 043	121	1 429	1 054	1 613	280	663
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	551,6	360,4	33,1	300,1	203,2	276,9	49,9	101,3
Kotitalouden keskimääräinen koko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	–	–	1,00	–	–	–	1,00	1,00
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,38	1,50	1,50	1,50	1,84	1,86
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	–	1,00	1,00	–	1,00	2,00	1,00	2,00
1 Palkat – Löner – Wages and salaries	699	24 122	26 073	1 451	24 849	48 492	28 724	50 590
joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	1	286	258	4	356	847	420	761
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	190	1 151	996	855	2 331	4 205	2 715	4 020
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	27	134	36	148	259	538	378	951
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	126	120	18	568	427	369	167	454
2.3 Muusta yrittäjätöinnistä – Av annan företagarverksamhet – From other industries	37	897	942	139	1 645	3 297	2 171	2 615
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	2 895	3 758	2 396	5 460	5 963	6 053	6 831	6 470
3.1 Korot – Räntor – Interest income	105	88	46	226	179	167	61	314
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	342	1 424	414	567	1 200	1 851	3 217	2 057
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalties – Rents and royalties	136	164	194	440	291	431	345	484
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner-occupied dwellings	1 698	1 455	1 553	3 277	2 805	2 756	2 185	3 239
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	343	572	163	490	1 019	608	853	319

(6. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult		Ammatissa toimiva yksinhuoltaja, 1 lapsi Yrkesverksamma en-samförsörjare, 1 barn Economically active single-parent, 1 child	2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults			2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 children	
	Ammatissa toimaton Icke yrkesverksam Economically inactive	Ammatissa toimiva Yrkesverksam Economically active		Ei ammatissa toimivia Inga yrkesverksamma Economically inactive	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economically active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economical-ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkesverksam 1 economical-ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkesverksamma 2 economical-ly active
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	272	54	25	460	469	240	169	58
4 Tuotannon- ja palvelustehtävien tulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	3 784	29 031	29 465	7 765	33 142	58 749	38 270	61 080
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	12 445	1 741	4 164	24 822	12 307	1 984	10 562	3 193
5.1 Ansoeläkkeet – Försäkringspensioner – Occupational pensions	8 006	523	284	19 026	7 396	729	1 439	129
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	1 880	152	242	2 845	685	91	226	109
5.3 Muut sosiaaliturvavaroitukset – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	578	368	449	1 167	2 230	569	4 806	999
5.4 Sosiaalivastuut – Socialbidrag – Social assistance allowances	1 554	420	2 110	1 379	1 588	292	3 394	1 548
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	427	278	1 079	405	408	303	696	408
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	16 228	30 773	33 628	32 587	45 449	60 734	48 832	64 273
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	2 420	8 490	8 511	5 772	11 311	17 243	12 300	17 685
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	636	3 007	2 753	1 560	3 855	6 049	4 299	6 025
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	1 552	3 849	4 113	3 673	5 658	7 995	5 865	8 286
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	232	1 634	1 645	538	1 797	3 200	2 136	3 374
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	13 808	22 283	25 117	26 815	34 139	43 490	36 532	46 588
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	14 383	29 249	32 076	29 185	42 610	57 937	46 575	60 976
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	11 962	20 759	23 564	23 413	31 299	40 694	34 275	43 292
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	12 661	28 548	28 729	27 400	41 022	57 174	44 246	58 763

(6. jatk. – forts. – cont.)

(6. jatk. – forts. – cont.)

Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä kotitaloustyypeissä 2003. Kotitaloudet on luokiteltu aikuisten, lasten ja ammatissa toimivien lukumäärän mukaan.

Hushållens inkomststruktur i olika hushållstyper 2003. Hushållen har klassificerats efter antalet vuxna, barn och yrkesverksamma. Household income: structure by household type according to number of adults, children and economically active persons in household 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children		2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children		3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults			Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All household
	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	3 ammatissa toimivaa 3 yrkes- verksamma 3 economical- ly active	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervju – Number of households interviewed	316	816	147	325	224	345	122	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	55,0	115,9	26,5	43,6	29,9	41,2	14,5	2 405,0
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medeltorlek – Average size of households	4,00	4,00	5,00	5,00	3,00	3,00	3,00	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	3,00	3,00	3,00	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	2,00	2,00	3,00	3,00	–	–	–	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtion- senheter i medeltal – Average number of consumption units	2,15	2,18	2,46	2,54	2,00	2,00	2,00	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverk- samma i medeltal – Average number of economically active hou- sehold members	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	3,00	0,91
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	29 574	52 535	30 829	51 961	22 145	50 418	55 031	23 062
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	1 690	4 267	2 812	5 583	4 851	7 916	7 084	2 199
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	252	1 037	174	1 380	1 599	2 200	2 376	440
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	88	659	181	421	2 270	2 096	1 416	401
2.3 Muusta yrittäjätöiminnasta – Av annan företagarkerksamhet – From other industries	1 350	2 571	2 456	3 782	981	3 620	3 292	1 359
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	8 538	7 454	6 064	7 989	5 718	20 365	9 199	5 593
3.1 Korot – Räntor – Interest income	157	98	149	170	321	166	303	148
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	1 645	2 256	2 360	2 332	823	12 613	2 451	1 725
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	1 920	274	195	264	551	1 438	525	339
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	2 496	3 849	2 779	4 178	3 552	4 521	4 842	2 549
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	2 292	930	578	1 032	283	1 451	827	605
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	29	48	4	15	187	176	250	228
4 Tuotannon tekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	39 803	64 256	39 705	65 534	32 713	78 699	71 315	30 854

(6. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children		2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children		3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults			Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All household
	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	1 ammatissa toimiva 1 yrkes- verksam 1 economical- ly active	2 ammatissa toimivaa 2 yrkes- verksamma 2 economical- ly active	3 ammatissa toimivaa 3 yrkes- verksamma 3 economical- ly active	
5 Saadut tulonsiirrot – Erhålha transfereringar – Current transfers received	12 241	4 690	12 532	6 384	17 663	4 856	2 181	10 108
5.1 Ansoeläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	1 129	258	470	75	10 633	1 857	505	5 481
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	370	134	310	156	3 203	752	145	1 079
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsförmåner – Other social security benefits	4 309	873	3 520	895	1 750	1 143	825	1 153
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	5 779	2 935	7 448	4 745	1 985	1 000	636	1 973
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	655	489	783	514	92	105	70	421
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	52 044	68 946	52 236	71 919	50 377	83 555	73 496	40 962
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	12 769	18 626	12 550	19 098	10 607	23 272	18 070	9 967
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	4 723	6 565	4 336	6 899	3 371	10 321	5 709	3 443
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	5 980	8 608	6 093	8 733	5 492	8 875	8 769	4 845
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	2 067	3 453	2 121	3 466	1 745	4 077	3 592	1 679
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	39 274	50 320	39 687	52 821	39 769	60 283	55 426	30 995
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	49 366	65 063	49 432	67 722	46 815	79 028	68 654	38 334
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	36 597	46 437	36 883	48 625	36 208	55 756	50 583	28 367
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga in- komster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	45 591	61 609	43 999	62 712	44 032	76 990	67 668	36 222

7. Kotitalouksien tulojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2003.
Hushållens inkomststruktur efter hushållens livsfas 2003.
Household income: structure by stage of life cycle 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksin- huoltaja- taloudet Ensamför- sörjar hus- håll Single- parent house- holds	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total
	- 34	35–64	65–			-34	35–64	65–	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	646	1 083	612	2 341	308	600	2 267	911	3 778
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	224,3	373,4	314,3	912,1	81,5	158,0	363,9	191,8	713,7
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstor- lek – Average size of households	1,00	1,00	1,00	1,00	2,55	2,00	2,00	2,00	2,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	–	–	–	–	1,55	–	–	–	–
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionseenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,00	1,00	1,55	1,50	1,50	1,50	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active house- hold members	0,60	0,60	–	0,40	0,71	1,37	1,32	0,05	0,99
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	14 462	15 606	25	9 955	18 096	32 210	34 313	994	24 895
	231	139	0	114	179	384	612	16	402
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	236	1 003	293	570	729	1 424	3 659	1 149	2 489
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	25	133	25	69	21	133	457	176	309
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	8	122	208	124	26	105	592	526	467
2.3 Muusta yrittäjätoiminnasta – Av annan företagarverksamhet – From other industries	203	748	60	377	682	1 186	2 610	447	1 714
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	894	4 031	3 962	3 236	1 871	1 042	7 946	6 458	6 018
3.1 Korot – Räntor – Interest income	32	114	127	98	29	32	236	274	201
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	268	1 365	419	769	181	232	2 002	747	1 273
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	20	191	186	147	99	77	530	488	418
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner- occupied dwellings	445	1 653	2 367	1 602	1 298	573	3 650	3 808	3 011
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	74	581	515	433	239	76	1 028	616	707
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	55	128	348	186	25	52	500	526	408
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	15 593	20 640	4 280	13 761	20 696	34 676	45 918	8 600	33 402

(7. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksin- huoltaja- taloudet Ensamför- sörjar hus- håll Single- parent households	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total
	– 34	35–64	65–			–34	35–64	65–	
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	3 541	6 128	14 031	8 215	8 957	4 477	10 484	26 899	13 565
5.1 Ansioeläkkeet – Försäkringspensioner – Occupational pensions	88	3 076	10 934	5 049	626	33	7 396	22 669	9 870
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	288	696	2 441	1 197	561	192	481	3 300	1 175
5.3 Muut sosiaaliturvatuudet – Övriga socialskyddsfrämåner – Other social security benefits	437	803	169	495	877	612	1 950	406	1 239
5.4 Sosiaalivastuudet – Socialbidrag – Social assistance allowances	2 076	1 280	207	1 106	5 431	2 817	465	225	921
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	652	273	280	368	1 462	823	193	299	361
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	19 134	26 768	18 311	21 976	29 653	39 153	56 402	35 500	46 967
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	4 269	6 810	2 846	4 819	6 006	9 375	15 345	6 613	11 677
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	1 134	2 430	867	1 573	1 772	2 404	5 578	1 994	3 912
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	2 246	3 182	1 756	2 460	3 078	4 977	7 284	4 042	5 902
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	889	1 198	223	786	1 156	1 994	2 484	577	1 863
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	14 864	19 959	15 464	17 157	23 647	29 779	41 056	28 887	35 290
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	18 595	25 035	15 767	20 257	28 343	38 458	52 718	31 607	43 888
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	14 326	18 226	12 921	15 439	22 337	29 083	37 373	24 994	32 211
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	16 746	23 875	14 640	18 939	22 182	36 362	51 816	30 283	42 609

(7. jatk. – forts. – cont.)

(7. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children					
	Kaikki lapset alle 7 v – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	Nuorin alle 7 v – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years	Yhteensä Total	Muut Övriga
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	810	587	836	547	2 780	1 993
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	144,8	91,3	126,2	67,8	430,1	267,6
Kotitalouden keskimäärin – Hushållets medelstorlek – Average size of households	3,55	4,96	4,02	3,33	3,95	3,36
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,84
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	1,55	2,96	2,02	1,33	1,95	0,52
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,97	2,43	2,19	2,11	2,15	2,12
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,35	1,49	1,78	1,76	1,57	1,48
1 Palkat – Löner – Wages and salaries joista: luontoisedut ja työsuhdeoptiot – av vilka: i naturaförmåner och anställningsoptioner – of which: fringe benefits and incentive stock options	36 426	38 751	46 788	47 241	41 665	34 464
605	716	681	881	694	486	
2 Yrittäjätulot – Företagarinkomst – Entrepreneurial income	2 107	3 928	4 358	5 113	3 628	5 128
2.1 Maataloudesta – Av jordbruk – From agriculture	356	713	1 023	1 460	801	1 596
2.2 Metsätaloudesta – Av skogsbruk – From forestry	210	306	563	540	386	1 307
2.3 Muusta yrittäjätöiminnasta – Av annan företagarverksamhet – From other industries	1 542	2 910	2 772	3 114	2 441	2 225
3 Omaisuustulot – Kapitalinkomst – Income from property	4 799	5 839	9 348	8 385	6 920	11 493
3.1 Korot – Räntor – Interest income	93	140	274	127	161	191
3.2 Osingot – Dividender – Dividends	1 899	1 691	2 746	2 084	2 133	6 003
3.3 Vuokrat ja käyttöoikeusmaksut – Hyror och royalty – Rents and royalties	487	252	764	569	531	544
3.4 Laskennalliset nettovuokrat omistusasunnoista – Beräknade nettohyror från ägarbostäder – Imputed net rents of owner-occupied dwellings	1 937	3 151	3 859	4 625	3 182	3 904
3.5 Myyntivoitot – Realisationsvinst – Realised capital gains	331	593	1 660	853	859	620
3.6 Yksityisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet ja korvaukset – Pensioner och ersättningar på basis av privata försäkringar – Pensions and compensations based on private insurances	52	11	46	127	54	231
4 Tuotannontekijätulot (1+2+3) – Faktorinkomst (1+2+3) – Factor income (1+2+3)	43 333	48 518	60 494	60 739	52 213	51 086

(7. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children				Yhteensä Total	Muut Övriga Other
	Kaikki lapset alle 7 v – Alla barn under 7 år – All children under 7 years	Nuorin alle 7 v – Det yngsta under 7 år – Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v – Det yngsta 7–12 år – Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v – Det yngsta 13–17 år – Youngest child 13–17 years		
5 Saadut tulonsiirrot – Erhållna transfereringar – Current transfers received	8 911	10 374	6 472	5 249	7 929	11 192
5.1 Ansioläkkeet – Förvärvspensioner – Occupational pensions	100	463	672	1 093	501	4 734
5.2 Kansaneläkkeet – Folkpensioner – National pensions	112	248	279	258	213	1 972
5.3 Muut sosiaaliturvaetuudet – Övriga socialskyddsformåner – Other social security benefits	3 559	2 349	1 385	1 285	2 306	1 403
5.4 Sosiaalivastukset – Socialbidrag – Social assistance allowances	4 540	6 822	3 585	2 293	4 390	2 793
5.5 Muut tulonsiirrot – Övriga transfereringar – Other current transfers received	600	493	551	321	519	288
6 Bruttotulot (4+5) – Bruttoinkomst (4+5) – Gross income (4+5)	52 244	58 893	66 966	65 988	60 141	62 277
7 Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	13 355	14 558	17 698	17 902	15 601	15 104
7.1 Tulovero valtiolle – Inkomstskatt till staten – State income tax	4 343	4 910	6 429	6 534	5 421	5 898
7.2 Kunnallisvero – Kommunalskatt – Municipal tax	6 535	7 039	8 038	8 255	7 354	6 663
7.3 Muut maksetut tulonsiirrot – Övriga betalda transfereringar – Other current transfers paid	2 476	2 609	3 231	3 114	2 826	2 542
8 Käytettävissä olevat tulot (6–7) – Disponibel inkomst (6–7) – Disposable income (6–7)	38 889	44 334	49 268	48 086	44 540	47 173
Rahatulot – Penninginkomst – Cash income	50 184	55 733	63 044	61 363	56 897	58 339
Käytettävissä olevat rahatulot – Disponibel penninginkomst – Disposable cash income	36 830	41 174	45 346	43 461	41 296	43 235
Valtionveron alaiset tulot – Skattepliktiga inkomster vid statsbeskattningen – Income subject to state taxation	47 165	50 063	59 064	58 760	53 099	55 243

8. Kotitalouksien tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2003.
Hushållens inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2003.
Income level of households by socio-economic group 2003.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Koti- talouksia Hushåll Households		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimäärin Konsum- tionsen- heter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimäärin Yrkesverk- samma i medeltal Econom- ically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I popula- tion In popula- tion, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Brutto- inkomst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Kaikki kotitaloudet – Samtliga hushåll – All households	11 200	2 405,0	2,14	1,50	0,91	25 261	30 854	40 962	30 995
1 Yrittäjät – Företagare – Employers and own-account workers	2 297	184,5	2,94	1,84	1,64	39 324	63 132	69 060	51 124
1.1 Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Self-employed in agriculture	942	48,3	3,33	2,03	1,78	38 297	46 754	53 652	43 306
1.1.1 Maataloustyönantajat – Lantbruksarbetsgivare – Employers in agriculture	145	8,0	3,61	2,09	1,76	46 597	58 723	66 101	51 602
1.1.2 Maatalouden yksinäisyrittäjät – Lantbruksensamföretagare – Own-account workers in agriculture	797	40,3	3,28	2,02	1,79	36 654	44 385	51 187	41 663
1.2 Muut yrittäjät – Övriga företa- gare – Other self-employed persons	1 355	136,2	2,80	1,77	1,59	39 688	68 936	74 520	53 894
1.2.1 Pientyönantajat – Småföretaga- re – Small employers	451	43,1	2,84	1,80	1,66	42 513	75 862	81 115	58 295
1.2.2 Muut työnantajat – Övriga arbetsgivare – Other employers	217	25,0	3,19	1,93	1,74	55 554	105 955	111 092	77 800
1.2.3 Yksinäisyrittäjät – Ensamföreta- gare – Own-account workers	572	54,1	2,74	1,74	1,50	30 661	48 523	54 424	40 890
1.2.4 Vapaiden ammattien harjoittajat – Fria yrkesutövare – Self- employed persons in liberal professions	115	14,1	2,20	1,53	1,44	37 499	60 297	66 480	47 855
2 Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänste- män – Upper-level salaried employees	2 008	367,1	2,67	1,71	1,56	58 541	65 092	70 227	48 593
2.1 Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän i ledande ställning – Senior officials and upper management	738	114,2	2,79	1,77	1,68	73 327	82 476	87 106	58 305
2.2 Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom planering och forskning – Senior officials and employees in research and planning	570	116,8	2,59	1,68	1,49	50 713	56 235	61 129	43 612
2.3 Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom utbildning – Senior officials and employees in education and training	327	64,2	2,76	1,75	1,51	48 695	53 804	60 306	42 932
2.4 Muut ylemmät toimihenkilöt – Övriga högre tjänstemän – Other senior officials and employees	373	71,9	2,50	1,64	1,51	56 555	61 939	67 049	46 308
3 Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänste- män – Lower-level salaried employees	1 705	421,8	2,34	1,58	1,43	34 633	38 533	43 378	32 691
3.1 Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän i förmansställning – Supervisors	405	96,1	2,45	1,63	1,50	41 555	45 250	49 641	36 489
3.2 Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med självständigt kontorsarbete – Lower-level salaried employees, independent work	612	160,8	2,19	1,52	1,37	33 131	36 163	40 582	30 633

(8. jatk. – forts. – cont.)

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Koti- talouksia Hushåll Households		Henkilöitä keskimäärin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimäärin Konsum- tionsen- heter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimäärin Yrkesverk- samma i medeltal Economi- cally active on average	Tulotaso – Inkomstrivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I popula- tionen In popula- tion, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income
3.3 Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete – Lower-level salaried employees, routine work	67	17,5	2,23	1,54	1,49	32 155	35 126	40 940	31 458
3.4 Muut alemmat toimihenkilöt – Övriga lägre tjänstemän – Other lower-level salaried employees	621	147,4	2,44	1,62	1,42	32 051	37 144	42 634	32 606
4 Työntekijät – Arbetare – Workers	1 875	464,7	2,46	1,63	1,45	32 705	35 469	40 899	31 280
4.1 Maataloustyöntekijät – Lantbruks- arbetare – Workers in agriculture, forestry etc.	85	18,9	2,83	1,85	1,65	25 040	28 928	36 590	29 779
4.2 Teollisuustyöntekijät – Industri- arbetare – Manufacturing workers	952	232,9	2,53	1,65	1,51	36 674	39 856	44 746	33 686
4.3 Muut tuotantotyöntekijät – Övriga produktionsarbetare – Other production workers	299	76,9	2,34	1,57	1,38	29 677	32 268	37 810	29 345
4.4 Jakelu- ja palvelutyöntekijät – Distributions och servicearbetare – Distribution and service workers	539	136,1	2,36	1,59	1,37	28 686	30 676	36 657	28 464
5 Opiskelijat – Studerande – Students	335	95,3	1,47	1,21	0,02	5 244	5 768	13 475	12 083
6 Eläkeläiset – Pensionärer – Pensioners	2 397	713,6	1,48	1,24	0,05	1 679	6 427	25 901	21 392
6.1 Eläkkeellä olevat maatalousyrittäjät – Pensionerade lantbruksföretagare – Retired farmers, etc.	379	91,8	1,57	1,28	0,04	3 006	7 139	20 947	18 908
6.2 Muut eläkkeellä olevat yrittäjät – Övriga pensionerade företagare – Other retired self-employed persons	174	48,0	1,43	1,21	0,08	2 991	10 659	27 118	22 429
6.3 Eläkkeellä olevat ylemmät toimi- henkilöt – Pensionerade högre tjänstemän – Retired upper-level salaried employees	354	80,2	1,65	1,32	0,11	2 959	13 592	47 490	35 352
6.4 Eläkkeellä olevat alemmat toimi- henkilöt – Pensionerade lägre tjänstemän – Retired lower-level salaried employees	574	181,8	1,42	1,21	0,04	1 078	5 217	25 362	20 838
6.5 Eläkkeellä olevat työntekijät – Pensionerade arbetare – Retired workers	854	280,0	1,49	1,24	0,04	1 150	4 490	22 609	19 192
6.6 Muut eläkeläiset – Övriga pensionärer – Other pensioners	62	31,7	1,13	1,06	0,02	734	3 860	15 923	14 277
7 Työttömät – Arbetslösa – Unemployed	467	129,0	1,70	1,30	0,05	2 808	4 587	17 400	15 022
8 Muut – Övriga – Others	116	29,0	2,71	1,66	0,11	4 774	6 668	23 229	20 347

9. Kotitalouksien tulotaso aikuisten ja lasten lukumäärän mukaan 2003.
Hushållens inkomstnivå efter antalet vuxna och barn 2003.
Income level of households by number of adults and children 2003.

Aikuisten ja lasten lukumäärä Antalet vuxna och barn Number of adults and children	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsum- tions- enheter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatis- sa toimivia keski- määrin Yrkes- verksam- ma i me- deltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income Mediaani Median
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perusjou- kossa I popula- tionen In population, 1000				Palkka- ja yrittäjä- tulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotan- non- teki- jätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	
Kaikki kotitaloudet – Samtliga hushåll – All households	11 200	2 405,0	2,14	1,50	0,91	25 261	30 854	40 962	30 995	26 190
1 aikuinen – 1 vuxen – 1 adult	2 341	912,1	1,00	1,00	0,40	10 525	13 761	21 976	17 157	14 478
2 aikuista – 2 vuxna – 2 adults	4 096	780,2	2,00	1,50	0,97	26 668	32 469	45 926	34 641	30 974
3 aikuista – 3 vuxna – 3 adults	764	99,3	3,00	2,00	1,57	42 251	54 546	66 059	49 729	43 780
4 aikuista – 4 vuxna – 4 adults ¹⁾	160	15,8	4,00	2,50	2,07	54 986	63 369	74 736	57 028	55 266
1 aikuinen, 1 lapsi – 1 vuxen, 1 barn – 1 adult, 1 child	178	50,1	2,00	1,38	0,66	18 583	20 704	27 856	21 705	19 343
1 aikuinen, 2 lasta – 1 vuxen, 2 barn – 1 adult, 2 children	87	22,3	3,00	1,69	0,82	20 271	21 713	31 686	25 561	24 111
2 aikuista, 1 lapsi – 2 vuxna, 1 barn – 2 adults, 1 child	1 008	165,5	3,00	1,85	1,53	43 299	49 499	56 197	41 377	38 750
2 aikuista, 2 lasta – 2 vuxna, 2 barn – 2 adults, 2 children	1 175	180,2	4,00	2,16	1,59	46 327	53 804	61 713	45 639	41 898
2 aikuista, 3 lasta – 2 vuxna, 3 barn – 2 adults, 3 children	485	72,6	5,00	2,50	1,57	46 947	54 007	63 273	47 108	43 908
2 aikuista, vähintään 4 lasta – 2 vuxna, minst 4 barn – 2 adults, at least 4 children	188	24,6	6,63	3,04	1,40	35 685	41 439	56 337	44 518	42 494
3 aikuista, 1 lapsi – 3 vuxna, 1 barn – 3 adults, 1 child	298	34,0	4,00	2,44	1,98	53 912	85 922	93 272	67 439	50 749
3 aikuista, 2 lasta – 3 vuxna, 2 barn – 3 adults, 2 children	142	14,0	5,00	2,76	1,87	56 639	65 253	72 016	52 807	48 116
3 aikuista, vähintään 3 lasta – 3 vuxna, minst 3 barn – 3 adults, at least 3 children	82	8,7	6,70	3,34	1,68	47 445	58 983	73 435	56 794	49 432
4 aikuista, 1 lapsi – 4 vuxna, 1 barn – 4 adults, 1 child	60	5,4	5,00	2,92	2,25	73 623	83 412	91 940	68 629	64 186
Muut – Övriga – Others	136	20,2	5,44	2,84	1,53	32 672	37 147	53 210	43 738	39 085

10. **Kotitalouksien tulotaso suuralueen¹ ja kuntaryhmän mukaan 2003.**
Hushållens inkomstnivå efter storområde¹ och kommungrupp 2003.
Income level of households by major region¹ and municipal group 2003.

Suuralue ja kuntaryhmä Storområde och kommungrupp Major region and municipal group	Kotitalouksia Hushåll		Henkilöitä keskimää- rin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keskimää- rin Konsum- tions- enheter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keskimää- rin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I populatio- nen In popula- tion, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä ole- vat tulot Disponibel inkomst Disposable income
Yhteensä – Totalt – Total	11 200	2 405,0	2,14	1,50	0,91	25 261	30 854	40 962	30 995
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	6 265	1 563,6	2,02	1,45	0,90	26 142	31 849	41 708	31 158
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	1 994	374,9	2,37	1,59	0,98	25 953	30 652	41 184	31 512
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	2 941	466,4	2,35	1,60	0,89	21 753	27 681	38 280	30 030
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	5 096	1 208,5	2,08	1,47	0,96	28 050	34 092	43 861	32 597
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	3 588	923,8	2,00	1,44	0,94	28 199	34 630	44 424	32 738
Pääkaupunkiseutu – Huvudstadregion – Greater Helsinki	1 787	472,9	1,97	1,43	1,00	31 901	38 524	48 061	34 631
Muut kaupunkimaiset kunnat – Övriga urban kommuner – Other urban municipalities	1 801	451,0	2,02	1,45	0,88	24 317	30 546	40 610	30 752
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	780	156,8	2,38	1,59	1,05	29 986	34 593	44 284	33 293
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	728	127,8	2,37	1,60	0,99	24 604	29 594	39 280	30 730
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	2 998	603,4	2,16	1,51	0,89	23 202	28 100	38 248	29 478
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	1 376	336,2	2,04	1,46	0,88	23 633	28 620	38 304	29 250
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	721	128,6	2,36	1,60	0,96	24 005	29 389	40 211	31 144
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	901	138,7	2,28	1,56	0,86	21 410	25 643	36 296	28 488
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	1 629	310,8	2,11	1,49	0,78	19 771	26 197	37 057	28 694
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	664	152,4	2,03	1,45	0,75	20 397	24 222	34 724	26 755
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	192	34,9	2,21	1,53	0,86	20 951	25 096	36 973	28 768
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	773	123,5	2,19	1,54	0,78	18 666	28 946	39 960	31 065
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland									
Yhteensä – Totalt – Total	1 390	269,4	2,37	1,59	0,90	23 246	27 490	38 293	29 682
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	602	144,4	2,16	1,50	0,88	24 269	29 102	39 354	29 991
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	301	54,6	2,45	1,62	0,90	22 157	25 868	37 267	29 024
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	487	70,4	2,74	1,75	0,94	21 991	25 438	36 911	29 559
Ahvenanmaa – Åland									
Yhteensä – Totalt – Total	87	12,8	2,09	1,47	1,16	34 774	38 851	46 092	34 682
Kaupunkimaiset kunnat – Urban kommuner – Urban municipalities	35	..	..	..	..	..	..	..	..
Taajaan asutut kunnat – Tätortskommuner – Semi urban municipalities	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Maaseutumaiset kunnat – Landbygdskom- muner – Rural municipalities	52	6,0	2,47	1,62	1,14	29 671	34 217	44 271	34 948

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

11. Kotitalouksien tulotaso viitehenkilön koulutusasteen mukaan 2003.
Hushållens inkomstnivå efter referenspersonens utbildningsnivå 2003.
Income level of households by level of education of reference person 2003.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsum- tions- enheter i medeltal Consump- tion units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Econom- ically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disponibel income Mediaani Median
	Haastatte- lussa i intervjun In interview	Perus- joukossa i populatio- nen In popula- tion, 1000				Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotannon- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Disponibel income	
Yhteensä – Totalt – Total	11 200	2 405,0	2,14	1,50	0,91	25 261	30 854	40 962	30 995	26 190
Perusaste – Grundnivå – Basic education	3 169	770,2	1,78	1,36	0,52	12 341	16 083	28 724	23 243	19 593
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	4 449	958,2	2,23	1,53	1,00	24 591	29 107	37 458	28 883	25 445
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 588	308,4	2,43	1,62	1,18	34 102	43 803	53 056	39 105	33 886
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	832	162,9	2,31	1,57	1,21	38 883	45 119	55 089	39 543	36 745
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	1 027	182,4	2,50	1,64	1,31	51 721	62 231	72 089	49 927	45 439
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	135	22,9	2,31	1,57	1,31	61 120	74 909	87 789	59 224	50 522

12. Kotitalouksien tulotaso asunnon hallintasuhteen ja suuralueen¹ mukaan 2003.
Hushållens inkomstrnivå efter bostadens besittningsförhållande och storområde¹ 2003.
Income level of households by tenure status of dwelling and major area¹ 2003.

	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsumtion- enheter i medeltal Consumption units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Asuinpin- ta-ala keski- määrin Bostadsyta i medeltal Floor area of dwelling on average	Tulotaso – Inkomstrnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €			
	Haastatte- lussa I intervjun In inter- view	Perus- joukossa I popula- tionen In popula- tion, 1000					Palkka- ja yrittäjä- tulot Löner och företagar- inkomst Earnings	Tuotan- non- tekijätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä olevat tulot Disponibel inkomst Dispo- sable income
Yhteensä – Totalt – Total	11 200	2 405,0	2,14	1,50	0,91	85,5	25 261	30 854	40 962	30 995
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	8 500	1 574,4	2,33	1,59	1,02	101,3	29 592	37 747	48 712	36 580
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	2 544	786,2	1,76	1,32	0,71	55,6	16 720	17 481	25 932	20 191
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	5 096	1 208,5	2,08	1,47	0,96	83,1	28 050	34 092	43 861	32 597
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	3 691	762,9	2,25	1,55	1,05	99,3	32 558	41 505	52 336	38 596
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	1 304	418,1	1,77	1,33	0,79	54,8	19 780	20 893	28 803	21 959
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	2 998	603,4	2,16	1,51	0,89	88,2	23 202	28 100	38 248	29 478
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	2 334	406,1	2,37	1,61	1,01	104,3	27 948	35 096	45 689	34 868
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	630	187,7	1,74	1,32	0,65	55,6	13 460	13 728	22 930	18 402
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	1 629	310,8	2,11	1,49	0,78	84,8	19 771	26 197	37 057	28 694
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	1 295	210,4	2,30	1,58	0,88	98,5	23 545	32 817	44 529	34 110
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	324	96,4	1,73	1,31	0,55	56,8	11 718	12 202	21 288	17 257
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland										
Yhteensä – Totalt – Total	1 390	269,4	2,37	1,59	0,90	90,6	23 246	27 490	38 293	29 682
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	1 117	187,1	2,61	1,70	1,03	105,2	27 645	33 573	45 114	34 738
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	263	79,2	1,84	1,36	0,62	57,6	13 204	13 621	22 706	18 180
Ahvenanmaa – Åland										
Yhteensä – Totalt – Total	87	12,8	2,09	1,47	1,16	104,5	34 774	38 851	46 092	34 682
Oma asunto – Egen bostad – Owner-occupied dwelling	63	7,8	2,51	1,64	1,20	125,6	34 869	41 246	50 855	39 239
Vuokra-asunto – Hyresbostad – Rented dwelling	23	..	..	..	..	..	..	..	..	..

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

13. Viljelijätalouksien, maanviljelijätalouksien ja osa-aikaviljelijöiden tulotaso tilan pääasiallisen tuotantosunnan mukaan 2003.
 Odjarhushällens, jordbrukarhushällens och deltidsodlarnas inkomstnivå efter gårdens huvudsakliga produktionsinriktning 2003.
 Income level of crop growing, farming and part-time farming households according to the farm's main line of production 2003.

Maatilan tuotantosuunta Jordbrukslägenhets produktionsinriktning Main type of production of farm	Kotitalouksia Hushåll Households		Henkilöitä keski- määrin Personer i medeltal Persons on average	Kulutus- yksiköitä keski- määrin Konsumtions- enheter i medeltal Consumption units on average	Ammatissa toimivia keski- määrin Yrkesverk- samma i medeltal Economically active on average	Tulotaso – Inkomstnivå – Income level Keskiarvo – Medeltal – Mean, €				
	Haastat- telussa I intervjun In inter- view	Perus- joukossa I popula- tionen In popula- tion, 1000				Tulot maalou- desta Inkomst av jord- bruk Income from agri- culture	Tulot metsä- taloudesta Inkomst av skogsbruk Income from fore- stry	Tuotan- non- teki- jätulot Faktorin- komst Factor income	Bruttotu- lot Bruttoin- komst Gross income	Käytettä- vissä ole- vat tulot Disponi- bel Dispo- sable income
Kaikki viljelijätaloudet – Samtliga jordbrukarhushåll – All farmer households										
Yhteensä – Totalt – Total	1 190	76,9	3,11	1,94	1,63	12 118	5 916	45 564	53 106	42 110
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	618	29,6	3,52	2,11	1,85	21 127	5 591	46 397	54 486	43 870
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	466	37,4	2,87	1,85	1,53	7 130	4 251	44 823	51 829	40 403
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	106	9,9	2,76	1,79	1,32	3 977	13 180	45 868	53 795	43 287
Maanviljelijätaloudet – Jorsbrukarhushåll – Farmers										
Yhteensä – Totalt – Total	865	43,0	3,36	2,05	1,81	19 260	7 758	46 715	53 817	43 640
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	572	25,5	3,65	2,17	1,92	23 822	6 132	47 694	55 582	45 047
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	235	13,7	2,89	1,86	1,67	13 790	7 943	43 489	49 268	39 729
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	58	3,8	3,10	1,91	1,56	8 193	18 129	51 811	58 397	48 318
Osa-aikaviljelijätaloudet – Deltidsjordbrukarhushåll – Part-time farmers										
Yhteensä – Totalt – Total	325	33,9	2,78	1,81	1,41	3 071	3 582	44 106	52 205	40 171
Kotieläintalous – Boskapsskötsel – Livestock farming	46	4,1	2,71	1,78	1,47	4 352	2 225	38 324	47 666	36 538
Kasvinviljely – Växtodling – Crop cultivation	231	23,7	2,86	1,84	1,46	3 283	2 117	45 593	53 308	40 792
Muu tuotanto – Övrig produktion – Other production	48	6,1	2,55	1,71	1,17	1 394	10 148	42 226	50 976	40 204

14. Kotitalouksien kulutusyksikköä kohti laskettujen tulojen jakautuminen henkilöiden kesken 2003. Desiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan. Fördelning av hushållens inkomster per konsumtionsenhet för personer 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel inkomst per konsumtionsenhet. Distribution of household income per consumption unit between persons 2003. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit.

Desiiliryhmät Decilgrupper Decile groups	Henkilöitä Personer Persons		Tulo-osuus, % Inkomstandel, % Breakdown of income, %								Käytettävissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	Desiilin yläraja Decils övre gräns Upper limit of decile, €
	Haastattelussa I intervjun In interview	Perusjoukossa I populationen In population, 1000	Palkat Löner Wages and salaries	Yrittäjätulot Företagarinkomst Entrepreneurial income	Omaisuu- tulot Kapital- inkomst Property income	Tuotannon tekijätulot Faktor- inkomst Factor income	Tulonsiirrot Transfereringar Current transfers	Bruttotulot Bruttoin- komst Gross income	Saadut Erhållna Received	Maksetut Betalda Paid		
I	2 345	514,6	1,5	2,4	1,6	1,6	10,3	1,6	3,6	4,2	10 816	
II	2 288	515,0	3,1	3,1	2,5	3,0	12,1	2,9	5,1	5,8	12 926	
III	2 403	514,3	4,4	4,8	3,8	4,3	11,8	4,0	6,0	6,7	14 829	
IV	2 629	514,5	6,3	4,6	4,5	5,8	11,5	5,7	7,1	7,6	16 696	
V	2 801	514,3	7,9	8,8	5,3	7,5	10,0	7,0	8,1	8,5	18 549	
VI	2 808	515,1	9,9	7,2	5,5	9,0	9,9	8,6	9,2	9,4	20 526	
VII	2 899	513,9	12,2	8,2	6,8	10,9	8,6	10,3	10,4	10,4	22 831	
VIII	3 083	514,7	14,0	11,2	7,9	12,7	8,4	12,1	11,7	11,6	25 682	
IV	3 511	514,6	17,4	14,7	10,4	16,0	8,2	16,1	14,2	13,6	31 290	
X	4 303	514,2	23,3	35,0	51,8	29,2	9,2	31,6	24,6	22,3	..	
Yhteensä – Totalt – Total	29 070	5 145,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	..	

15. Kotitalouksien prosenttijakauma desiiiryhmittäin 2003. Desiiiryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella.
Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2003. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.

	Desiiiryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Yhteensä Total Total
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Sosioekonominen asema – Socioekonomisk ställning – Socio-economic group											
Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Employers and own-account workers in agriculture	12,6	6,0	9,5	7,5	8,0	7,5	10,6	10,4	12,1	15,7	100,0
Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other employers and own-account workers	13,7	5,5	5,7	4,9	7,7	5,6	6,3	11,8	10,0	28,7	100,0
Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	(0,7)	1,6	2,6	3,5	5,1	7,7	11,6	12,9	23,3	31,1	100,0
Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	2,9	5,9	8,6	12,0	12,5	13,5	13,9	13,1	11,5	6,0	100,0
Työntekijät – Arbetare – Workers	4,9	9,3	9,7	10,8	13,2	13,2	12,7	12,0	10,2	4,0	100,0
Opiskelijat – Studerande – Students	65,8	20,0	6,8	(1,3)	4,2	(0,5)	(0,9)	(0,4)	(–)	(0,2)	100,0
Eläkeläiset – Pensionärer – Pensioners	12,9	19,5	17,0	14,5	8,8	8,4	6,0	4,7	4,2	4,0	100,0
Työttömät – Arbetslösa – Unemployed	57,8	16,6	12,1	4,1	2,8	2,8	(0,8)	(1,1)	(0,8)	(1,0)	100,0
Muut – Övriga – Others	45,5	22,4	14,1	(3,2)	(3,3)	(5,3)	(1,9)	(0,3)	(3,5)	(0,5)	100,0
Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Employers and own-account workers in agriculture											
Maatalousyrittäjät – Lantbruksföretagare – Employers and own-account workers in agriculture	2,0	1,1	1,8	1,5	1,8	1,6	2,3	2,3	2,5	3,2	2,0
Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other employers and own-account workers	6,1	2,8	3,1	2,8	4,8	3,4	3,9	7,5	5,9	16,7	5,7
Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	(0,8)	2,2	3,8	5,5	8,6	12,6	19,4	22,0	36,7	48,6	15,3
Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	4,1	9,2	14,5	21,6	24,1	25,4	26,8	25,8	20,8	10,7	17,5
Työntekijät – Arbetare – Workers	7,5	16,0	17,9	21,4	28,0	27,5	27,0	26,0	20,4	7,8	19,3
Opiskelijat – Studerande – Students	20,5	7,0	2,6	(0,5)	1,8	(0,2)	(0,4)	(0,2)	(–)	(0,1)	4,0
Eläkeläiset – Pensionärer – Pensioners	30,3	51,4	48,3	43,9	28,8	26,8	19,5	15,5	12,9	12,3	29,7
Työttömät – Arbetslösa – Unemployed	24,4	7,9	6,2	2,3	1,7	1,6	(0,5)	(0,7)	(0,4)	(0,6)	5,4
Muut – Övriga – Others	4,3	2,4	1,6	(0,4)	(0,4)	(0,7)	(0,2)	(0,0)	(0,4)	(0,1)	1,2
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Viitehenkilön ikä – Referenspersonens ålder – Age of reference person											
– 24 vuotta / år / years	40,0	16,3	13,8	7,8	7,6	5,7	3,7	2,1	1,7	1,3	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	12,7	8,3	10,2	8,7	11,4	11,5	9,6	10,1	11,6	6,0	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	9,8	8,7	6,9	9,3	11,2	10,5	11,7	11,6	10,4	10,0	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	8,2	7,5	6,3	7,7	7,1	9,1	12,2	12,7	14,6	14,8	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	8,4	6,3	7,2	8,1	9,2	9,2	9,8	10,3	13,4	18,2	100,0
65 – vuotta / år / years	12,0	20,6	18,4	14,7	8,2	8,4	5,5	4,2	3,7	4,4	100,0
– 24 vuotta / år / years	26,3	12,1	11,0	6,6	6,9	5,1	3,4	2,0	1,5	1,1	8,3
25 – 34 vuotta / år / years	14,5	10,6	14,1	12,9	18,1	18,0	15,2	16,4	17,3	8,8	14,5
35 – 44 vuotta / år / years	14,2	14,1	12,1	17,4	22,5	20,8	23,5	23,8	19,8	18,7	18,3
45 – 54 vuotta / år / years	12,9	13,2	11,9	15,7	15,4	19,5	26,6	28,1	29,9	30,1	19,9
55 – 64 vuotta / år / years	11,0	9,4	11,6	13,9	17,0	16,5	18,0	19,2	23,1	31,2	16,7
65 – vuotta / år / years	21,1	40,7	39,3	33,4	20,0	20,1	13,3	10,6	8,5	10,1	22,3
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(15. jatk. – forts. – cont.)

	Desiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Yhteensä Totalt Total
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Koulutusaste – Utbildningsnivå – Level of education											
Perusaste – Grundnivå – Basic education	16,9	17,6	15,7	11,5	8,5	8,2	6,9	5,6	5,3	3,8	100,0
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	15,3	11,8	10,5	10,3	11,1	9,8	9,5	8,5	7,7	5,6	100,0
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	4,4	4,8	6,5	9,3	7,8	11,8	12,3	14,1	14,9	14,1	100,0
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	5,0	2,2	4,0	7,4	8,5	11,1	12,1	12,3	18,7	18,7	100,0
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	3,9	2,1	1,4	3,5	5,1	5,7	8,5	14,6	20,0	35,2	100,0
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	(–)	(2,6)	(–)	(2,6)	(1,0)	(4,1)	(6,0)	(4,2)	21,6	57,9	100,0
Perusaste – Grundnivå – Basic education	42,6	50,0	48,2	37,8	29,8	28,4	24,3	20,1	17,5	12,6	32,0
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	48,0	41,6	40,1	41,8	48,5	42,1	41,6	37,7	31,8	23,0	39,8
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	4,4	5,4	8,0	12,2	11,0	16,4	17,4	20,2	19,8	18,5	12,8
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	2,7	1,3	2,6	5,2	6,3	8,1	9,0	9,3	13,1	13,0	6,8
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	2,3	1,4	1,0	2,7	4,3	4,6	7,1	12,4	15,7	27,4	7,6
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	(–)	(0,2)	(–)	(0,3)	(0,1)	(0,4)	(0,6)	(0,4)	2,1	5,7	1,0
Yhteensä – Totalt – Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Elinvaihe – Livstas – Stage of life-cycle											
Yhden hengen taloudet – Enpersonhushåll – One-person households	22,5	16,6	12,6	9,8	7,4	7,8	6,6	5,1	6,3	5,3	100,0
– 24 vuotta / år / years	55,8	15,9	11,6	5,4	4,9	(2,7)	(2,7)	(0,6)	(–)	(0,5)	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	20,7	8,6	8,2	9,5	12,3	13,9	8,3	8,0	7,7	2,6	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	18,8	10,1	5,3	6,4	9,1	5,9	11,8	11,9	10,9	9,7	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	19,4	12,1	7,3	8,7	6,7	7,2	9,2	7,8	12,8	8,8	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	18,1	12,9	9,1	11,0	8,4	9,9	7,3	4,4	9,1	9,8	100,0
65 – vuotta / år / years	17,9	25,8	20,8	12,3	5,3	6,5	3,9	2,2	2,2	3,0	100,0
Yksinhuoltajataloudet – Ensamförsörjartshushåll – Single-parent households	19,3	19,9	19,1	10,7	9,9	6,4	4,1	3,7	3,7	3,3	100,0
Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples	5,0	6,2	8,5	9,1	9,6	9,4	9,5	11,5	14,0	17,1	100,0
– 24 vuotta / år / years	26,2	18,5	14,5	9,9	11,1	11,9	(3,0)	(1,1)	(2,0)	(1,8)	100,0
25 – 34 vuotta / år / years	7,8	2,4	7,3	4,8	11,4	8,7	9,9	14,3	20,3	13,0	100,0
35 – 44 vuotta / år / years	(4,1)	(1,1)	(2,0)	4,0	8,2	8,3	12,9	14,6	23,3	21,5	100,0
45 – 54 vuotta / år / years	1,8	3,1	4,2	3,9	3,6	7,9	11,6	16,1	19,2	28,5	100,0
55 – 64 vuotta / år / years	2,2	2,7	4,7	6,6	9,2	8,5	10,3	14,0	16,4	25,4	100,0
65 – vuotta / år / years	2,3	11,7	15,6	18,5	12,6	11,3	8,3	6,8	5,8	7,1	100,0

(15. jatk. – forts. – cont.)

(15. jatk. – forts. – cont.)

Kotitalouksien prosenttijakauma desiiiryhmittäin 2003. Desiiiryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon perusteella.

Hushållens procentfördelning i decilgrupper efter vissa klassificeringsvariablerna 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.

Percentage distribution of households by decile groups according to selected characteristics 2003. Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.

	Desiiiryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Yhteensä Totalt Total
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Parit, joilla lapsia – Par med barn – <i>Couples with children</i>	7,2	8,2	8,5	10,2	11,1	11,6	12,9	11,2	10,7	8,5	100,0
Kaikki lapset alle 7 vuotta – Alla barn under 7 år – <i>All children under 7 years</i>	9,3	11,0	10,0	10,1	9,2	11,1	12,6	9,4	9,2	8,0	100,0
Nuorin alle 7 vuotta – Det yngsta under 7 år – <i>Youngest child under 7 years</i>	10,6	13,0	12,3	11,8	10,9	11,0	10,4	7,7	7,4	4,9	100,0
Nuorin 7–12 vuotta – Det yngsta 7–12 år – <i>Youngest child 7–12 years</i>	4,4	3,3	5,5	10,0	13,8	12,4	14,7	13,2	12,2	10,4	100,0
Nuorin 13–17 vuotta – Det yngsta 13–17 år – <i>Youngest child 13–17 years</i>	2,9	5,1	5,4	8,6	10,3	12,2	13,4	15,7	15,3	11,0	100,0
Muut kotitaloudet – Övriga hushåll – <i>Other households</i>	6,8	8,7	8,7	10,4	10,0	11,1	11,9	13,1	10,0	9,2	100,0
Yhden hengen taloudet – Enpersonhushåll – <i>One-person households</i>	67,2	55,9	45,7	38,1	30,9	31,8	27,5	21,7	24,7	20,7	37,9
– 24 vuotta / år / years	16,8	5,4	4,2	2,1	2,0	(1,1)	(1,1)	(0,2)	(–)	(0,2)	3,8
25 – 34 vuotta / år / years	9,0	4,2	4,4	5,4	7,5	8,3	5,0	4,9	4,4	1,5	5,5
35 – 44 vuotta / år / years	6,3	3,8	2,2	2,8	4,3	2,7	5,5	5,7	4,8	4,3	4,3
45 – 54 vuotta / år / years	8,2	5,7	3,8	4,7	4,0	4,2	5,4	4,7	7,1	4,8	5,4
55 – 64 vuotta / år / years	8,4	6,7	5,2	6,6	5,5	6,3	4,8	2,9	5,5	5,9	5,9
65 – vuotta / år / years	18,5	30,0	26,0	16,4	7,7	9,2	5,6	3,3	2,9	4,0	13,1
Yksinhuoltajataloudet – Ensamförsörjarehushåll – <i>Single-parent households</i>	5,2	6,0	6,2	3,7	3,7	2,3	1,5	1,4	1,3	1,1	3,4
Lapsettomat parit – Par utan barn – <i>Childless couples</i>	11,6	16,4	24,2	27,8	31,3	30,1	31,1	38,2	42,8	52,0	29,7
– 24 vuotta / år / years	4,7	3,8	3,2	2,3	2,8	2,9	(0,7)	(0,3)	(0,5)	(0,4)	2,3
25 – 34 vuotta / år / years	2,6	0,9	3,0	2,1	5,4	4,0	4,7	6,8	9,0	5,7	4,3
35 – 44 vuotta / år / years	(0,7)	(0,2)	(0,4)	0,8	1,9	1,8	2,9	3,4	4,9	4,5	2,1
45 – 54 vuotta / år / years	0,7	1,4	2,0	2,0	2,0	4,3	6,4	9,0	9,9	14,6	5,0
55 – 64 vuotta / år / years	1,4	1,9	3,7	5,4	8,2	7,4	9,1	12,6	13,7	21,0	8,1
65 – vuotta / år / years	1,5	8,3	12,0	15,1	11,1	9,7	7,3	6,1	4,7	5,8	8,0
Parit, joilla lapsia – Par med barn – <i>Couples with children</i>	10,1	13,1	14,5	18,6	21,8	22,4	25,3	22,3	19,7	15,6	17,9
Kaikki lapset alle 7 vuotta – Alla barn under 7 år – <i>All children under 7 years</i>	4,4	5,9	5,8	6,2	6,1	7,2	8,4	6,3	5,7	4,9	6,0
Nuorin alle 7 vuotta – Det yngsta under 7 år – <i>Youngest child under 7 years</i>	3,2	4,4	4,5	4,6	4,6	4,5	4,3	3,3	2,9	1,9	3,8
Nuorin 7–12 vuotta – Det yngsta 7–12 år – <i>Youngest child 7–12 years</i>	1,8	1,5	2,8	5,4	8,0	7,0	8,5	7,8	6,6	5,6	5,2
Nuorin 13–17 vuotta – Det yngsta 13–17 år – <i>Youngest child 13–17 years</i>	0,6	1,3	1,5	2,5	3,2	3,7	4,1	5,0	4,5	3,2	2,8
Muut kotitaloudet – Övriga hushåll – <i>Other households</i>	5,9	8,6	9,3	11,8	12,3	13,3	14,5	16,4	11,5	10,5	11,1
Yhteensä – Totalt – <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

16. Saatujen tulonsiirtojen rakenne desiiiliryhmittäin 2003. Desiiiliryhmät on muodostettu henkilöiden kesken kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.
De erhållna transfereringarnas struktur i decilgrupperna 2003. Decilgrupperna har bildats utgående från personer efter hushållens disponibel per konsumtionsenhet.
Current transfers received: Decile groups have been ordered from persons according to households' disposable income per consumption unit 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Desiiiliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All hou- seholds
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	1 106	892	923	967	985	1 022	1 058	1 130	1 359	1 758	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	305,1	270,8	250,8	235,0	218,5	223,1	218,9	215,1	232,8	234,9	2 405,0
Henkilöitä perusjoukossa – Personer i populationen – Persons in population	514,6	515,0	514,3	514,5	514,3	515,1	513,9	514,7	514,6	514,2	5 145,2
Kotitalouden keskimääräinen koko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	1,69	1,90	2,05	2,19	2,35	2,31	2,35	2,39	2,21	2,19	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,31	1,43	1,55	1,66	1,79	1,77	1,84	1,93	1,84	1,88	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,38	0,47	0,50	0,53	0,57	0,54	0,51	0,46	0,37	0,31	0,46
Kulutusyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,28	1,38	1,45	1,52	1,59	1,57	1,59	1,63	1,55	1,55	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,26	0,38	0,54	0,72	0,98	1,06	1,25	1,40	1,44	1,49	0,91
1. Sairausturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	126	163	139	132	121	210	179	216	190	163	162
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	734	1 188	1 007	1 614	1 538	1 646	1 727	1 635	1 599	1 510	1 388
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	1 651	4 389	5 375	6 364	4 991	5 138	3 997	4 435	4 101	5 438	4 505
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	330	673	757	548	499	812	560	360	503	556	557
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	990	1 293	1 322	1 246	1 316	1 138	1 009	898	752	652	1 065
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	2 045	1 746	1 735	1 323	1 546	1 233	1 366	1 090	928	742	1 405
7. Asumisen tuki – Stöd för boende – Housing support	1 230	863	460	182	121	89	34	51	33	12	350
8. Opintoetuuudet – Studieförmåner – Student benefits	590	349	276	149	230	180	153	140	100	172	248
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	582	306	282	129	85	21	38	57	30	5	172
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	222	273	274	233	277	265	257	275	241	256	256
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	8 500	11 244	11 626	11 923	10 723	10 733	9 321	9 156	8 477	9 505	10 108
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	1 279	2 575	3 815	5 739	7 477	9 047	11 054	13 320	16 741	32 968	9 967
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	11 193	16 478	20 111	23 928	28 011	30 652	34 576	39 270	43 627	71 813	30 995
Tuotannon tekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	3 971	7 810	12 300	17 744	24 765	28 967	36 310	43 434	51 891	95 276	30 854
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	12 471	19 053	23 926	29 667	35 488	39 699	45 631	52 590	60 368	104 781	40 962

17. Saatujen tulonsiirtojen rakenne kotitalouden elinvaiheen mukaan 2003.
De erhållna transfereringarnas struktur efter hushållens livsfas 2003.
Current transfers received: structure by stage of life cycle 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Yhden hengen taloudet – Enpersonshushåll – One-person households				Yksinhuoltaja- taloudet Ensamförsör- jarhushåll Single- parent households	Lapsettomat parit – Par utan barn – Childless couples			Yhteensä Totalt Total
	Vuotta – År – Years			Yhteensä Totalt Total		Vuotta – År – Years			
	–34	35–64	65–			–34	35–64	65–	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	646	1 083	612	2 341	308	600	2 267	911	3 778
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	224,3	373,4	314,3	912,1	81,5	158,0	363,9	191,8	713,7
Kotitalouden keskokoko – Hushållens medelstorlek – Average size of households	1,00	1,00	1,00	1,00	2,55	2,00	2,00	2,00	2,00
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	(–)	(–)	(–)	(–)	1,55	(–)	(–)	(–)	(–)
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,00	1,00	1,00	1,00	1,55	1,50	1,50	1,50	1,50
Ammattissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	0,60	0,60	(–)	0,40	0,71	1,37	1,32	0,05	0,99
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	66	134	0	71	349	120	281	34	179
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	464	1 881	301	988	613	286	3 576	1 122	2 188
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	1	963	10 611	4 051	81	0	3 428	24 922	8 444
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	8	595	2 499	1 106	408	17	146	156	120
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	4	10	11	9	4 533	32	11	0	13
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	710	1 730	68	907	1 076	1 109	2 798	472	1 799
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	699	361	327	433	1 159	796	42	49	211
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	744	44	1	201	109	1 339	71	5	334
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	339	246	13	189	448	206	39	17	70
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	506	163	199	260	179	571	93	122	206
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	3 541	6 128	14 031	8 215	8 957	4 477	10 484	26 899	13 565
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	4 269	6 810	2 846	4 819	6 006	9 375	15 345	6 613	11 677
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	14 864	19 959	15 464	17 157	23 647	29 779	41 056	28 887	35 290
Tuotannontekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	15 593	20 640	4 280	13 761	20 696	34 676	45 918	8 600	33 402
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	19 134	26 768	18 311	21 976	29 653	39 153	56 402	35 500	46 967

(17. jatk. – forts. – cont.)

(17. jatk. – forts. – cont.)

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Parit, joilla lapsia – Par med barn – Couples with children					Muut Övriga Others
	Kaikki lapset alle 7 v Alla barn under 7 år All children under 7 years	Nuorin alle 7 v Det yngsta under 7 år Youngest child under 7 years	Nuorin 7–12 v Det yngsta 7–12 år Youngest child 7–12 years	Nuorin 13–17 v Det yngsta 13–17 år Youngest child 13–17 years	Yhteensä Totalt Total	
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervjun – Number of households interviewed	810	587	836	547	2 780	1 993
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	144,8	91,3	126,2	67,8	430,1	267,6
Kotitalouden keskikoko – Hushållets medelstorlek – Average size of households	3,55	4,96	4,02	3,33	3,95	3,36
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,84
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	1,55	2,96	2,02	1,33	1,95	0,52
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,97	2,43	2,19	2,11	2,15	2,12
Ammattissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,35	1,49	1,78	1,76	1,57	1,48
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	76	202	256	196	174	351
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	228	670	694	1 120	599	2 117
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	7	7	127	433	110	3 953
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	0	127	223	4	93	640
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	6 022	6 394	2 833	1 568	4 463	950
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	1 227	1 881	1 627	1 555	1 535	1 947
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	358	375	141	43	248	358
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	215	138	109	155	158	363
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	242	283	110	54	182	287
Muut saadut tulonsiirrot – Andra erhållna transfereringar – Other current transfers received	536	298	352	121	366	226
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Current transfers received, total	8 911	10 374	6 472	5 249	7 929	11 192
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers paid	13 355	14 558	17 698	17 902	15 601	15 104
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	38 889	44 334	49 268	48 086	44 540	47 173
Tuotannontekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	43 333	48 518	60 494	60 739	52 213	51 086
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	52 244	58 893	66 966	65 988	60 141	62 277

18. Saatujen tulonsiirtojen rakenne sosioekonomisen aseman mukaan 2003.
De erhållna transfereringarnas struktur efter socioekonomisk ställning 2003.
Current transfers received: structure by socio-economic group 2003.

Keskiarvo – Medeltal – Mean, €	Ylemmät toimi- henkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	Alemmat toimi- henkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	Työn- tekijät Arbetare Workers	Maatalous- yrittäjät Jords- bruksföre- tagare Employers and own- account workers in agriculture	Muut yrittäjät Övriga företagare Other employers and own- account workers	Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	Työttömät Arbetslösa Unem- ployed	Muut Övriga Others	Kaikki koti- taloudet Samtliga hushåll All hou- seholds
Kotitalouksia haastattelussa – Hushåll i intervju – Number of households interviewed	2 008	1 705	1 875	942	1 355	2 397	467	451	11 200
Kotitalouksia perusjoukossa – Hushåll i populationen – Number of households in population, 1000	367,1	421,8	464,7	48,3	136,2	713,6	129,0	124,2	2 405,0
Kotitalouden keskipöytä – Hushållets medelstorlek – Average size of households	2,67	2,34	2,46	3,33	2,80	1,48	1,70	1,75	2,14
Aikuisia keskimäärin – Vuxna i medeltal – Average number of adults	1,88	1,73	1,83	2,34	1,95	1,46	1,36	1,38	1,68
Lapsia keskimäärin – Barn i medeltal – Average number of children	0,78	0,61	0,63	0,99	0,85	0,02	0,34	0,37	0,46
Kulutussyksiköitä keskimäärin – Konsumtionsenheter i medeltal – Average number of consumption units	1,71	1,58	1,63	2,03	1,77	1,24	1,30	1,31	1,50
Ammatissa toimivia keskimäärin – Yrkesverksamma i medeltal – Average number of economically active household members	1,56	1,43	1,45	1,78	1,59	0,05	0,05	0,04	0,91
1. Sairausajan toimeentuloturva – Utkomstskydd under sjukdomstid – Income maintenance during illness	61	168	231	450	212	69	126	593	162
2. Toimintarajoitteisuuteen liittyvä tuki – Stöd vid funktionsbegränsning – Support related to disability	674	925	793	1 049	517	2 891	460	705	1 388
3. Vanhuuden turva – Utkomstskydd under ålderdomen – Old-age security	1 032	491	616	2 196	1 115	13 511	333	156	4 505
4. Lesken ja muiden omaisten tuki – Stöd för änka/änkling och andra anhöriga – Survivors' benefits	128	264	212	243	291	1 353	420	93	557
5. Lapsiperheiden etuudet – Förmåner till barnfamiljer – Benefits to families with children	1 777	1 266	1 500	1 976	1 823	54	725	1 616	1 065
6. Työttömyysturva – Utkomstskydd för arbetslösa – Unemployment security	707	1 065	1 321	539	967	1 035	7 730	1 310	1 405
7. Asumisen tuet – Stöd för boende – Housing support	74	172	222	117	189	305	1 300	1 791	350
8. Opintoetuudet – Studieförmåner – Student benefits	316	174	212	146	198	8	146	2 006	248
9. Muu toimeentuloturva – Annat utkomstskydd – Other income maintenance	18	76	112	43	46	75	1 311	737	172
Muut saadut tulonsiirrot – Övriga erhållna transfereringar – Other current transfers received	347	242	211	138	229	172	261	765	256
Saadut tulonsiirrot yhteensä – Erhållna transfereringar sammanlagt – Other current transfers received	5 135	4 845	5 430	6 898	5 585	19 474	12 813	9 772	10 108
Maksetut tulonsiirrot – Betalda transfereringar – Current transfers received, total	21 634	10 687	9 618	10 346	20 627	4 509	2 378	1 739	9 967
Käytettävissä olevat tulot – Disponibel inkomst – Disposable income	48 593	32 691	31 280	43 306	53 894	21 392	15 022	14 011	30 995
Tuotannontekijätulot – Faktorinkomst – Factor income	65 092	38 533	35 469	46 754	68 936	6 427	4 587	5 978	30 854
Bruttotulot – Bruttoinkomst – Gross income	70 227	43 378	40 899	53 652	74 520	25 901	17 400	15 750	40 962

19. Kotitalouksien tulojen keskilvirheet sosioekonomisen ryhmän mukaan 2003.
 Medelfel för hushållens inkomster efter socioekonomisk grupp 2003.
 Household income: standard errors by socio-economic group 2003.

Sosioekonominen pääryhmä Socioekonomisk huvud- grupp Socio-economic main group	Kotitalouksia perusjoukossa Hushåll i populationen Households in population, 1000	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Palkka- ja yrittäjätulot Löner och företagar- inkomst Earnings		Omaisustulot Kapitalinkomst Income from property		Saadut tulonsiirrot Erhållna transfereringar Current transfers received		Maksetut tulo- siirrot Betalda transfereringar Current transfers paid		Käytettävissä olevat tulot Disponibel inkomst Disposable income	
			Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %	Keski- arvo Medeltal Mean, €	Keski- virhe Medelfel Standard error, %
Kaikki kotitaloudet Samtliga hushåll All households	2 405,0	0,59	25 261	0,77	5 593	7,67	10 108	0,90	9 967	1,56	30 995	1,04
Ylemmät toimihenkilöt Högre tjänstemän Upper-level salaried employees	367,1	2,35	58 541	1,23	6 551	7,78	5 135	3,54	21 634	1,68	48 593	1,27
Alemmät toimihenkilöt Lägre tjänstemän Lower-level salaried employees	421,8	2,69	34 633	1,34	3 900	1,67	4 845	3,53	10 687	2,38	32 691	1,81
Työntekijät Arbetare Workers	464,7	2,47	32 705	1,29	2 764	4,67	5 430	3,09	9 618	1,43	31 280	1,12
Maatalousyrittäjät Lantbruksföretagare Self-employed persons in agriculture	48,3	4,02	38 297	3,18	8 457	5,69	6 898	4,73	10 346	3,56	43 306	2,49
Muut yrittäjät Övriga företagare Other self-employed persons	136,2	4,13	39 688	2,88	29 247	23,47	5 585	4,95	20 627	11,19	53 894	8,48
Eläkeläiset Pensionärer Pensioners	713,6	1,35	1 679	7,09	4 748	5,77	19 474	1,01	4 509	2,53	21 392	1,33
Työttömät Arbetslösa Unemployed	129,0	5,34	2 808	8,24	1 779	12,80	12 813	2,61	2 378	4,80	15 022	3,05
Muut Övriga Others	124,2	5,75	5 134	6,65	844	15,87	9 772	4,27	1 739	6,27	14 011	3,41

*Tulonsaajakohtaiset taulukot
Individtabeller
Individual tabelles*

20. Ammatissa toimivien lukumäärä ja tulotaso sosioekonomisen aseman mukaan 2003.
Antal yrkesverksamma och inkomstnivå efter socioekonomisk ställning 2003.
Number and income level of economically active by socio-economic group 2003.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Lukumäärä – Antal – Number		Tulotaso – Inkomstnivå – Income level, €					
	Haastatte- lussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I populatio- nen In popula- tion, 1000	Palkat Löner Wages and salaries	Yrittäjätulot Företagar- inkomst Entrepre- neurial income	Omaisuu- tulot Kapitalin- komst Income from property	Tuotannontekijätulot Faktorinkomst Factor income		Keskiarvon keskivirhe Medelfel av medel- värde Standard error of the mean, %
			Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Mediaani Median Median	
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	13 163	2 196,6	24 253	2 154	2 204	28 611	24 504	1,4
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familje medlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	3 888	311,8	6 770	13 653	9 811	30 234	19 564	8,2
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	1 571	83,6	1 362	18 033	1 575	20 970	17 230	4,4
111. Maataloustyönantajat – Lantsbruksarbetsgivare – Employers in agriculture	229	12,2	2 352	24 258	4 312	30 922	23 401	11,5
112. Maatalouden yksinäisyrittäjät – Lantbruksensamföretagare – Farmers on own-account	1 342	71,4	1 193	16 967	1 106	19 266	16 302	4,3
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	2 317	228,2	8 750	12 049	12 827	33 626	20 155	9,9
121. Pientyönantajat – Småföretagare – Small employers	683	63,5	9 737	14 347	19 473	43 557	28 038	24,4
122. Muut työnantajat – Övriga arbetsgivare – Other employers	304	32,9	22 560	11 145	32 578	66 284	41 629	10,5
123. Yksinäisyrittäjät – Ensamföretagare – Own-account workers	1 134	108,9	4 052	10 847	3 330	18 229	13 267	5,4
124. Vapaiden ammattien harjoittajat – Fria yrkesutövare – Self-employed persons in liberal occupations	196	22,9	8 522	12 681	11 182	32 385	17 154	25,1
2. Palkansaajat – Lörntagare – Employees	9 275	1 884,7	27 145	252	945	28 342	24 910	0,8
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	2 806	486,9	39 937	386	1 936	42 258	36 356	1,4
211. Johtotehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän i ledande ställning – Senior officials and upper management	897	134,1	52 435	254	3 396	56 085	47 380	2,8
212. Suunnittelu- ja tutkimustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom planering och forskning – Senior officials and employees in research and planning	746	145,4	36 055	272	1 835	38 162	34 899	2,2
213. Opetustehtävissä toimivat ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän inom utbildning – Senior officials and employees in education and training	620	107,5	31 350	317	1 086	32 754	29 850	2,7
214. Muut ylemmät toimihenkilöt – Övriga högre tjänstemän – Other senior officials and employees	543	99,9	38 053	802	1 037	39 892	33 028	2,6

(20. jatk. – forts. – cont.)

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Lukumäärä – Antal – Number		Tulotaso – Inkomstnivå – Income level, €					
	Haastattelussa I intervjun In interview	Perus- joukossa I populationen In population, 1000	Palkat Löner Wages and salaries	Yrittäjätulot Företagar- inkomst Entrepre- neurial income	Omaisuu- tulot Kapitalin- komst Income from property	Tuotannon- tekijätulot Faktorinkomst Factor income		
			Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Keskiarvo Medeltal Mean	Mediaani Median Median	Keskivarvon keskivirhe Medelfel av medel- värde Standard error of the mean, %
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	3 470	727,7	23 422	179	853	24 455	23 014	1,7
221. Työnjohtotehtävissä toimivat alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän i förmansställning – Supervisors	556	120,8	28 712	335	711	29 759	28 459	1,9
222. Itsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med självständigt kontorsarbete – Lower-level salaried employees, independent work	1 331	289,7	23 059	100	396	23 554	22 183	1,3
223. Epäitsenäistä toimistotyötä tekevät alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete – Lower-level salaried employees, routine work	197	42,0	20 051	498	461	21 010	21 317	4,1
224. Muut alemmat toimihenkilöt – Övriga lägre tjänstemän – Other lower-level salaried employees	1 386	275,1	21 996	146	1 458	23 600	22 511	4,3
23. Työntekijät – Arbetare – Workers	2 999	670,1	21 893	234	324	22 452	21 870	0,9
231. Maataloustyöntekijät – Lantbruksarbetare – Workers in agriculture, forestry, etc.	158	26,9	16 232	809	501	17 542	17 519	5,1
232. Teollisuustyöntekijät – Industriarbetare – Manufacturing workers	1 311	301,6	25 117	284	407	25 807	25 157	1,4
233. Muut tuotantotyöntekijät – Övriga produktionsarbetare – Other production workers	513	115,1	20 316	152	210	20 678	20 216	2,0
234. Jakelu- ja palvelutyöntekijät – Distributions- och servicearbetare – Distribution and service workers	1 017	226,5	19 076	141	252	19 469	19 031	1,7

21 a. Ammatissa toimivien tuotannontekijätulojen jakautuminen desilliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2003, desiliin ylärajat. Desilliryhmät on muodostettu tuotannontekijätulojen perusteella.
Fördelning av de yrkesverksammas faktorinkomster efter decilgrupp och socioekonomisk ställning år 2003, övre gränser för deciler. Decilgrupperna har bildats på basis av faktorinkomsterna.
Distribution of factor income of economically active by decile group according to socio-economic group in 2003, upper limits of deciles. Decile groups were formed according to factor income.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Desiliin ylärajat – Decils övre gräns – Upper limit of decile, €									
	Desilliryhmät – Decilgrupper – Decile groups									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	10 539	15 734	19 445	21 978	24 504	27 045	30 677	36 017	46 206	..
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familjemedlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	2 129	6 269	10 046	14 826	19 564	23 772	30 204	40 424	58 500	..
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	2 071	5 904	9 756	13 341	17 230	20 815	25 444	31 648	42 811	..
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	2 279	6 350	10 154	15 229	20 155	25 661	33 330	42 803	65 855	..
2. Palkansaajat – Löntagare – Employees	12 370	17 233	20 180	22 564	24 910	27 344	30 726	35 605	44 901	..
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	21 561	26 476	29 415	32 832	36 356	40 229	45 234	52 688	66 195	..
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	12 676	17 044	19 659	21 525	23 014	24 846	26 745	29 839	34 987	..
23. Työntekijät – Arbetare – Workers	10 179	13 833	17 360	19 672	21 870	24 162	26 479	29 358	34 426	..

21 b. Ammatissa toimivien tuotannontekijätulojen jakautuminen desilliryhmittäin sosioekonomisen aseman mukaan 2003, desiliin ylärajat. Desilliryhmät on muodostettu palkka- ja yrittäjätulojen perusteella.
Fördelning av de yrkesverksammas faktorinkomster efter decilgrupp och socioekonomisk ställning år 2003, övre gränser för deciler. Decilgrupperna har bildats på basis av faktorinkomsterna.
Distribution of factor income of economically active by decile group according to socio-economic group in 2003, upper limits of deciles. Decile groups were formed according to factor income.

Sosioekonominen asema Socioekonomisk ställning Socio-economic group	Tulojen prosenttijaakauma – Procentuell fördelning av inkomst – Percentage distribution of income										
	Desilliryhmät – Decilgrupper – Decile groups										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Yhteensä Totalt Total
Kaikki ammatissa toimivat – Samtliga yrkesverksamma – All economically active	2,3	4,6	6,2	7,2	8,1	9,0	10,0	11,6	14,1	26,8	100,0
1. Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet – Företagare och medhjälpande familjemedlemmar – Self-employed persons and unpaid family workers	0,2	1,4	2,7	4,1	5,7	7,1	8,9	11,5	15,6	42,8	100,0
11. Maatalousyrittäjät – Jordbruksföretagare – Self-employed persons in agriculture	0,5	1,8	3,9	5,4	7,3	9,2	11,2	13,2	17,5	30,1	100,0
12. Muut yrittäjät – Övriga företagare – Other self-employed persons	0,2	1,3	2,3	3,9	5,4	6,7	8,6	11,3	15,4	44,9	100,0
2. Palkansaajat – Löntagare – Employees	3,3	5,3	6,7	7,6	8,4	9,2	10,2	11,6	14,0	23,8	100,0
21. Ylemmät toimihenkilöt – Högre tjänstemän – Upper-level salaried employees	3,7	5,8	6,6	7,3	8,2	9,0	10,2	11,5	13,9	23,8	100,0
22. Alemmat toimihenkilöt – Lägre tjänstemän – Lower-level salaried employees	3,9	6,2	7,6	8,4	9,1	9,8	10,5	11,5	13,1	19,9	100,0
23. Työntekijät – Arbetare – Workers	3,4	5,3	7,0	8,3	9,2	10,2	11,3	12,4	14,2	18,6	100,0

22 a. Paikansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2003.
Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2003.
Income level of employees by level of education and sex 2003.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 275	4 523	4 752	1 884,7	935,6	949,1	27 094	31 127	23 119	24 454	27 865	22 059	0,5
Perusaste – Grundnivå – Basic education	1 462	760	702	319,4	172,2	147,2	22 485	25 028	19 510	21 440	24 162	19 524	1,4
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	3 895	2 020	1 875	849,2	454,6	394,5	23 245	26 362	19 653	22 266	25 352	19 828	0,8
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 759	644	1 115	328,3	120,5	207,8	29 046	35 519	25 293	26 714	32 489	24 473	1,2
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	912	441	471	172,0	79,0	93,0	32 510	40 444	25 773	28 265	36 088	24 080	2,2
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	1 115	565	550	194,1	95,3	98,8	40 711	47 964	33 717	36 584	43 594	31 483	1,7
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	132	93	39	21,7	14,0	7,7	51 284	55 959	42 847	44 508	47 196	38 970	4,9

22 b. Paikansaajien tulotaso koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter utbildningsnivå och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by level of education and sex 2003: full-time work, 12 months.

Koulutusaste Utbildningsnivå Level of education	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	6 947	3 613	3 334	1 394,2	736,1	658,2	31 006	34 789	26 775	27 075	30 623	24 472	0,5
Perusaste – Grundnivå – Basic education	988	540	448	220,7	125,8	95	26 384	28 866	23 096	24 628	26 704	22 326	1,3
Keskiaste – Mellannivå – Upper secondary education	2 747	1 533	1 214	593,1	340,9	252,2	26 956	29 745	23 186	24 909	27 516	22 260	0,7
Alin korkea-aste – Lägsta utbildning på högre nivå – Lowest level of tertiary education	1 431	569	862	268,5	105,6	162,9	31 629	37 657	27 720	28 637	33 659	25 860	1,1
Alempi korkeakouluaste – Lägre högskolenivå – Undergraduate level	728	386	342	136,3	68,4	67,8	35 838	42 776	28 839	31 810	37 817	26 750	2,2
Ylempi korkeakouluaste – Högre högskolenivå – Graduate level	933	499	434	156	82,4	73,6	44 771	50 709	38 128	39 777	45 585	34 749	1,6
Tutkijakoulutusaste – Forskarutbildningsnivå – Postgraduate level	120	86	34	19,6	12,9	6,7	53 913	58 324	45 386	47 196	52 745	43 311	4,9

23 a. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2003.
 Löntagarnas inkomstrnivå efter näringsgren och kön 2003.
 Income level of employees by industry and sex 2003.

Toimiala Näringsgren Industry	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median,			
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 275	4 523	4 752	1 884,7	935,6	949,1	27 094	31 127	23 119	24 454	27 865	22 059	0,5
A, B Maa- ja metsätalous – Jord- och skogsbruk – Agriculture and forestry	183	135	48	31,2	24,0	7,2	19 322	20 215	16 362	18 477	18 514	16 362	5,3
C–E Teollisuus – Tillverkning – Manufacturing	2 030	1 446	584	421,3	299,1	122,2	31 371	33 743	25 566	28 026	30 404	23 961	1,2
F Rakentaminen – Byggverksam- het – Construction	530	495	35	114,6	109,2	5,4	23 270	23 445	19 762	23 197	23 610	19 093	2,6
G–H Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta – Handel, hotell- och restaurangverksamhet – Who- lesale and retail trade, hotels and restaurants	1 187	511	676	263,2	112,4	150,8	23 384	28 728	19 402	20 356	25 190	18 588	1,7
I Kuljetus ja tietoliikenne – Trans- port, post och telekommunika- tioner – Transport and communication	700	492	208	148,7	106,5	42,2	29 381	30 904	25 535	25 914	26 563	24 071	2,2
J, K Rahoitustoiminta, kiinteistö- palvelut, liike-elämän palvelut – Finansiering, fastighets- verksamhet, företagartjänster – Finance, real estate and business activities	1 115	548	567	218,0	109,1	108,9	30 649	35 776	25 510	27 396	30 826	24 187	1,9
L Julkinen hallinto ja maan- puolustus – Offentlig förvaltning och försvar – Public administration and defense	603	293	310	124,0	60,5	63,5	28 455	32 548	24 557	26 200	31 056	23 537	1,9
M Koulutus – Utbildning – Education	836	274	562	148,1	48,1	100,1	28 895	33 628	26 621	27 277	33 356	25 448	1,9
N Terveys- ja sosiaalipalvelut – Hälsa-, sjuk- och socialvård – Health and social welfare services	1 677	158	1 519	321,1	30,5	290,5	23 028	32 366	22 047	22 292	26 176	22 014	1,2
O–X Muut – Övriga – Others	414	171	243	94,5	36,3	58,3	22 975	27 247	20 315	21 763	24 662	18 830	2,9

23 b. Palkansaajien tulotaso toimialan ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
 Löntagarnas inkomstnivå efter näringsgren och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.
 Income level of employees by industry and sex 2003: full-time work, 12 months.

Toimiala Näringsgren Industry	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €							Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medel- värde Totalt Standard error of the mean Total, %
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal, Mean,			Mediaani Median Median				
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females		
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	6 947	3 613	3 334	1 394,2	736,1	658,2	31 006	34 789	26 775	27 075	30 623	24 472	0,5	
A, B Maa- ja metsätalous – Jord- och skogsbruk – Agriculture and forestry	105	82	..	17,9	14,6	..	23 340	23 772	21 484	21 753	21 661	22 848	6,6	
C–E Teollisuus – Tillverkning – Manufacturing	1 657	1 225	432	340,0	250,1	90,0	34 324	36 346	28 703	30 404	32 375	26 076	1,2	
F Rakentaminen – Byggnadsverksamhet – Construction	348	322	..	75,3	71,3	..	27 492	27 816	21 700	26 479	26 905	20 571	1,9	
G–H Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta – Handel, hotell- och restaurangverksamhet – Wholesale and retail trade, hotels and restaurants	798	406	392	175,5	88,7	86,8	28 120	32 352	23 799	24 272	27 354	21 782	1,8	
I Kuljetus ja tietoliikenne – Transport, post och telekommunikationer – Transport and communication	535	386	149	114,7	82,8	31,9	32 836	34 752	27 866	28 140	28 965	26 823	2,1	
J, K Rahoitustoiminta, kiinteistöpalvelut, liike-elämän palvelut – Finansiering, fastighetsverksamhet, företagartjänster – Finance, real estate and business activities	878	463	415	167,5	89,5	78,0	34 886	39 446	29 651	30 110	34 402	26 906	1,7	
L Julkinen hallinto ja maanpuolustus – Offentlig förvaltning och försvar – Public administration and defense	497	251	246	101,7	51,4	50,3	30 885	34 743	26 937	27 477	31 836	24 284	1,7	
M Koulutus – Utbildning – Education	636	223	413	109,0	37,6	71,4	33 427	38 082	30 974	31 754	35 446	29 355	1,7	
N Terveys- ja sosiaalipalvelut – Hälsa-, sjuk- och socialvård – Health and social welfare services	1 222	128	1 094	232,8	23,7	209,1	25 984	36 442	24 798	23 791	28 028	23 559	1,2	
O–X Muut – Övriga – Others	271	127	144	59,7	26,3	33,3	28 286	31 358	25 857	25 543	27 762	23 742	2,4	

24 a. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2003.
Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2003.
Income level of employees by age and sex 2003.

Ikä – Ålder – Age	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 275	4 523	4 752	1 884,7	935,6	949,1	27 094	31 127	23 119	24 454	27 865	22 059	
– 24	599	359	240	139,9	72,1	67,8	15 685	17 406	13 854	15 230	16 796	13 535	2,2
25 – 34	1 764	961	803	428,8	236,0	192,8	24 706	27 476	21 315	23 489	26 345	20 477	1,2
35 – 44	2 553	1 211	1 342	513,5	256,9	256,6	28 729	32 754	24 699	25 701	29 434	23 064	1,1
45 – 54	2 971	1 329	1 642	526,8	245,0	281,8	29 455	34 400	25 155	26 054	30 833	23 607	1,0
55 –	1 388	663	725	275,7	125,6	150,1	29 045	36 155	23 098	25 047	30 786	22 433	1,9

24 b. Palkansaajien tulotaso iän ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter ålder och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by age and sex 2003: full-time work, 12 months.

Ikä – Ålder – Age	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	6 947	3 613	3 334	1 394,2	736,1	658,2	31 006	34 789	26 775	27 075	30 623	24 472	
– 24	218	157	61	56,6	37,5	19,1	21 080	21 557	20 143	20 864	21 023	19 673	2,3
25 – 34	1 255	768	487	305,3	185,9	119,4	28 336	30 382	25 150	26 177	27 576	23 341	1,1
35 – 44	2 051	1 045	1 006	406,8	212,5	194,2	31 728	35 692	27 390	27 822	32 120	24 775	1,0
45 – 54	2 483	1 159	1 324	438,5	208,1	230,4	32 054	37 427	27 201	28 009	32 922	24 703	0,9
55 –	940	484	456	187,0	92,0	95,1	34 341	41 042	27 859	29 197	34 076	25 328	2,0

25 a. Palkansaajien tulotaso suuralueen¹ ja sukupuolen mukaan 2003.
Löntagarnas inkomstnivå efter storområde¹ och kön 2003.
Income level of employees by major region¹ and sex 2003.

Suuralue – Storområde – Major region	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	9 275	4 523	4 752	1 884,7	935,6	949,1	27 094	31 127	23 119	24 454	27 865	22 059	
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland	4 663	2 276	2 387	1 013,4	497,6	515,8	28 816	33 308	24 482	25 422	29 009	22 830	0,8
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland	2 392	1 171	1 221	458,1	230,4	227,7	25 297	29 421	21 125	23 537	27 143	20 560	1,2
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland	1 064	500	564	193,0	96,3	96,7	24 594	27 060	22 139	23 249	25 038	21 695	1,8
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland	1 071	535	536	206,9	104,8	102,1	24 805	27 929	21 598	23 200	26 117	21 274	1,7
Ahvenanmaa – Åland	85	41	44	13,3	6,5	6,8	29 714	36 433	23 274	26 771	31 729	23 224	7,2

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
 Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
 Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

25 b. Palkansaajien tulotaso suuralueen¹ ja sukupuolen mukaan 2003: kokopäivätyö, 12 kuukautta.
Löntagarnas inkomstnivå efter storområde¹ och kön 2003: heltidsarbete, 12 månader.
Income level of employees by major region¹ and sex 2003: full-time work, 12 months.

Suuralue – Storområde – Major region	Lukumäärä – Antal – Number						Palkat – Löner – Wages and salaries, €						
	Haastattelussa I intervjun In interview			Perusjoukossa, 1000 I populationen, 1000 In population, 1000			Keskiarvo Medeltal Mean			Mediaani Median Median			Keski- arvon keskivirhe Yhteensä Medelfel av medelvärde Totalt Standard er- ror of the mean Total, %
	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	Yhteensä Totalt Total	Miehet Män Males	Naiset Kvinnor Females	
Kaikki palkansaajat – Samtliga löntagare – All employees	6 947	3 613	3 334	1 394,2	736,1	658,2	31 006	34 789	26 775	27 075	30 623	24 472	
Etelä-Suomi – Södra Finland – Southern Finland	3 595	1 857	1 738	763,4	392,0	371,3	32 713	37 149	28 030	28 224	32 257	25 251	0,8
Länsi-Suomi – Västra Finland – Western Finland	1 760	937	823	335,7	186,2	149,5	29 065	32 475	24 817	26 271	29 233	23 278	1,1
Itä-Suomi – Östra Finland – Eastern Finland	756	382	374	136,3	73,0	63,2	28 728	30 972	26 139	25 867	28 416	24 307	1,7
Pohjois-Suomi – Norra Finland – Northern Finland	774	402	372	148,7	78,9	69,9	28 575	31 842	24 885	26 033	29 316	23 507	1,5
Ahvenanmaa – Åland	62	35	27	10,2	5,9	4,3	32 999	37 652	26 549	28 519	31 729	25 396	7,3

1. Vuoden 2004 NUTS2-luokituksen mukainen suuralue.
 Storområdesindelning enligt 2004 års NUTS2-klassificering.
 Classification of major areas according to the NUTS2 classification for 2004.

Tulonjakotilasto sisältää tilastotietoja mm.

- tulonjaon epätasaisuudesta
- käytävissä olevan tulon määrästä ja muodostumisesta eri väestöryhmissä
- erilaisten kotitalouksien lukumäärästä
- eri tehtävissä toimivien tulonsaajien palkka- ja yrittäjätulon määrästä.

Inkomstfördelningsstatistiken innehåller statistiska uppgifter bl.a. om

- ojämnheter i inkomstfördelning
- volym och bildning av disponibel inkomst i olika befolkningsgrupper
- antal hushåll
- olika inkomsttagarens löne- och företagarinkomst.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FI-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISSN 0785-9880 (print)
ISBN 952-467-449-1 (print)
Tuotenumero 9274 (print)
ISSN 1795-8121 (pdf)
ISBN 952-467-450-5 (pdf)
Tuotenumero 92745 (pdf)
BI